ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಿಪು

3 2011

ಟಿ-ಸೋಣ-ನಿರ್ನಾಲ

ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಡ್ 'ವಿಶ್ವ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆ' - ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಲೇಸ್

'ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ - 2008'ಡ್ ಸಮಿತಿದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಂತೆ
ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿಯೆರೆಗ್ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯೆರೆಡ್ದ್ ಬಲ್ಮನ

ಒಡಿಪುಡು 'ತುಳು ಕತೆ ಬರೆಪಿನ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಯ'

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ - 53

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್

ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ದೂರವಾಣಿ / ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824-2459389

Email:tulu.academy@yahoo.co.in.

MADIPU

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture, published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Lalbagh, Mangalore -3. ✆ : 2459389.

Chief Editor	:	Dr. Palthady Ramakrishna Achar
Editor	:	Bhaskara Rai Kukkuvalli M.A., M.Ed. ✆ : 09449016616 kukkuvallibr@gmail.com
Managing Editor	:	Chandrahasa Rai B.
Pages	:	64 + 4
Vol.	:	13 - 52
ಬೆಲೆ	:	15/-
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	:	50/-
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	:	600/-
ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ	:	**ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಡತಿನ 'ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊ' ಉದಿಪನದ ಲೇಸ್ :** ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟೆರ್, ಉದಿಪನ ಮಲ್ತ್‌ನ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರೊದ ಡೆಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ವಿ. ಧನಂಜಯ ಕುಮಾರ್, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯೆ ಭಾರತಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊಕುಲು ಬಾಕಿ ಬಿನ್ನೆರೊಟ್ಟುಗು.
ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	:	ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ
ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ / ಮುದ್ರಣ	:	ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್ ಕೆ.ಎಸ್. ರಾವ್ ರಸ್ತೆ ಮಂಗಳೂರು - 575 001 ✆ : 0824 2443002

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ನುಡಿ

ಪಾತೆರ ಪೊರ್ಲಾವೊಡುಂದಾಂಡ ಬಾಸೆ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು

ನರಮಾನಿ ಲೋಕೊಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುದರಡ್ ಬದುಕೊಡುಂದಾಂಡ ಆಯಗ್ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೋಡು. ಬಾಸೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಮ್ಮಂದ ಇತ್ತಿನವು. ಬಾಸೆ ಪಂಡ ಅವು ಅಯನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ಅತ್ತಾಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಸೆ. ಸರ್ವಜ್ಞೆ "ಮಾತಿನಿಂ ನಗೆ ನುಡಿಯು ಮಾತಿನಿಂ ಹಗೆ ಹೊಲೆಯು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಾತೇ ಮಾಣಿಕ್ಯ" ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಬಸವಣ್ಣೆ 'ಮಾತು ಸ್ಫಟಿಕದ ಸಲಾಕೆಯಂತಿರ ಬೇಕು' ಪನ್ತೆರ್. ಮಾತು ಪಂಡ ಪಾತೆರ; ಪಾತೆರ ಪೊರ್ಲಾವೊಡುಂದಾಂಡ ಬಾಸೆ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು. ತುಳುಟು ಬಾಸೆಗ್ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ಥೊ ಉಂಡ್, ಸಭ್ಯತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಅರ್ಥ. ಬಾಸೆನ್ ಗಲಸೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಅವು ನಯ ಅವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಕೇನುನಕ್ಲೆಗ್ ಕುಸಿ ಅಪುಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆ ಕೇನುನಕ್ಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲು ತೋಜಿಜಿಂಡ ಅಯ್ಕ್ ಬಳಕೆದಾಂತಿನ ಕೊರತೆನೆ ಕಾರಣ.

2010ಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪೆರೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಮಂತ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಈ ಅವಕಾಸೊನು ಉಡುಪಿ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಾತಾ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂಜೆರ್. ಮಾಸ್ಟ್ರನಕುಲು, ಅಧಿಕಾರಿಲು ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪುನೆತ ಉಪಯೋಗ ದಾದಾಂದ್ ಪಂಡಿಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕುಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಕಲಿಕೆ ನನಲ ಸುರು ಆತಿಜಿ.

ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪುನೆ ಪಂಡ ಅಯಿಟ್ 2 ವಿಧಾನ ಉಂಡು; ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ್ಯೆರೆ ಕಲ್ಪುನೆ, ಕುಡ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಮೂಲಕ ವಿಷಯೊನು ತೆರಿಯೊನುನೆ ವಾ ಬಾಸೆನೆ ಅವಡ್ ಆ ಬಾಸೆ ಪಾತೆರಿಯರೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ಅರ್ಥ ಅತ್ತ್. ತುಳು ಬಾಸೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಬಾಸೆ,

ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಸೆ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತ್‌ದ, ಪ್ರಾಣಿ–ಪಕ್ಕಿಲೆನ, ಹವಾಮಾನೊದ, ದಿನ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆದ ಸಾಮಗ್ರಿಲೆನ, ನಿಚ್ಚ ದಿನಮಾನ ಪಂಚಾಗೊದ, ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯೊದ, ಹಳ್ಳಿದ ಕುಲ ಕಸಬುಲೆನ ಜಾನಪದ ಕತೆ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ ಏತೊ ವಿಷಯೊನು ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂತಿಲೆಕ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮನ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ಕಲಿಕೆಗ್ ಗಟ್ಟಿ ಪಂಚಾಂಗ ಇತ್ತಿಲೆಕ. ಬೇತೆ ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ತೊನೆರೆ ಅವು ಮಾಧ್ಯಮ.

ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ವುಂದ್ 3 ಬಾಸೆನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಪದ್ದತಿ. ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತ ಬಾಸೆ; ಅಂಚಾದ್ ಅವೆನ್ ಕಲ್ಪೊಡೆ ಅಪುಂಡ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಸೆ ಆಯಿನೆಡ್ದಾದ್ ಅಯಿನ್ ಜನ ಕಲ್ಪಂದೆ ಬುಡ್ಪುಜೆರ್. ಹಿಂದಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಗಾದ್ ಇತ್ತಿನ ಬಾಸೆ ಅತ್ತ್; ಅವು ಪಾತೆರಿಯರೆಗಾದಾತೆ ಕಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಬಾಸೆ. ಅವೆನ್ ಬುಡ್ದು ಏತೋ ಜೋಕುಲು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪುವೆರ್. ಉರ್ದು – ಅರೆಬಿಕ್ ಕಲ್ಪುವೆರ್, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಮರಾಠಿ ಇಂಚ ಅಕುಲಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ಅತ್ತಾಂಡ ಇಷ್ಟವಾಯಿನ ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ತೊನುವೆರ್. ಅಂಡ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನೊಕುಲು ಅಕುಲೆನ ಜೋಕುಲು ತುಳು ಕಲ್ಪರೆಗ್ ದಾಯೆ ಬುಡ್‌ಪುಜೆರ್? ಗುರುಕುಲುನಕುಲೆಗಾಂಡಲ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಸೆದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಜ್ಯ? ಅಕುಲಾಂಡಲ ಪಡ್‌ಂದ್ ತೋಜಾವೊಲಿಯತ್ತ್!?

ಕರಿ ವರ್ಸ ತುಳು ಬೂಕು ಬನ್ನಗ ಒಂತೆ ತಡ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಈ ಸರ್ತಿ 6ನೆಗ್ಲಾ –7ನೆಗ್ಲಾ ಮೇ ತಿಂಗೊಳ್‌ಡೆ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ ಅಪುಂಡು. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ, ಜನೊಕುಲು, ಅಭಿಮಾನಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಗುರುಕುಲುನಕುಲು ಆಯಿನಾತ್ ಉತ್ತೇಜನದೆತ್ತೊಂದ್ ಜೋಕುಲು ತುಳು ಕಲ್ಪಿಲೆಕ ಮಲ್ಪೊಡ್; ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಒರಿಪಾವೊಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಸರಕಾರದ, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಕೇಂಡೊನುವೆ.

ವಿಶ್ವ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಪ್ ಗೆಂದಿನ ಭಾರತದ ಮಾತಾ ಗೊಬ್ಬುದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪುಗರ್ತೆದ ಮದಿಪುಲು. ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ತುಳುನು ಸೇರಿಸಾಯರೆಗಾದ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ, ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ರೂವಾರಿ ಡಾ। ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಸಾಧನೆಗ್ ಜತ್ತ್‌ದೆರ್. ಅರೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಸಮಸ್ತ ತುಳುವೆರ್ ಮಾತಾ ಪಕ್ಷದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಲು ತುಳುಕು ಬೋಡಾದ್ ಅರೆನ ಪಿರವುಡ್ ಉಂತುದು ಬೆಂಬಲ ಕೊರುವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬಿಕೆ.

ಈತ್‌ನೆಟ ಮದಿಪು ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಡಾ। ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ಐವೆನೇ ಸಂಚಿನ್ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತ್ತೆರ್. ಅರೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ನನ ದುಂಬುಗು ಈ ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಿನಾರ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ **ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ**. ಆರ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸಾಹಿತಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಧಾರಿ; ಅಂಚನೆ ತುಳುತ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ತೆರಿನಾರ್. ಅರೆನ ಸಾರಥ್ಯೊಡ್ ದುಂಬುದ ಮದಿಪು ಸಂಚಿಕೆಲು ಯೆಡ್ಡೆ ಯೆಡ್ಡೆ ಲೇಖನೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬರ್ಪುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ನಂಬುವೆ.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಪಲ್ತಿನಾರೆ ಪಾತೆರ

ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಏಪ?

‘ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು ಸಾರ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ...’ ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರ್ರೆನ ಈ ಪದ ಕೇನ್ನಗ ಮೆಯಿ ಇರ್ಮೆನ ಆಪುಂಡು. ಪಂಡಿ ಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್ ಅಮುರ್ತದ ಒಸರ್ ಉರ್ಕಾವುನ ಬಾಸೆ ತುಳು.
ಉಂದು ಭಾರತೊದ ಪ್ರಾಚೀನ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಒಂಜಿ. ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆನ ಬರಿ ಬಾಂದ್ರೊಗು ಸೇರ್‌ದ್ ಎಡೇನ ಬಿಗಿಪು, ಬಾಮ ಬೊಕ್ಕ ವಜನ್ ಇತ್ತಿನ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್ ಬಾಸೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳು ಬಾಸೆ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ಸೇರಂದೆ ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕುಂದೆಲ್ ತುಳುವೆರ್ ಮೋರೆ ಕಂತ ಪಾಡುಲೆಕ ಮಲ್ದ್ಂಡ್. ಅಂಚಾಂದ್ ಇನಿ ಕೋಡೆಟ್ ಆಯಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಪುನೆಚ್ಚಿಲ್‌ಡ್ದಾತ್ರ ನಮ ಬಾಸೆಗ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಶ್ವಾಸೊ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡ ಇಂಚೊಗು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊ ಮಲ್ತಿನ ನಿರ್ಧಾರ ತುಳುವೆರ್‌ಗ್ ನಿರಾಸೆ ಕನಯಿದ್‌ಂಡ್. ತುಳುಬಾಸೆನ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರಾವುನ ಬಗೆಟ್ ಕಾಲೊದ ಗಡಿಪಾಡ್ದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರೊಗು ಓಲೆ ಬರೆತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ! ಈ ಸುದ್ದಿ ತುಳುನಾಡ ಜನಮಂದೆಗ್ ಅಳ್ಳೆದ ಮುಲ್ಲಾದ್ ಕೊಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಆನಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ 14 ಬಾಸೆಲೆನ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಗು ಸೇರಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂಡ್. ಅವು ಪಂಡ **ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಉರ್ದು, ಒರಿಯ, ಕಾಶ್ಮೀರಿ, ಗುಜರಾತಿ, ತಮಿಳ್, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ, ಮಲೆಯಾಳಿ, ಪಂಜಾಬಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಮರಾಠಿ**. 1967ಡ್ 15ನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ **ಸಿಂಧಿ** ಸೇರ್‌ಂಡ್. 1992ಡ್ ಕುಡ ಮೂಜಿ **ನೇಪಾಳಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಮಣಿಪುರಿ** ಬಾಸೆಲು ಸೇರಿಗೆ ಆಯೊ. 2003 ದಶಂಬರ್ 22ಗ್

ನಡತಿನ ಲೋಕಸಭಾ ಅಧಿವೇಶನೊಡು ತೆನ್‌ಕಾಯಿದ ನಮ್ಮ ತುಳುನು ಬರಿಕ್ ಒಂದಾದ್, ಬಡೆಕಾಯಿ ಭಾರತೊದ **ಡೋಗ್ರಿ, ಬೋಡೋ, ಮೈಥಿಲಿ** ಬೊಕ್ಕ ಸಂತಾಲಿ - ಈ ನಾಲ್ ಬಾಸೆಲೆನ್ ವಾಜಪೇಯಿ ಸರಕಾರ ಸಂವಿಧಾನೊಗು ಸೇರಾಂಡ್. **ಇತ್ತೆ ಒಟ್ಟು 22 ಬಾಸೆಲು ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಮೆನ್ಕೊಂದುಲ್ಲ.**

ನಿಯಮ ಪ್ರಕಾರ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರ್ಯೆರೆ ಕಮ್ಮಿ ಪಂಡ 15 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೋಡು. ಆಂಡ ಉಡುಪಿ ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಈ ರಡ್ಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಲೆನೇ ದೆತೊಂಡಲಾ ಸುಮಾರ್ 35 ಸಾರ ತುಳು ಪಾತೆರ್ನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾರತೊಡು ಸುಮಾರ್ 70 ಲಕ್ಷ ತುಳುವೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್ಂದ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೇ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ತುಳು ಜನೊಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಇಂಚೊಗು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ತುಳುನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಂದ್ ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಮೂಜಿನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಕಲ್ಪೆರೆ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ನಿಗಂಟ್, ವ್ಯಾಕರಣ, ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ-ಯಕ್ಷಗಾನ - ಇಂಚಮಾತಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಬರವುದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ದಿಂಜಿದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಬಾಸೆಗ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಯೆರೆ ಒವ್ವೇ ಅಡ್ಡಿ ಇಜ್ಜಿ.

ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣೆರ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆದುಪ್ಪುನಗ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರಾವುನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆನ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರೊದ ಮುಕಾಂತ್ರ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊಗು ಒಪ್ಪಾದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೇ **ಸೀತಾಕಾಂತ್ ಮಹಾಪಾತ್ರ ಸಮಿತಿ** ಶಿಫಾರಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಕ ವರ್ಷ ಕರಿಂಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೇದಿಕೆ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಫೆಬ್ರವರಿ 16, 2003ಗ್ ದಿಲ್ಲಿಡ್ ತುಳುಜಾಗೃತಿ ಸಮಾವೇಶ **(ದಿಲ್ಲಿಡ್ ತುಳು ಬೊಲ್ಪು)** ನಡಪಾಂಡ್. ಈ ಲೇಖಕೆಲಾ ಸೇರ್ನಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘಟನೆಲ್ನ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಅಯಿಟ್ ಪಾಲ್ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಅಪಗದ ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿ ಜಾರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಸಂಸದೆರಾಯಿನ ವಿ. ಧನಂಜಯ್ ಕುಮಾರ್, ಆಸ್ಕರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊೈಲಿ - ಮುಕ್ಲೆನ ಮುಕಾಂತ್ರ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊಗು ತುಳುವೆರ್ನ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಮಂಡನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಲೋಕಸಭೆಟ್ಲಾ ಅವು ಚರ್ಚೆ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಲೈತ ಬೆರಿಕೇ ಬೋಡೋ, ಮೈಥಿಲಿ, ಡೋಗ್ರಿ, ಸಂತಾಲಿ ಬಾಸೆಲೆನ್ ಸಂವಿಧಾನೊಗು ಸೇರಾನಗ ನಮ್ಮಕ್ಲು ಒರಿಯಾಂಡಲಾ ಉಸುಲು ಬುಡ್‌ಜೆರ್. ಉಸ್ಕು ದಮ್ಮು ದಾಂತೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಇತ್ತೆ ಕಾಲಮಿತಿಡ್ ಪನೆರೆಗಾಪುಜಿ ಪನ್ಪಿ ಸುಲೆಕೊ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಅಪಗ ಆ ಕಾಲ ಬರ್ಪಿನಾಂಡಲಾ ಏಪ? ಕೇಂದ್ರೊಡು ರಾಜ್ಯೊದ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮಂತ್ರಿಲು, ಸಂಸದೆರ್ ಇತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ ಇಂಚ ದಾಯೆಗಾಂಡ್...!? ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಲೆಡ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿದ ಕುಂದೆಲ್ ಉಂಡೂಂದು ನೆಡ್ದ್ ಸಾಬೀತಾಂಡ್.

ಸಂವಿಧಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗೆಗ್ ಒಳಗಾದ್ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಇಂಚ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮಾತಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ-ಅನುದಾನ ತಿಕ್ಕು ಪನ್ಪಿ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ತೆ ಚಲ್ಲ್ ಆಂಡ್. ಊರು-ಪರವೂರುಡುಪ್ಪುನ ತುಳುವೆರೆಗ್ ನೆಡ್ದಾದ್

ದಿಂಜ ನಿರಾಸೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಸೇರಾಯೆರೆ ಒತ್ತೊಂದಿನವು ಸುಳ್ಳತ್ತ್. ಆಂಡ ಅವು ಏಪಾಂದ್ ಪನ್ಯೆರೆ ತಯಾರಿಜ್ಜಿ. ಈ ಬಗೆಟ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರೊದ ಮಿತ್ತ್ ನನಲಾತ್ ಒತ್ತಡ ಪಾಡುನ ಬೇಲೆ ಆವೊಡು. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಪಕ್ಷಭೇದ ಮದತ್‌ದ್ ನೆಕ್ಕ್ ಪುನೆಪುನಂಚ ಮಲ್ಪುನವು ನಮಡ್ದ್ ಸಾಧ್ಯನಾ? ಒರ್ಯಡ್ದ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸೇರ್‌ಂಡ ಉಂದು ಆವು. **'ಲೋಕ ತುಳುವೆರೆ ಮಾಮಲ್ಲ ಸೇರಿಗೆ'**ದ ಕರ್ತವೆ **ಧರ್ಮತಳೊದ ಖಾವಂದೆರ್** ಕಲಕ್ ಜತ್ತ್‌ದೆರ್. ಆರ್ ದುಂಬು ಪೋನಗ ನಮ ಪಿರವು ಉಂತ್‌ಂಡ ತುಳುವೆರೆಗ್ ನಾಡಿ-ನರಂಬು ಉಂಡಾ? ಪಂಡ್ದ್ ಕೇನೊಡಾವು. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಗಾದ್ ಪುನೆಪುನ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿನ್ ಮೆನ್ಪೆರೆಗಾದ್ ತುಳುವೆರ್ನೊಟ್ಟುಗು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊದ ಮಾತಾ ಜನಮಂದೆ ಕೈ ಜೋಡ್ಯಾವೊಡು. ಈ ವಿಚಾರೊಡು ನಿಕ್ಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ದಾದಾಂದ್ ಓದುಗೆರ್ ಬರೆದ್ ತೆರಿಪಾಲೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ **'ಮದಿಪು'** 53ನೇ ಸಂಚಿನ್ ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಜ್ಜ ಎನ್ನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಒಂತೆ ಕಡೆಸ್‌ಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ವಜನ್‌ದ ಬರವುಲೆನ್ ನೆಟ್ಟ್ ದಿಂಜಾದೆ. ಉಂದು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಬಿಸುತ **'ಬುಳೆಕಾನಿಗೆ'**ಂದ್ ಎನ್ನ್‌ಲೆ. ನೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣ ಕರ್ತುಲಾಯಿನ ಬರವುಗಾರೆರ್, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್, ಸದಸ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ರೆಗ್, ಅಂಚನೆ ಪೊರ್ಲುಡು ಅಚ್ಚ್ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರ್ನ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶೆರೆಗ್, ಸಾದೊಳಿಗೆಡ್ ಓದುದು ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸದಾ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಸೋಲೊಯ್ತ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಚಿದುಲಾಯಿ ಎಂಚಿನ...?

1.	ಮರಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್	ನೆಕ್ಕಿದಪುಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ	9
2.	ವಾ ಪೊರ್ಲುಯೇ...	ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೈ ಹರೇಕಳ	18
3.	ತುಳು ಗಾದೆಲು : ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರ್ಪ	ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ	19
4.	ನೆಂಪುಡು ಸುಗಿತೊಂದಿತ್ತ...!	ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ	26
5.	ಜೋಡಿ ಪಕ್ಕಿಲು (ಕತೆ)	ಶೋಭಾ ಬಗಂಬಿಲ	27
6.	ಹಳ್ಳಿ ಬದ್ಕ್	ರಘುನಾಥ ಎಂ. ವರ್ಕಾಡಿ	35
7.	ಕಜವು....	ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಜಿ. ಕುರ್ಯ	36
8.	ಮುತ್ತುಲೆ ತೋರಣೊ	ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಎಸ್. ಜೋಶಿ	39
9.	ತುಳುನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಪದ್ಮಾವತಿ ಯನ್.	40
10.	ತುಳುವಪ್ಪೆ	ಜಾಹ್ನವಿ ಆಚಾರ್	42
11.	ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಗೆ... ಮಾನಿಗೆ (ಕತೆ)	ಯಶೋಧರ ಎನ್. ಆಚಾರ್ಯ	43
12.	ಪುಂಡುವೇಸೊ	ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ	48
13.	ಸ್ಯಾದ್ವಾದದ ನಿರೆಲ್‌ದಡಿಟ್ ಒಂಜಿ ಚಿಂತನೆ	ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ	49
14.	ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ದಿನ	ಕೆ.ಆರ್. ವಿಜಯಗೌರಿ ಪಕ್ಕಳ	51
15.	ಕೂಡ್ - ಕಟ್ಟ್	ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಆರ್. ಪ್ರಭು	52
16.	ಮೆಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ	ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ	54
17.	ಪೊರ್ತು ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್ (ಕತೆ)	ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	55
18.	ಓಲು ಪೋಯರ್ ಇನಿ ಬಿರ್ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ	ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಟೀಲ್	60
19.	ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥೊಗೊಂಜಿ ಕಾಯೊಕಲ್ಪೊ	ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ	61
20.	ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ಪುವಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ	ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು	62
21.	ಪನಿ ಪದೊಕುಲು	ರಘು ಇಡ್ಕಿದು	

ಮರಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್

● ನೆಕ್ಕಿದಪುಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳು ಕೂಟೊ ಒಂಜಾದ್ ನಡಪಾಯಿನ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು 'ಮರಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಎಡ್ಡೆ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊ ನಡತ್'ಂಡ್. ನೆತ್ತ ಸಮನ್ವಯಕಾರೆರಾದ್ ನೆಕ್ಕಿದಪುಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣೆರ್ ಇಡೀ ಗೋಷ್ಠಿನ್ ತೋರಮಟ್ಟ್‌ದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅವೆನ್ 'ಮದಿಪು' ಓದುಗೆರೆಗಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ.

● ಸಂಪಾದಕೆ

ನಂಬಿನಗ್‌ಲೆಗ್ ಮಾನಸಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಈ ಮಾನಸಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಲೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಬದಲಾದ್ ಗತಕಾಲದ ದುರಂತೊಲೆನ ಪರಿಣಾಮದ ಪೋಡಿಗೆ ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆದ ಉಡಲ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಕೋಡೆ ಮುರಾನಿನ್ ಮೀರ್‌ದ್ ವರ್ತಮಾನದ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿನ್ ಒತ್ತೊಂದು ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯೊನು ಜನಪದ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಒಪ್ಪಾವುನ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೊಡಿನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಶೊಡು ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಚಿಂತನೆದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿನ್ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಮ್ಮ ಹಿರೀಕೆರ್ ನಂಬುಗೆದ ಮಾಮಲ್ಲ ಉಳ ಸಕ್ತಿಡ್ ಬದ್‌ಕ್ ಕಲೆಯೆರ್ ಅಕುಲೆ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಮಾನವೀಯತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿದ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗ್ ದೋಸ-ಮೋಸ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪ್ರಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಬಾಗ ತಾನ್ ಪನ್ಪಿನ ಬಾವನೆಡ್ ಬದ್‌ಕ್ ದೆತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ನಂಕ್ ಇನಿ ಅನುಬೋಗ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾದ್ಯ ಆವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ಹಿರಿಕೆರೆ ನಂಬುಗೆ ಇನಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲಾದ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ತೆತ್ತಿ ಪುಡಾದ್ ಜನ್ಮೊಗು ಬತ್ತಿನ ಕೇದಗೆ, ದೈವದ ಪುರ್ಸಾದೊಡು ಪುಟ್ಟುದು ಬತ್ತಿನ ಸಿರಿ, ಉಂತಿನಲ್ಪನೇ ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಮಾಯೊಡಾಪಿನ ಅಂತ್ಯೊಲು. ಈ ಅಲೌಕಿಕವಾಯಿನ ಕಲ್ಪನೆದ ಕತೆಕುಲು ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ವಾಸ್ತವ ಪನ್ಪಿನಾತ್ ನಂಬಿಕೆಗ್ ಯೋಗ್ಯವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಯುಗೊಡು ಅಂಗೈಡೇ ಪ್ರಪಂಚೊನು ಮುಷ್ಠಿಡ್ ದೀಪಿನ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಕಾಲೊಡು ಆ ನಂಬಿಕೆನ್ ದುಂಬರಿಪರೆ ಸಾದ್ಯನಾ; ನಮ್ಮ ಬವುಸದ ಜನಾಂಗೊಗು ನಮ ಉಂದೆನೇ ಒರಿತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಂಡ ಇತಿಹಾಸೊಡು ನಂಕ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಬರುವಾ...? ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆನ್ ನಮ ಇನಿ ನಂಕೆ ಕೇನೊಡಾಪುಂಡು. ಖಂಡಿತವಾದ್ ಇನಿ ನಮ ನಂಬಿನ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಕತೆಕುಲು ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಆಪಿಲೆಕ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಗ್ ಒಳಗಾದ್ ರೂಪಾಂತರ ಆವೆರೆ ಮಸ್ತ್ ದಿನ ಬೊಡ್ಚಿ. ಅವು ಸದ್ಯೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ವಿರೂಪ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಐತ ಮಾನವೀಯತೆ ರಸಭಂಗ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲಸ ಇಂಚಿನ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಲೆಡ್ದ್ ಸಾದ್ಯ.

'ಮರಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಈ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಡ್ **ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ, ಕಾಂತಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆ, ಮುಗೆರ್ಲು, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ, ದೇವುಪೂಂಜೆ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್** ಮುಕ್ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಕ್ರಮ ವಾದ್ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ತಿಗೆ, ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ, ಡಾ. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ, ಪ್ರಭಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ., ಎಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲ್, ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಬೆನ್ತಿನ ಬಿರ್ಮೆದ ಮದಿಪುನು ದುಂಬು ದೀತೆರ್. ಎಣ್‌ಮ ಇಸಯೊಲೆಡ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್, ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣ ಈ ಮೂವೆರೆನ್ ಬುಡುಂಡ ಒರಿನ ಐವೆರ್ ತುಳು ಇತಿಹಾಸದ ಜನಪದ ಕಾರ್ನಿಕದ ಜನಮಾನಿಲು. ಮುಕ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಆಯಾಯ ಸ್ಥಾನದ ಆಚರಣೆ, ಕಟ್ಟುಕತೆ, ಒತ್ತುಕತೆಕುಲೆನ ಆದಾರೊಡು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ ಸೋದನೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಒರಿನ ಮೂವೆರೆಗ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉಂಡು. ಈ ಎಣ್‌ಮ ಬಿರ್ಸೆರೆ ಮದಿಪುದ ಉಡಲ್‌ದಿಂಜ ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನ, ಸಂಸಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಾಷೆದ ಪೊರ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಂದು ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಎಣ್ಮ ಮದಿಪುದ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಪೂರ್ವ ಅಧ್ಯಾಯವಾದ್ ಖಂಡಿತಾ ಒರಿಯುಂಡು.

ಸಮನ್ವಯಕಾರನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ಎನ್ನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಕೂಟದ ಗುರಿಕಾರ್ಲು ದೀತೆರ್. ಮದಿಪುಕೊರ್ನ ಬುದ್ಯಂತೆರೆ ಎದುರು ಯಾನ್ ಮಸ್ತ್ ಕಿನ್ಯ. ಆಂಡಲಾ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಅನುಭವದ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ದುಂಬೊತ್ತುವೆ. ಇತಿಹಾಸ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಪದ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂಚ ಬತ್ತಿನ ಸಾದಿನ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತೂನಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಅಗತ್ಯ ದಿಂಜ ಉಂಡು.

ಪಾಡ್ದೊನೆಲೆನ ಆಧಾರೊಡೇ ಭೂತಕಾಲದ ವೀರೆರೆ ಕತೆಕುಲೆನ್ ನಮ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿ ಯತ್ಯಾಸದಾಂತೆ ಲೌಕಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೌಕಿಕ (ಜೋಗ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಯ) ಜನನ-ಮರಣದ ಉದಾರ್ನೆಲು ಉಲ್ಲ. ಇನಿತ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡು, ಈ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಯುಗೊಕ್ಕು ಉಂದು ಪ್ರಸ್ತುತನಾ ಪನ್ಪಿನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಮಡ ಪುಟ್ಟುನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಾತ್ರತ್ತ್, ನನ ದುಂಬುದ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗ ಉಂದೆನ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಖಂಡಿತಾ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಅಕುಲೆನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಸಮಾಧಾನದ ಉತ್ತರ ಕೊರಿಯರೆ ಸಾದ್ಯಜ್ಜಿ. ಉಂದೆತ್ತ ಪರಿಣಾಮವಾದ್ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಲು ನನ ದುಂಬುದ ಜನಾಂಗದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪಜ್ಜೊದಡಿಕ್ ಬೂರ್ದ್ ನಾಶ ಆವರೆ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಅವೆಕ್ಕಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ನಂಬಿಕೆದ ಬಿರ್ಮೆಲೆನ್ ವರ್ತಮಾನೊಡುಲಾ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಇವರ ದೀದ್ ಕಾತೊನೊನುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು.

ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂನಗ **ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪುತ್ತಿಗೆರ್** ಸಮತೂಕದ ಮದಿಪುನೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಲೌಕಿಕ, ಅಲೌಕಿಕ, ಪವಾಡದ ರಗಲೆಗ್ ಪೋವಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸಾರ, ಕೃಷಿ, ಕೊಲಲ, ಭಯ, ಭಕ್ತಿದ ದಾಟಿಡೇ ಪೋದು ಕಂತುನ ಮುಳ್ಳುನಾವಡ್, ಬೆಗಪುನ ಬೆಚ್ಚಾವಡ್‌ದಾಂತಿನ ಒಸರ್ ನೀರ್‌ದ ಮದಿಪು ಆರೆನ.

ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರೆ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿನ ಪುಟ್ಟುದ ಕತೆ ಅಲೌಕಿಕ. ಪುರಾಣ ಕಥೆಕುಲೆನ ಆಧಾರೊಡು ಬೈದ್ಯೆದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವೈಮೆದ ಎರ್ತೆಗಾತ್ರ ಆಲ್ ತೆತ್ತಿದುಲಾಯಿಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಜನ್ಮ ತೋಜಾದೆರ್. ಪಡುಮಲೆತ್ತ ಪೆಜನಾರ್ ನಿತ್ಯ ಕಡಲ್ ಮೀಯರೆ ಸಾಧ್ಯನ? ಪಡುಮಲೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಕಡಲ್‌ಗ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ದೂರ ಏತ್? ಅಂಚಾದ್ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿ ಮೂಲತಃ ಬಿರಣ ವಂಸದ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್. ಕಾರಣಾಂತೊರೊಡು ಬಿರುವೆ ಸಾಯಣ ಬೈದ್ಯನ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬಾಲೆ ಕೇದಗೆ, ಬಿರುವ ಜಾತಿದ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿಯಾಪಲ್. ಮುಲ್ಪ ಕಿನ್ನಿದಾರುನ ಅಪ್ಪೆಲಾ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿ. ಆಲ್ ಸಾಯಣ ಬೈದ್ಯನ ಕಾಸಾ ತಂಗಡಿ. ಕಿನ್ನಿದಾರುನು ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಆಲ್ ಸೈಪಲ್. ಅಲೆಕಂಡನಿ ಕಾಂತನಗ್ ಕೇದಗೆ ಪಂಡ ದೇಯಿ ಬೈದ್ಯೆದಿ ರಡ್ಡನೇ ಸಂಬಂಧ, ಇಂಬಲ್ ಪೆದ್ದಿನ ಅಮರ್ ಬಾಲೆಲೇ ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್.

ಪಡುಮಲೆ ಪೆರುಮಾಲ ಬಳ್ಳಾಲೆರ್ ಜೈನೆರ್. ಆರ್ ಸಾಂಕಿನ ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಲೇ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಅಕುಲು ಮಾನ್ಯ ಕೆರ್ಯರೆ ಸಾದ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಮಲ್ಲಾಯೆ ಬುದ್ಯಂತೆ ಕೋಟಿಡ ಪಾತೆರುನ ಮಿತಿಮೀರ್ನಗ ಚೆನ್ನಯೆ ಬರ್ಪೆ. ಆಯನ್ ತೂಯಿನ ಬುದ್ಯಂತೆ ಬಲಿಪುವೆ. ಚೆನ್ನಯೆ ಗಿಡಾವೆ. ಬುದ್ಯಂತೆ ಬರೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಕೆಸರ್ ಕಂಡೊಗು ಕಬ್ಬೆ ಬೂರುವೆ. ಮೂಂಕುದ ಉಲಯಿ ಕೆಸರ್ ಪೋದು ಸೈಪೆ. ಉಂದೆನ್ ಅರಸಕ್ಕೆ ಪೊಂಜೊವು ತೂಪಲ್. ಚಾಡಿದಕುಲು, ಬುದ್ಯಂತನ್ ಚೆನ್ನಯೆ ಕೆರಿಯೆಂದ್ ಬಳ್ಳಾಲೆರೆ ಕೆಬಿ ಉರಿಪುವೆರ್. ಕೋಟಿ- ಚೆನ್ನಯೆರ್‌ಗ್‌ಲಾ ಬಳ್ಳಾಲೆರೆಗ್‌ಲಾ ಪಾತೆರಕತೆ ನಡಪುಂಡ್. ಬೈದ್ಯೆರ್ ಬೂಡು ಬುಡ್ದ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಕುಲು ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ ಅರಸಕ್ಕೆ ಪೊಂಜೊವೇ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆಗ್ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಪನ್ಪಲ್. ಚಾಡಿದ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ದ್ ಬೈದ್ಯೆರೆಗ್ ವಂಚನೆ ಮಲ್ತೆ ಪನ್ಪಿ ಬೇಜಾರ್‌ಡ್ ಪಂಜದ ಕೇಮರ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆಗ್ ಓಲೆ ಬರೆದ್ ತನ್ನ ಉಡಲ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಸಮವಾಯಿನ ಬೈದೆರ್ಲೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಡು ಮಲೆಕ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿನಂತಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪೆರುಮಾಳ ಬಳ್ಳಾಲೆರೆ ಓಲೆದ ಒಕ್ಕಣೆನ್ ಚೆಂದುಗಿಡಿ ತಿರ್ಗಮುರ್ಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೈದ್ಯೆರ್ಲೆನ್ ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆಗ್ ನೂಕುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುವೆ.

ಕಡೇಕ್‌ಲ ಸತ್ಯಧರ್ಮದ ಪ್ರತೀಕೊಲಾಯಿನ ಬೈದ್ಯೆರ್ ಎಣ್ಮೂರು ದೇವ ಬಳ್ಳಾಲನ ದಳಪತಿಲಾಪೆರ್. ಉಂಬೊಳಿ ಕಂಡೊಡು ಬಂಗಾರ್ ಬುಳೆ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಸತ್ಯಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯೊಡು ಬದುಕುವೆರ್. ಊರ್ದ ಜವನೆರೆಗ್ ಅಂಗಸಾಧನೆ ತಂಕದ ಗೊಬ್ಬು ಕಲ್ಪಾವೆರ್. ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಲ್ಪಿ ಕಿನ್ನಿದಾರುಗ್ಲಾ ಬಾವೆ ಪಯ್ಯ ಬೈದ್ಯೆಗ್‌ಲಾ ಅಭಯ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕಿನ್ನಿ

ಚೆನ್ನಯನ ಮೋಕೆಗ್ ತರೆತಗ್ಗಾವೆರ್. ಪಂಜದ ಕೇಮರ ಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡ್‌ನ್ ಲಡಾಯಿಡ್ ಸೋಪಾವೆರ್, ಆಂಡ ಚಂದುಗಿಡಿನ ಮೋಸೊಗು ಬಲಿಯಾದ್ ಕೋಟಿನ ಅವಸಾನ ಆಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪಲ ಕೋಟಿಗ್ ಪೆರುಮಾಳ ಬಳ್ಳಾಲೆರ್ ಪಗರಿ ಬುಡುದು ಕೆರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯೊಗು ದೂರದ ಪಾತೆರ. ಪಂಜದ ಸೈನ್ಯೊಡು ಪೆರುಮಾಳ ಬಳ್ಳಾಲನ ಸುರ್ಪದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಇತ್ತಿನ ಒರಿ ಬೀರಗ್ ಬಳ್ಳಾಲೆರೆದುತ್ತೈತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉಂತಾವೆರ್. ಪೆರುಮಾಳ ಬಳ್ಳಾಲೆರೆನ್ ತೂಯಿನ ಕೋಟಿ ಬಿರು ಪಗರಿ ತಿರ್ತ್‌ದೀದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ಪಿ ಸಮಯೊಡು ಪೆರುಮಾಳನ ಯೇಸೊಡುತ್ತಿ ಬೀರೆ ಕೋಟಿನ ಮರ್ಮತಾನೊಗು ಪಗರಿ ಬುಡ್ಪೆ. ಕೋಟಿ ಪಿರಣ ಬುಡ್ಪಿ ದುಂಬು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡೆಯಿನ ಬೀರೆ ಕೋಟಿಡ ಮಾಪು ನಟ್ಟುವೆ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಚಂದುಗಿಡಿನ್ ಕೆರ್ದ್ ತಾನ್‌ಲಾ ಸೈಪೆ. ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ತೂಯಿನ ಚೆನ್ನಯೆ ನನ ಯಾನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪಿರೆಜನ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಅಣ್ಣನ ಸಾದಿ ಪತ್ತುವೆ. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ ಪಿರಣ ಬುಡುಪಿನೆಕ್‌ದುಂಬು ಮೂವೆರ್ ಬಲ್ಲಾಳಕುಲೆನ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಅಂಚಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರೆಡ್ದಾತ್ರ ಪಡುಮಲೆ, ಪಂಜ, ಬೊಕ್ಕ ಎಣ್ಮೂರು ಸೀಮೆಲು ಗಡಿ ಬಾಂದ್‌ದ ಗೆರೆದಾಟಿನ ಸೀಮೆಲಾಪ, ಮೂವೆರ್ ಬಲ್ಲಾಕುಲು ಒಂಜಾದ್ ಅಮರ್ ಬೊಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಅಂತ್ಯಕಿರಿಯೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಮುಗೇರ್ಲು ಇಸಯೊಡು **ಡಾ. ಕೊಯಿರ ಬಾಳೆಪುಣಿ** ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುನು ದುಂಬು ದೀತೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಅಮರ್ ಜೋಕ್ಲು ಮುದ್ದೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಲೆರ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆ ಸಮಕಾಲೀನೆರೆಂದ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರೆಗ್ಲಾ ಮುದ್ದ ಕಲಲೆರೆಗ್‌ಲಾ ಪ್ರಾಯೊಡು ನಾಲೈನ್ ವರ್ಷ ಎಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಉಪ್ಪು. ಆಂಡ ಅಕುಲು ಪರಸ್ಪರ ದೋಸ್ತಿಲಾದಿತ್ತಿನಿ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಈ ಅಮರ್ ಬಾಲೆಲೆ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲು ದೇಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಿಲಿಂಗುಲ ಮಾಣ್ತಿಲಾ ದೋಸ್ತಿಲು ಆದಿತ್ತೆರ್. ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರೆಗ್ ಜಾತಿ ಬೇದ ಇಜ್ಜಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಮುಕುಲೆನ ದೋಸ್ತಿಕತೆನೇ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ನೆ. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ಲೆಕ್ಕನೇ ಮುಕುಲ್ನಲಾ ಸಮಾನ ಬದ್‌ಕ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆಗ್ ಎಂಚ ನಂಜಿದ ಜನ ಮೋಸ ದಗೆ ಮಲ್ತೆರ ಮುಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಅಂಚನೆ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಒರಿ ಚಂದುಗಿಡಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಮುಲ್ಪ ಒರಿ ಮದನಪ್ಪ ಆಂಜೋವು ಇತ್ತೆ. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಗಮನಿಸೊಡಾಯಿನ ಅಂಶ ಪಂಡ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದ ಬೀರೆರೆಗ್ ಸತ್ಯಧರ್ಮೊಡು ಬದುಕೊಡಾಂಡಲಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ತೊಂದರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತ್ರತ್ತ್, ಈ ವರ್ಗದ ಬೀರೆರ್ ಒಂಜಾದ್ ಒಲ್ಪ ಎಂಕ್ಲೆ ಬೂಡುದ ಮಣೆಕ್ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಾ ಅತ್ತ್ ದಳವಾಯಿ, ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನೊಗು ಕಮ್ಮಿಯಾವ ಪನ್ಪಿನ ದ್ವೇಷ ಮಚ್ಚರೊಗೇ ಮುಕುಲು ಬಲಿಯಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯೊನು ಇತಿಹಾಸೊಡ್ದು ಇನಿ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಜನಮಾನಿಲೆ ದುಂಬು ದೀಯಿಜೆಂಡ ನಮ ಬರವು ಸರವು ಇತ್ತಿನಕುಲು ದುಂಬುದ ಜನಾಂಗೊಗು ವಂಚನೆ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಮುದ್ದೆ-ಕಳಲೆ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ನೀರ ಗುಂಡಿಡ್ ಮುರ್ಕುದ್ ಸೈಯ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯನ?

ಕುಡೊಂಜಿ ಅಮರ್ ಬೊಲ್ಲಿಲು **ಕಾಂತಾಬಾರೆ ಬೂದಾಬಾರೆನಕ್ಲು**. ಇಸಯದ ಮದಿಪುನು ಪೊರ್ಲು ಪೋಲ್ಯೊಡು ದುಂಬು ದೀತಿನಾರ್ **ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ**. ಕಾಂತಬಾರೆ ಬೂದಬಾರೆನಕುಲುಲಾ ಅಮರ್ ಜೋಕುಲು. ಅರಸಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಪೆರ್ಗಡ್ತಿ ಸಾಂಕಿನ ಜೋಕುಲು. ಮುಕುಲೆ ಜನ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಅತ್ತ್ ಅಲೌಕಿಕ. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ನಾನಯೆರೆ ಗುರ್ಮಟಿ ಪಾಂಗಾಳೊಡು ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತೆರ್‌ಡ ಮುಕುಲು ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಗುರ್ಮಟೊಡು ಕಲ್ಪುವೆರ್. ಮುಕುಲೆನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯೊಗು ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು, ಆಂಡ ಬೈದ್ಯೆರೆ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯೊಗು

ಇತಿಹಾಸದ ಆಧಾರ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಒಂಜಿ ಅಂದಾಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಿರ್‌ಕಾರ ಮುಕ್ಲುಲಾ ಸಮಕಾಲೀನೆರ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ದಿನ ಕಾಲದ ದೋಸ್ತಿಯಲ್ಲು. ಅವಸಾನದ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರೆನಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಬೈದ್ಯೆರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಲಡಾಯಿದಪಗ ಬಪ್ಪನಾಡ್‌ದ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿನ ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆಡ್ ಆಪಿನ ಒಪ್ಪಂದ ಉಂದು ಕೇವಲ ಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತವಾಯಿನ ಜನ ನಂಬ್ಯರಾವಂದಿನ ಕತೆ. ಮುಲ್ಕಿ ಸೀಮೆಡುಪ್ಪಿ ಬಾರೆರೆ ಗರಡಿಗ್‌ಲಾ ಒರಿನ ಬೈದೆರ್ಲೆ ಗರಡಿಗ್‌ಲಾ ಬದ್ದ ವಿರುದ್ದತೆ ಕೇವಲ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬೇದದ ವೈರುದ್ಯತೆನ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡ್. ಪುಟ್ಟುಡುದು ಅಂತ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಬೂಡುದ ನಿರೆಲ್‌ಡೇ ಇತ್ತ್‌ನ ಈ ಬೀರೆರೆನ್ ನಂಜಿದ ನಾಲಾಯಿ ಬೊಕ್ಕದ ಮಚ್ಚರದ ಪಗೆ ಬಲಿ ದೆತೊಂಡಾ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಶಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ್ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕುಬೇರರಸುನ ಸೈನ್ಯೊನು ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೆಲ್ತ್ ಬತ್ತಿನ ಮೆಗ್ಗಿ ಪಲಯೆ, ಕೇವಲ ಲಡಾಯಿದ ಕಲೊಟ್ಟಾಯಿ ಗಾಯ ಗುಣ ಆಯಿಜಿಂದ್ ಕಾಯ ಬುಡ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯನಾ?

ಉಳ್ಳಾಲದ ಅರಸಕ್ಕೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಇಸಯೊಡು, **ಎಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲೆರ್** ದೀಯಿನ ಮದಿಪುಡು ಮಸ್ತ್ ವಿವರ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇತಿಹಾಸದ ತುಲನೆ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬಗ್ಗೆ ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಕಾದಂಬರಿ ಇಂಚ ಮಾತಾ ರೀತಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆಯಿನಕುಲು ಸೌಹಾರ್ದತೆಡ್ ಸಮಾನವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ತೀರ್ಮಾನೊಗು ಬರೊಡು. ಅಪಗ ಮಾತ್ರ ಸಂಯುಕ್ತವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಇತಿಹಾಸದ ಒಮ್ಮತ ಬರಿಯರೆ ಸಾದ್ಯ. ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ನಮ್ಮ ದೇಸೊಗು ಬರ್ಪಿನೆಕ್ ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಪರ್ದೇಸಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆ ವಿರುದ್ದ ಕಾದಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವೀರ ವನಿತೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕ. ಈ ದೇಸದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ. ಆಂಡ ಈ ಅರಸಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪ್ರಚಾರ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ್ ದೇಸದ ಇತಿಹಾಸ ಮಾನಾದಿಗೆಡ್ ತೂವಂದಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ದುರಾದೃಷ್ಟ ಇಂಚಿಪ್ಪ ಒಂತೆ ಕೆಲಸ ಆವೊಂದುಂಡು. ವರ್ಸ ವರ್ಸ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ನೆನಪುದ ಲೇಸ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳುಕೂಟದ ಒತ್ತಾಯದ ಪಲೊಟ್ಟು ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಮೂರ್ತಿ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲೆರ್ ಇಸಯ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಯಿನ ದಾಖಲೆಲು ನಮ ಒರಿತೊನಿನ, ಒಲ್ಪಲ ನೆಗೆತ್‌ದ್ ತೋಜುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಒಂಜಿನೆದಾದ್ ನಂಕ್ ನಮ್ಮಕ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಜ್ಜಿ ರಡ್ಡೆನೆದಾದ್ ನಮ ಮದಪುನ್ನೆಟ್ ಬಾರೀ ಉಸಾರ್, ಇಂಚ ತನ್ನ ಉಡಲ್ದ ಬೇನೆನ್ ತೋಜಾದೆರ್. ಒಂಜಿರೀತಿಡ್ ಆರ್ ಪನ್ಪಿನವು ಸತ್ಯ. ನಂಕ್ ನಮ್ಮಕ್ಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಯಾನ್ ಒಪ್ಪುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಸುಮಾರು 35 ವರ್ಸದ ಪಿರವು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾದ್ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬಗ್ಗೆ ಸೋದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬದ್‌ಕ್, ಹೋರಾಟ ಅವಸಾನೊನು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ ನಾಟಕ ಬರೆತಿನಾರ್ ಆರೆ (ಕಡಲನಾಡ ಕಲಾವಿದೆರ್). ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ, ರಾಮಕಿರೋಡಿಯನ್, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ನೆಕ್ಕಿದಪುಣೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಇಂಚ ಕೆಲವೆರ್ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರ್. ಪಂತೊಡು ಅಬ್ಬಕ್ಕನವೇ 4 ನಾಟಕ ಒಂಜೇ ರಂಗೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಸ್ತ್ ಚರ್ಚೆಲಾ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್! ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ನಂಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆ ಆಯಿನೆಟ್ಟ ಮದರಾಸು ರಾಜ್ಯೊಗು ಸೇರ್ದ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಸ್ತ್ ಕಾಳಜಿ ಆ ಸರ್ಕಾರೊಗು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಬೂಡುಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಕಲ್ತಿನ ಕವಿ-ಸಾಹಿತಿನಕುಲು ಇತ್ತಿಜೆರ್. ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಹೈದರಾಲಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನಕ್ಲೆನ ಪ್ರವೇಶೋಡ್ದಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಷ್ಟೊಗು ತುಳುನಾಡ್ ಬಲಿಯಾಂಡ್. ಬಲತ್ಕಾರದ ಮತಾಂತರಲಾ ಕಡಲ ಕರೆಟ್

ಮಸ್ತ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಆವಡ್ ಬಂಗರಸುಲಾವಡ್, ಅಜಿಲೆರ್, ಬೈರರಸು ಮುಕುಲು ಎರೆಗೇ ಆವಡ್ ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ದೇಸದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಕುಲಾಕುಲೆ ಬೂಡು, ಸೀಮೆ, ಮಾಗಣೆಳೆನ ಅಳಿವು ಉಳಿವುಗಾತ್ರ ಪರಸ್ಪರ ತನ್ಕುಲೆ ಉಲಾಯಿಡೆ ಕಾಟಕಾಯಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಪರದೇಸದ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಅಕುಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯೆರ್. ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇಲೆ ಬೆಂತಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಸನ್‌ದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಮತಾಂತರ ಉದ್ದೇಸದ ಕಾರಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಬ್ಬಕ್ಕಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೆನ ವಂಶಸ್ಥೆರಾವಡ್ ಅಲೆನ ಕಂಡನಿಯನ ವಂಶಸ್ಥೆರಾವಡ್ ಪಡೆವೊನ್ನೆಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಕಳೆವೊಂದಿನವೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಪಂಡ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬದ್‌ಕೇ ಒಂಜಿ ದುರಂತ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರಮನೆ, ಕೋಟೆ ನಾಸ ಆದ್ ಪೋಂಡು. ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮೆದುರು ತೋಜುನವು ಆಲ್ ನಂಬುದು ಪೂಜೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸೋಮೇಶ್ವರದ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆನ್ತಿನ ಬ್ಯಾರಿಲ್, ಮರಕಲೆರ್, ಬಿರುವೆರ್, ಗಟ್ಟಿ ಜನಾಂಗದಕುಲು, ಸಮಾಜೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನಾತ್ ಸ್ಥಿತಿವಂತೆರಾದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಈ ಮಾತಾ ಕಾರಣ ಕುಲಾಲೆರನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಬೇನೆಗ್ ಉತ್ತರಂದ್ ಯಾನ್ ಎನ್ನುವೆ.

ಕಾರ್ಲದ ಬಾಕ್ಯಾರ್ ಕಂಗಣ ಆತೊಡು (ಊಟದ ಬಟ್ಟಲು)
ಕೊಡಂಜೆದ ಕಲ್ಲ್ ಉಡಾರ್ಗೆ ಆತೊಡು (ದೊಡ್ಡ ಇಡ್ಲಿ)
ಗುಜ್ಜಾರ ಕೆದು ಇಡಿಯ ಪೇರಾತೊಡು (ಹಾಲು)
ಎನ ಅಪ್ಪೆ ದುಗ್ಗು ಬಲಸ್‌ದೊಡು
ಯಾನ್ ಮಗೆ ಮಂಜಣ್ಣೆ ತಿಂತೊಡು.

ಚೇಳಾರ್ ಗುತ್ತುದ ತನ್ನ ತಮ್ಮಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ನುಪ್ಪು ತಿನಸ್‌ಗ್ ಮಾಮಿ ಕೈ ಕುದ್ಯ ಮಲ್ತಿನ ಕಾರಣ ಮಂಜಣ್ಣೆ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ್ ನೆನೆತೊಂದು ಬಡವುದ ಪೊರ್ತುಡು ತಾನ್ ತಿನೊಡುಂದ್ ಬಯಕಿನ ಪೊರ್ಲುದ ರೀತಿನ್ ಜನಪದ ಕವಿ ಈ ರೀತಿ ಇವರಿಪುವೆ. ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲ **ಅಗೋಲಿ ಮಂಜಣ್ಣನ** ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊಗು ಉಂದು ಉಪಮೆ ಆದುಂಡು.

ಮಂಜಣ್ಣೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದಿನ ಚೇಲಾರ್ ಗುತ್ತುಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತಿನ **ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್** ಮಂಜಣ್ಣನ ಇಸಯ ಮಂಡನೆ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯೆರ್, ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟ್ರ್, ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್, ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್, ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ ಮುಕುಲು ಮಾತಾ ಮಂಜಣ್ಣನ ಕಥಾನೊಕೊನು ಕಾವ್ಯ, ಗದ್ಯ, ನಾಟಕದ ರೂಪೊಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಗು ಪರಿಚಯ ಮಲ್ದೆರ್. ಮಂಜಣ್ಣೆ ಒರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರೆ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಅಂಕೊಡು ಕಾದುನ ತಂಕದ ಬಿರ್ಸೆ ಆದಿತ್ತೆ. ಅಲೌಕಿಕ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ತೋಜಾವಂದೆ ಲೌಕಿಕವಾದ್ ಶಕ್ತಿ ಮೀರ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊಡು ದಳವಾಯಿ ಆಪೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಇಂಬ್ಯಗ್ ಮದಿಮೆ ಆತ್‌ಜಿ ಪನ್ಪೆರ್; ಆಂಡ ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು –

ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಮನೆತನ ಅಳಿದ್ ಪೋಯರೆ ಆವಂದ್
ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಒರಿಯೊಡಿಂದೆರ್ ಬಗ್ಗಣ್ಣೆ
ತನ್ನ ಮೋಕೆದ ಒರ್ತೆ ಮಗಲೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತೆರ್ ಮಂಜಣ್ಣಗ್
ತಾನ್ ಜೀವೊಡು ಇತ್ತಿ ಕಾಲೊಡೆ ಗುತ್ತುದಾ ಗಡಿ ಕೊರ್ತೆರ್
ಸತ್ತ್ ಗುತ್ತುದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೂರ ಮಂಜಣಗೆ ಬುಡ್ತೆರ್.

ಪಣಂಬೂರುಡು ಕಾವೆರೆಡ ಕಾವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಾದ್ ಐಟ್ ನಿಲೆವೂರಿನ **ದೇವುಪೂಂಜೆ** ಕೇವಲ ದಳಪತಿಯಾವಂದೆ ಅಲೌಕಿಕವಾಯಿನ ಶಕ್ತಿ ಶೌರ್ಯೊನು ತೋಜಾದ್ ಕಾಯ ಬುಡ್ದು ಮಾಯೊಡಾಯಿನ ತುಳುವ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೀರೆ ಬಂಟೆ. ಬೀರನ ಕತೆಟ್ ಬಂಗಾಡಿದರಸುನ ಚಿತಾವಣೆಡ್ದಾತ್ರ ಬಂಟ್ವಾಳ ಪೇಂಟೆದ ಸೂಳೆ ಸಿದ್ದುನ ಸಹವಾಸ ಮಲ್ಪುವ ಒಂಜಿ ಅಪವಾದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಎಲ್ಯೆಡ್ದೆ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಡೆತಿನ ಪೂಂಜಗ್ ಇಂಚಿನ ಹಾಳ್ ಬುದ್ದಿ ಬರ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ದೇವು ಪೂಂಜನ ಬೀರತ್ವೊಗು ನಡ್‌ಗ್‌ದ್ ಪೋಯಿನ ಜೈನರಸುಲು ಮಲ್ತಿನ ಕಿತ್ರಿಮ ಮಾತ್ರಂದ್ ಒಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ಕುಡೊಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಜುಮಾದಿ ಬಂಟೆ ದೇವು ಪೂಂಜನ ರೂಪೊಡು ಸೂಳೆ ಸಿದ್ದುನ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಆಲೆಗ್ ಬುದ್ದಿ ಸುಲೇಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೆನ್ ಸರಿಸಾದಿಗ್ ಕನಪೆ. ಆಂಡ ತೂಯಿನ ಜನೊಕ್ಲು ದೇವುಪೂಂಜೆನೆ ಸಿದ್ದುನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋತೆಂದ್ ಗುಲ್ಲು ಲಕ್ಕಾವೆರ್.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ **ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ ತುಳುನಾಡ ಬೀರೆ ದೇವುಪೂಂಜನ** ಬಗೆಟ್ ಪೊರ್ಲುದ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊರ್ಯೆರ್. ವೇಣೂರುದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಜಿಲೆರೆ ದಂಡ್‌ದ ದಳಪತಿಯಾದ್ ಬಂಗಾಡಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಅರಸನ ಮಿತ್ತ್ ದಂಡ್ ಸಾರ್‌ದ್ ಕೊಲಲ ಗೆಂದಿನ ದೇವುಪೂಂಜಗ್ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರೆದ ಲೆಕ್ಕ ಅಜಿಲೆರ್ ಗಡಿತ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುಜೆರ್. ಉಂದೆಡ್ದಾತ್ರ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೀರೆ ಊರು ಬುಡ್ದು ತಾನ್ ಸೋಪಾದಿನ ಬಂಗಾಡಿದರಸುನ ಸೀಮೆಡ್ ನಿಲೆಯಾಪೆ. ಮುಲ್ಪ ದೇವುಪೂಂಜನ ಉಡಲ ಬಲ್ಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುಂಡು. ಜೈನರಸುನಕುಲು ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಡ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ ಅಕುಲೆಗ್ ಬೀರೆರೆ ರಕ್ಷಣೆದ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸ್ವಭಾವತಾ ಅಕುಲು ಪುಕ್ಕೆಲೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡಲ ಮಾಮಲ್ಲ ಶೂರೆರತ್ತ್. ಇಂಚ ದೇವುಪೂಂಜೆ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುದ ಪುದುವೆಟ್ಟು ಗುತ್ತುದ ಪಟ್ಟೊಡಾಪೆ.

ದೈವದ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೀರ್ದ್‌ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯೊಗಾತ್ರ ಉಚ್ಚಿಲದರಸುನ ದಂಡ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಪೋಪೆ. ಅಲ್ಪ ಲಡಾಯಿ ಗೆಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ ಅವಸಾನ ಆಪುಂಡು. ಗೆಂದೆಪುದಪು ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ದೇವುಪೂಂಜೆ ಒರಿಯೆನೆ ಬಚ್ಚೆಲರಪಾಯರೆ ಕುಲ್ಲುದುಪ್ಪುನಗ ಪಿರಾವುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಟೆಲ್ ಕಡ್ಪುವೆ. ತರೆನ್ ಉಚ್ಚಿಲದರಸುನರಮನೆಗ್ ಪತೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಕಡ್ತಿ ತರೆ ತೆಲಿಪುಂಡು. ಆ ತೆಲಿಕೆಡೇ ಅರಸೆ ಈ ತರೆಟ್ ದೈವತ್ವ ಉಂಡುಂದು ಎನ್ನುವೆ. ಚಂದನದ ಪಲಯಿಡ್‌ದೀದ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬುಡ್ಪೆ. ಉಂದುಮಾತ ಜನಪದ ಕವಿನ ಕಲ್ಪನೆಲತ್ತಂದೆ ವಾಸ್ತವ ಆದುಪ್ಪಂದ್. ಆಂಡಲಾ ವರ್ಣನೆ ತೂನಗ ಕಡ್ತಿ ತರೆ ತೆಲಿಪೊಡಾಂಡ ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಕುಡೊರಿಯಗ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾದ್ ಶರಣಾಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದಾಯೆ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ನಮ ಎನ್ನೊಡು.

ಇಂಚ ದೇವು ಪೂಂಜನ ತರೆ ಉಚ್ಚಿಲದ ಗೊಜ್ಜರ ಬರಿ ಬನ್ನಾಯ ವಂಶದ ದುಗ್ಗು ಕೊಂಡೆ ಬಳ್ಳಾಲ್ತಿಗ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಲ್ ಅಲ್ಪ ಸಾನ ಕಟ್ಟಾವಲ್, ನಂಬುವಲ್. ಕಾಲಕರಿಲೆಕ್ಕ ಬಡಪತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಭೂತದ ಬಾಲ್ ಭಂಡಾರೊನು ಪಡಾವುಡ್ ದೀದ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬುಡ್ಪಲ್. ಎನ್ನ ವಂಶದ ಪಣಂಬೂರ ಕಾವೆರೆಗ್ ಪೋದು ಸೇರ್ಲೆಂದ್ ಸುಗಿತೊನುವಲ್. ಪಣಂಬೂರುಡು ಮಂಜು ಕಾವೆರೆಗ್ ಪಡಾವು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಐಟ್ತಿ ದೈವದ ಭಂಡಾರೊನು ಇಲ್ಲಡೆ ಕಂತ್‌ದ್ ಸಾಣ ಕಟ್ಟಾದ್ ನಂಬುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕಾಂತೇರಿ ಜುಮಾದಿ ಸಾನಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಜಾಗ ಇತ್ತೆ ಎನ್.ಎಂ.ಪಿ.ಟಿ.ಗ್ ಪೋಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಕಾವೆರೆ ವಂಸದಕುಲು ಇತ್ತೆ ಸುರತ್ಕಲ್‌ಡ್ ಆ ದೈವೊಲೆನ್ ಸಾನ ಕಟ್ಟೊಂದ್ ನಂಬೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ತುಳು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡೇ ಸುರೂತವು ಮಾತ್ರತ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂದೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನವು ಸತ್ಯನಾಪುರತ್ತ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನ. ಸಿರಿ ಪಂಡ ಐಸಿರ, ಐಸಿರ ಪಂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಿ; ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಲೆನ ಅವತಾರನೇ ಸಿರಿ. ಇಂಚಿನ ಮಹಾ ಸಂದಿದ ಇವರೊನು ಒಪ್ಪಾಯಿನಾರ್ **ಬಿ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶೆಟ್ರ್.**

ಸಿರಿನ ಕತೆ ಬಹುಶ ಸರಿ ಸುಮಾರ್ 14ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ನಡ್‌ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಪಂಡ ಇನಿಡ್ದ್ ಸುಮಾರ್ 600 ವರ್ಸದ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್‌ಕ್, ಆಂಜೋವು ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಸಂಬಂಧ, ಸ್ಥಾನ ಮಾನ, ಪ್ರಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲು, ಕಾಡ ಮುರ್ಗೊಲೆ ಬದ್‌ಕ್ ಪರಪಿ ನೀರ್‌ದ ಒರತೆ, ಕಾಲಕಾಲೊಗು ಆಪಿನ ಬುಳೆಸಲೆ, ಇತ್ತಿನಾಯನ ಬೊಕ್ಕ ದಾಂತಿನಾಯನ ಬದ್‌ಕ್ ಇಂಚಮಾತ ನಮ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಆನಿದಕಾಲೊದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಸರಿಯಾದೆ ಜನಪದ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಈ ಮಹಾಸಂಧಿನ್ ಮುಡೆದೆರ್. ಕತೆತ ಸುರೂಡ್ದು ಕಡೆ ಮುಟ್ಟಲ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ನಡೆತಿನ ಇಸಯೊಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಲೌಕಿಕವಾದುಂಡು. ಒಟ್ಟು ಕತೆತ ಕಾಲ್ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಲೌಕಿಕ. ವರ್ತಮಾನೊಡು ವಾಸ್ತವತೆಗ್ ತಿರ್ಗಾಮುರ್ಗಾ ಇತ್ತ್‌ಡಲಾ ಸಿರಿನ ಆರಾಧನೆ ಭಯ ಭಕ್ತಿಡ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಸಿರಿನ ಜನ್ಮನೇ ಅಲೌಕಿಕ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆಲ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ಅವತಾರ ಅತ್ತೆ? ಬಿರ್ಮು ಆಳ್ವೆರೆನ ಸಾತ್ವಿಕ ಬದ್‌ಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಬೋಧನೆ–ಪಾಲನೆ. ಉಂದೆತ್ತ ನಿಲೆಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಸುರು ಆಪಿನ ಕತೆ ಸಿರಿನ ಮೂಲಕ ನನ ಸಾರ ವರ್ಸ ಕರಿಂಡಲಾ ಮರಪ್ಪರಾವಂದಿನ ನೀತಿ ಪಾಠ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಬಸರೂರು ಬೂಡುದ ಕಾಂತಣ ಪೂಂಜೆ ಮದಿಮೆಗ್ ದುಂಬೆ ಒಂತೆ ತಪ್ಪು ಸಾದಿಗ್ ಬೈದಿನಾಯೆ. ಆಯನ ಅಪ್ಪೆನ ಸಂದಾನದ ಕಾರಣ ಸತ್ಯನಾಪುರತ ಸಿರಿನ್ ಮದಿಮೆ ಆಪೆ. ಮದಿಮೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಆಯನ ಚಲ್ಲ್ ಬುದ್ದಿ ಉಂತುಜಿ. ಸಿರಿನ ಪ್ರಯತ್ನಲಾ ಫಲ ಕೊರ್ಪುಜಿ. ಸಿರಿ ತನ್ನ ಬಾಲೆ ಕುಮಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಸಾಡಿ ದಾರುನೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದ್ ಬರ್ಪಲ್; ಪಂಡ ಕಂಡನಿನ್ ಬುಡ್ದು. ಮುಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಬಾರಿ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಡ್ದಾತ್ರ ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿನ್ ಬುಡ್ಪುನವು ಉಂಡು. ಆಂಡ ಸಿರಿ ತನ್ನ ಕಂಡನಿಯನೇ ಬುಡ್ದು ಬತ್ತಲ್ ಪಂಡ ಅಲೆನ ಧೈರ್ಯ, ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ, ಬೊಕ್ಕ ತಾನೊರ್ತಿಯೇ ಅವುಲ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪೊಣ್ಣು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ವಿರುದ್ಧ ಉಂತುನವು! 600 ವರ್ಸೊದ ದುಂಬೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಹಕ್ಕ್ ಬಾಧ್ಯತೆದ ಸೊರದೆತ್ತಿನ ಈ ದೇಸದ ಸುರೂತ ವೀರ ವನಿತೆ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಮುಲ್ಪ ಬಾರಿ ಕಾರ್ನಿಕದ ಘಟನೆ ಪಂಡ ಸತ್ಯನಾಪುರತ ಬೂಡುಡ್ದು ದಾರುನೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಪಿದಡುನ ಸಂದರ್ಭ. ಶಂಕರಾಳ್ವೆ ಮಲ್ತಿನ ಅವಮಾನದ ಬೆಂಗ್‌ಡಾತ್ರ ಬೂಡುಗು ಸಪಿದಳ್. ಬೂಡು ಪೊತ್ತುಂಡು. ಬೈಲ್ ಕಂಡೊಲು ಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂಡು. ಬಸರೂರು ಬೂಡುಡು ಕಂಡನಿಯಗ್ ಬರಕೊರ್ದು ಜತ್ತಿನ ಸಿರಿ ಪೊಣ್ಣ ಜನ್ಮದ ಮೈಮೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಂಜೊವೆಲೆಗ್ ಸರಿ ಸಮವಾದ್ ಬದ್‌ಕುನ ಹಕ್ ಪೊಂಜೊವುಲೆಗ್‌ಲಾ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ಸಾದಿ ನಡತ್ ಬನ್ನಗ ಮಸ್ತ್ ಕೋಡಿಡ್ ತನ್ನ ಅಲೌಕಿಕ ಪವಾಡೊಲೆನ್ ತೊಜಾವಲ್. ತನ್ನ ಮಾನದೆಪ್ಪೆರೆ ಪೋಯಿನ ವೀರಭದ್ರಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ಪಲ್. ಆಲ್ ನಡತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪಜ್ಜೆದ ಗುರ್ತಲ ಕಾರ್ನಿಕದ ಗುರ್ತೊಲು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಸದ ದೇಸಿಂಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸಿಂಗೆ ಪನ್ಪಿ ಮೆಗ್ಗೆಪಲಯನಕ್ಲು ಸಿರಿನ್ ತಂಗಡಿಯಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುನವು. ಅಲೆನ್ ಕೊಡ್ಸರಾಳ್ವಗ್ ಕೊರ್ದು ರಡ್ಡನೇ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪುನವು ಮಾತಾ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಆಯಿನ ಒಂಜಿ ಕ್ರಾಂತಿಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಉಂದುವೇ ಸಂದರ್ಭೊಡ್

ಕುಮಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ದಾರು ಮಾಯಕ ಆಪಿನವು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾದ್ ಸಿರಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೆನ ಪರಿವಾರ ಅಲೌಕಿಕವಾಯಿನ ಕಾರ್ಣಿಕದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಆನ್ ಪೊಣ್ಣುಲು ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಬದ್‌ಕೆರೆ ಒಂಜಿ ನೀತಿನ್ ರೂಪಿದೆರ್. ಆಂಡ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊನು ವಾಸ್ತವತೆದ ಆಧಾರ ಮಿತ್ತ್ ವರ್ತಮಾನೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಬವುಸದ ಜನಾಂಗೊಗು ಒಪ್ಪಾವುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು.

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜೆರ್ ಶ್ರೀಮನ್ ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರೆನ ಸಮಗ್ರವಾಯಿನ ಇತಿಹಾಸೊನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ಜನಮಾನಸೊಗು ಒಪ್ಪಾವುನ ಕೆಲಸೊನು ಪೊರ್ಲುಡು ಮಲ್ದೆರ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯೆರಾಯಿನ ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ರಾಮಾನುಜಚಾರ್ಯ, ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್‌ಲೆಡ, ಮೂಜಿನೆದಾರ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಗೆ ಪನ್ಪಿನವೇ ನಂಕ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಮೆ. ಇಂಚಿನ ತೌಳವ ದಾರ್ಶನಿಕನ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ಕೂಟ ಒಂಜಿ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ತಿನವುಲಾ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸಂದೇ ಪನೊಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತುಳು ಜನೊಕುಲು ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್‌ಲಾ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಗೆ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಮರತ್‌ದಿತ್ತೆರಾ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಸಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಡಿಪುದ ಕೈತಲ್‌ದ ಪಾಜಕ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಾಮೊಡು ಕ್ರಿ.ಶ. 1238ನೇ ಇಸವಿಡ್ ನಾರಾಯಣನಡಿಲ್ಲಾಯ ಬೊಕ್ಕ ವೇದಾವತಿ ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ ವಾಸುದೇವೆನೆ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಯಾತ್‌ನ ಶ್ರೀಮನ್ ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್. ಧರ್ಮ ಜಾಗೃತಿಗಾತ್ರ ಇಡೀ ದೇಸ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 1317ನೇ ಇಸವಿಮುಟ್ಟ ಪಂಡ 79 ವರ್ಸ ಬದ್‌ಕ್‌ದಿನ ದಾರ್ಶನಿಕೆ. ಆ ಕಾಲೊಡು ನಮ್ಮ ದೇಸೊಗು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪೊಗ್ಗುದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂತೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪರದೇಸಿಲೆನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವೊಡು ದೇಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಧಿಗ್ದತೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಲ. ನಮ್ಮ ಸನಾತನ ಧರ್ಮೊಡುಲ ಆಂತರಿಕ ಭಿನ್ನತೆಡ್ದಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿನ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಂದರ್ಭೊಡೇ ಆಚಾರ್ಯೆರ್ ದೇಸ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೋಧನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಡಿಪುದ ಅಷ್ಟಮಟ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರ್ಯಾಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಇನಿ ಒಡಿಪುದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೆ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಐತ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಪುರುಷೆ ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್. ಇನಿ ದುರಾದೃಷ್ಟ ಪಂಡ ಇಂಚಿನ ಮಹಾನ್ ದಾರ್ಶನಿಕೆ ಪುಟ್ಟಿದಿನ ಪಾಜಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ನನಲ ಸರ್ವತ್ರವಾದ್ ಬೆಳಗಂದೆ ಉಪ್ಪುನವು. ಅಂತರಂಗದ ಆಚರಣೆಡ್ದ್ ಬಹಿರಂಗದ ಆಚರಣೆದ ವೈಭವೀಕರಣದ ಈ ಕಾಲೊಡು ಕಾರಣೀ ಭೂತರಾಯಿ ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ್ ನಮ ಮರತೊಂದುಲ್ಲನಾ ಪನ್ಪಿನವು ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದ್ ಒರಿದ್‌ಂಡ್.

ಕಾಯಬುಡ್ದು ಪೋಯಿನಕುಲೆನ್ ಮರತ್ತಂದಾಂಡ ನಮ ಆಕುಲೆನ್ ಕುಡೊರ ಕೆರ್ಲ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಈ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಇನಿತ ನೆನೆಪು ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಸದಾಕಾಲ ನೆಂಪು ದೀವೊಡಾಯಿನ ಮದಿಪು. ನನ ಏತೋ ಜನ ಮರಪ್ಪೆರಾವಂದಿನ ತುಳುವೆರೆನ್ ಇಂಚನೇ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊನ್ನ ಕಜ್ಜ ಆವೊಂದುಪ್ಪಡ್.

ವಾ ಪೊರ್ಲುಯೇ...

• ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೈ ಹರೇಕಳ

ವಾ ಪೊರ್ಲುಯೇ... ಒಲ್ಪೊಲ್ಪ ಪೊರ್ಲುಯೇ...
ಉಂದು ಪೂರ ದೈವ ಲೀಲೆಯೇ
ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಗ್ ಕೇನು ಕೆಬಿಕ್ಲೆಗ್
ಐಸ್‌ರ ಆನಂದನೇ! ಉಂದು ದೇವೆರೆ ಕಾರ್ನಿಕನೇ ॥
ವಾ ಪೊರ್ಲು ॥ ೧ ॥

ಮೂಡ್ಯಾ ಮೂಡುನ ನೇಸರ್ ಪೊರ್ಲು
ಪಕ್ಕಿಲೆ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ರಾಗೊದ ಪೊರ್ಲು
ದಪ್ಪುನ ಕಂಡೊಡು ಉರಾಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲು
ಕಾಂಡೆದ ಮೈಂದ್ ಪನಿಮುತ್ತು ಪೊರ್ಲು
॥ ವಾ ಪೊರ್ಲು ॥ ೨ ॥

ಪುಣ್ಣಮೆ ಚಂದ್ರನ ತಿಂಗೊಳು ಪೊರ್ಲು
ಬಾನೊಡು ತೆಲಿಪುನ ಬೊಳ್ಳಿಲು ಪೊರ್ಲು
ಏಳೇಲ್ ರಂಗ್‌ದ ಅಜ್ಜ ಬಿರು ಪೊರ್ಲು
ನಲಿತೊಂದು ಪರಪುನ ತುದೆ ತೋಡು ಪೊರ್ಲು
॥ ವಾ ಪೊರ್ಲು ॥ ೩ ॥

ಕೋಗಿಲೆ ಸೊರೊತ ರಾಗೊದ ಪೊರ್ಲು
ನಲಿಪುನ ಮೈರ್‌ದ ರೆಂಕೆದ ಪೊರ್ಲು
ತರತರ ಬಣ್ಣೊದ ಪೂ ಪಂರ್ದ್ ಪೊರ್ಲು
ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಈ ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಪೊರ್ಲು
॥ ವಾ ಪೊರ್ಲು ॥ ೪ ॥

ತುಳು ಗಾದೆಲು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರ್ಪ

ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ

ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನ ಸಬ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಗಾಥಾ' ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊದುರ್ದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಗಾಥಾ' ಪಂಡ ಸಂಗೀತದ ಒಂಜಿ ಜಾತಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ಗಾದೆಗ್ ಸಂವಾದಿಯಾದ್ ನಾಣ್ಣುಡಿ, ಲೋಕೋಕ್ತಿ, ನುಡಿಮುತ್ತು ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಗಾದೆ ಪಂಡ ಎರಿಯೆರ್ನ ಅನುಭವದ ಪಾತೆರ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಗೊಂಜಿ ಒತ್ತು ಕೊರ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಡು, ಪನ್ಪಿ ವಿಸಯೊಗು ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊರೊಡಾನಗ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊನು ಪೂರಕವಾದ್ ಸೇರಾವುನವು ತುಳುವೆರೆ ಇಸೇಸ ಗುಣ. ತುಳುಟ್ಟು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸಾರೊತ್ತ ಆಜಿನೂದೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಗಾದೆಲೆನ್ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ತುಳುವ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪದ್‌ರ್ ಪದ್‌ರ್‌ನ್ ಅಜತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ, ತುಳುವ ಪರಸಿರಿ-ಪರಪುಲೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುನ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್, ತುಳುವೆರೆ ಲೋಕದಿಟ್ಟಿನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಕಾರಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ.

ಗಾದೆಲೆನ ರಚನೆ, ಕಜ್ಜೊ ಬೊಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್‌ನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ತುಳುತ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈ ಮೇರ್, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ವಿವೇಕ ಪೂರ್ಣತೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ, ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯತೆ, ಸಮತೂಕ, ಉಪಮೆ – ರೂಪಕದಂಚಿನ ಅಲಂಕಾರೊಲು, ಪ್ರಾಸ, ಅನುಪ್ರಾಸ, ಪುನರಾವರ್ತನೆ – ಈ ಲಕ್ಷಣೊಲು ತುಳು ಗಾದೆಲೆಡ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ತೋಜುವಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ನಮ್ಮ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲೆನ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆದ ವಿಸೇಸ ಲಕ್ಷಣದಂಚಿ ಒಂಜಿ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ಗ :

- ಅಂದಾಯಿ ಪಾತೆರೊಗು ಸಂದಾಯಿ ಇಜ್ಜಿ
- ಅಜ್ಜಿ ಸಾಂಕಿ ಪುಳ್ಳಿ ಬೊಜ್ಜೊಗುಲಾ ಆವಂದ್
- ಬೇಲೆ ಕಂಡುಗು ಬಾಲೆದಡ್ಡಿ
- ಕೊರಿ ಎರುತ್ತ ಬೆರಿ ಪೂಜಡ
- ಉಗುರು ಸುತ್ತುದ ಮಿತ್ತ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್

ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಉಲಯಿಪ್ರಾಸ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಬರ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಕ್ಯೊಡು ಒಂಜಿ ಲೋಕಸತ್ಯೊನು ಪನ್ಪುನ ತುಳುವೆರೆ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯತೆಗ್‌ಲಾ ಈ ಗಾದೆಲು ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ನೆ.

ಒಂಜಿ ಗಾದೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಭಾಗ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಒಂಜೇ ಇಸಯೊನು ಪನ್ಪುನ ಒಂಜಿ ರಾಚನಿಕ ಸಂಬಂಧ ಉಪ್ಪುನ ಸಮತೂಕದ ಗಾದೆಲೆಗ್ ಉದಾರ್ನೆಯಾದ್ ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ :

- ಅಪ್ಪೆ ತೂಪುನೆ ಬಂಜಿನ್, ಬುಡೆದಿ ತೂಪುನೆ ಕೈನ್
- ಅರಿ ಪಾಡ್ನಗ ಉಪ್ಪಯೆ, ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನಗ ತಪ್ಪಯೆ
- ಆನೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದಿನಾಯಡ ಸುಣ್ಣ ಕೇನೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲಾಯಡ ಕಡಕಟ್ಟ್ ಮಲ್ಪೆರೆಬಲ್ಲಿ
- ಉಂಡಿನಾಯಗ್ ಬಡವು ಹೆಚ್ಚ, ಬೆಂದಿನಾಯಗ್ ಬೇಲೆಚ್ಚ

ದಿನದ ಪಾತೆರಕತೆಟ್ ಒಂಜಿ ಹೋಲಿಕೆ ಕೊರೊಡಾನಗ ಗಾದೆದಾತ್ ತಾಕತ್ತ್‌ದ ಉಪಮೆ ಬೇತೆ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಲಂತೂ ಪ್ರತಿ ಪಾತೆರದ ಅಕೇರಿಗೊಂಜಿ ಗಾದೆ ಪನುವೆರ್. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಬೊಗು ಸರಿಯಾಪುಲೆಕ್ಕ ಉಪಮೆಲೆನ್ ಗಾದೆರೂಪೊಡು ಗಳಸುನೆಕ್ಕ್ ಈ ಉದಾರ್ನೆಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ :

- ಇರ್ಲ್‌ತೂಯಿ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ಪಗೆಲ್ ಬೂರಿಲೆಕೊ
- ಅಜ್ಜಿಡ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗೋಡೆಗ್ ಗುದ್ದಿಲೆಕೊ
- ಇಲ್ಲಗ್ ಒಡು ಪೊಗ್ಗಿಲೆಕೊ
- ನಾಯಿದ ಬೀಲೊನು ಓಂಟೆಡ್ ಪಾಡಿಲೆಕೊ
- ಎಂಕು ಪಣಂಬೂರುಗು ಪೋಯಿಲೆಕೊ
- ನೀರ್‌ಡ್ ಹೋಮ ದೀಲೆಕೊ
- ಕಲಿ ಪರಿ ಮಂಗಲೆಕೊ
- ಮೂಜಿ ಪೆದಿನಾಲ್ ಆಜಿ ಪೆದಿನಾಲೆಗ್ ದೈರ ಪಂಡಿಲೆಕೊ

ಇಂಚ ತುಳುತ್ತ ನೂದೆಟ್ ಇರ್ವದಾತ್ ಗಾದೆಲು ಉಪಮಾಲಂಕಾರೊಡು ತೋಜುವ. ರೂಪಕದ ರೀತಿಡ್ ಉಳಅರ್ಥ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲುಲಾ ಮಸ್ತುಲ್ಲ. ನರಮಾನ್ಯನ ಸ್ವಭಾವೊನು ವಿಡಂಬನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ರೂಪಕಲೆನ್ ಗಳಸುವೆರ್. ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊನೊಡಾಂಡ ಒಂತೆ ವಿವರಣೆ ಬೋಡಾಪುಂಡು :

- ಅಗ್ಗೊದ ಮಂದೆಗ್ ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು (ಜನೊಕ್ಲೆನ ಯೋಗ್ಯತೆ ತೂದು ಸ್ಥಾನ)
- ಇಲ್ಲದ್‌ರ್ ಮಲ್ಲ ಮೊಟ್ಟೆಕಲ್ಲ್ (ಆಡಂಬರ)
- ಕುರಿಪೋತಿ ಕುಂಬುಡಗ್ ತೆಟ್‌ಪೋತಿ ತಾರಾಯಿ (ಚಲ್ಲ್ ಬೇಲೆಡ್ ಒಂಜಾವುನಕ್ಲು)

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಬಳಕೆ - ಪ್ರಯೋಗ

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ಬಳಕೆದ ಬಗೆಟ್ ತೂನಗ, ಸಾಲೆ ಕಲ್ಪಂದಿನಕುಲು ಗಳಸುನ ಗಾದೆಲೆಗ್‌ಲಾ ವಿದ್ಯಾಂವತೆರ್ ಗಳಸುನ ಗಾದೆಲೆಗ್‌ಲಾ ಎತ್ತಾಸಿ ತೋಜುಂಡು.

- ಅಲ್ಪಗ್ ಐಸಿರೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅರ್ದರಾತ್ರೆಡ್ ಕೊಡೆ ಪತ್ಯೆಗೆ
- ತನ್ನಿಚ್ಚೆಗ್‌ಲಾ ಅಚ್‌ಮುಟ್ಟೆಗ್‌ಲ ಮರ್ದ್ ಇಜ್ಜಿ
- ಉನ್ಯರೆ ತೆರಿನಾಯಗ್ ರೋಗ ಇಜ್ಜಿ. ಪಾತೆರ್ರೆ ತೆರಿನಾಯಗ್ ಲಡಯಿ ಇಜ್ಜಿ

ಉಂದು ಪೇಂಟೆದ, ಬರವು ತೆರಿದಿನಕ್ಲೆನ ಗಾದೆಲಾಂಡ, ಹಳ್ಳಿದ ಬರವು ಕಲ್ಪಂದಿನ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಗಾದೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪನೆ, ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ, ಪ್ರಾಸ, ಅಲಂಕಾರ ಜಾಸ್ತಿ.

- ದರ್ಸನ ಬನ್ನಗ ಕಡ್ತೊನೊಡು
- ಮಡೆಂಜಿ ಪೋಯಿನವುಲು ಕಲೆಂಕ್ ತಪ್ಪಂದ್
- ನಾಯಿಡ ಪನ್‌ಂಡ ನಾಯಿ ಬೀಲೊಡ ಪನ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
- ಹಾದರೊಗು ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ, ತುಲುವ ಪೆಲಕಯಿದ ಬೋಲೆ ಎಡ್ಡೆ
- ಬಾಯಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ಬಳಕೆ, ನೀಗಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕೊಳಕೆ

ಒಂಜಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಲಯಿ, ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರೊಡು ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಆ ಸಂದರಪ್ಪುದ ಪೊಲಬು ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಆ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊನಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಉದಾರ್ನೆಗ್ :

'ಅಮ್ಮೆ ಸಯಿತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಂತಡ, ಬರ್ಸೊ ಬುಡಿಬೊಕ್ಕ ಮರತ್ತ ಅಡಿಟ್ ಉಂತಡ' ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಗಾದೆ. ಈ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪ್ರಕಾರ, ಅಮ್ಮೆರ್ ಸೈತ್‌ಂಡ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಹಕ್ಕಿಜ್ಜಿ. ಉಂತುಂಡ ಮರ್ಯಾದೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಕ್ಲು ತಮ್ಮಲೆ ಇಲ್ಲಡೇ ಉಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಕುಲು ಪನಿಯೆರೆ ನರ್ಗುನ ಅಶ್ಲೀಲತೆ, ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಜನಪದರೆಗ್ ತೋಜುಜಿ. ಇಂಚಿನ ಗಾದೆಲೆನ್ ಅಕುಲು ಸಲೀಸ್‌ಡ್, ಶಕ್ತವಾದ್ ತನ್ಕುಲೆ ಪಾತೆರೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಗಲಸುವೆರ್:

- ಪೀ ಬನ್ನಗ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ನಾಡುನೆ
- ನೀರ್‌ದ ಉಲಯಿ ಕುಲ್ಲುದು ಉರ್ಚಿಲೆಕ್ಕೊ
- ಕುದ್ಕಗ್ ಕಾರ್ ಬಚ್ಚಿನಗ ನಾಯಿಗ್ ಪೀ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್
- ಪೂಕಿಗ್ ಉರ್ಲು ದೀಲೆಕ್ಕೊ
- ಗಾಡಿದ ಎರು ಪಡಿಕೆ ಮೈತಿಲೆಕ್ಕೊ

ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಬಜೀ ನೆಪ ಮಾತ್ರ. ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥನೇ ಪ್ರಧಾನ. ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನ ಗಹನವಾಯಿನ ಅನುಭವದ ಇಚಾರೊನೇ ಮುಲ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಶ್ಲೀಲತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನೆತ್ತ ವಾಸನೆಲಾ ಉಪ್ಪುಜಿ.

ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ ವಸ್ತ್, ವಿಷಯ

ವಸ್ತು ಬೊಕ್ಕ ವಿಷಯೊನು ಆಧರಿತ್‌ದ್ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಗಾದೆಗ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಿರಪುನು ತೆರಿಯೊನ್ರೆ ಈ ವರ್ಗೀಕರಣೊರ್ದು ಸೊಲಬ ಆಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆನವು ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಬೆನ್ನಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಮುಲ್ಪದ ಸಮಾಜ ಜಾತಿಕಟ್ಟ್‌ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಆಧರಿತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಗಾದೆಲೆಡ್ ಅರಿ-ಬಾರ್‌ದ, ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ಜಾತಿ ಕಟ್ಟಲೆಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಸಂಗತಿಲೇ ಕುಡಕುಡ ತೋಜುವ. ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಂಬಂದಪಡಿನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಗಾದೆ ತೂಲೆ : **'ಎಣೆಲ್ ಸೂಳೆ, ಸುಗ್ಗಿ ಮದಿಮಾಲ್, ಕೊಳಕೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ'**

ತುಳುವೆರ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ಮೂಜಿ ಬುಳೆಕ್ಲೆಗ್ ವಾ ತರೊಟು ಆರೈಕೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ಬಾರಿ ಆಪ್ತವಾದ್ ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆ ಉಂದು. ಮರಿಯಾಲಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಎಣೆಲ್‌ದ ಬುಳೆಕ್ ಪೆಚ್ಚ ಆರೈಕೆ ಬೊಡ್ಚಿ, ಮರಿಯಾಲ ಮುಗಿಯೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಬಿತ್ತುನವು ಸುಗ್ಗಿ. ಉಂದು ಮದಿಮಾಲ್ ಪಂಡ ಬುಡೆದಿಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜವುನ ಬುಳೆ. ಒಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಬೋಡು. ನೀರ್‌ದ ಆಸರೆ ಬೋಡು. ಅರೆಗಾಲೊಡು ಮಲ್ಪುನ ಕೊಳಕೆಗ್ ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಕ್ಕ ನಿಚ್ಚಲಾ ಇಸೇಸ ಆರೈಕೆ ಬೋಡು. ಕಠಿನ ಶ್ರಮ ಇಜ್ಜಂದೆ ಕೊಳಕೆದ ಬುಳೆ ಕೈಕ್ಕ್ ಬರಂದ್ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಈ ಗಾದೆ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಅಂಚನೇ ಬೆನ್ನಿದ ಕಂಡೊರ್ದು ಅಜತ್‌ದೆತ್ತಿನ ರೂಪಕೊಲು ಜನಪದ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನನಾತ್ ಸತ್ಯೊಲೆನ್ ಸಾರ್ದ್ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ :

- ಕಾಡ ಬರಿತ್ತ ಕಂಡ ಬೊಡ್ಚಿ ತೋಡ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲ್ ಬೊಡ್ಚಿ
- ಬಾಯಿ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಬಲಕ್, ನೀರ್ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕೊಳಕೆ
- ಆಲೆನೀರ್ ದಾಂತಿ ಒನಸ್‌ಲ, ತಲೆನೀರ್ ದಾಂತಿ ಬೊಟ್ಪುಲ ಒಂಜೇ (ತಲೆನೀರ್ ಪಂಡ ಎತ್ತರೊಡ್ದು ಬೊಟ್ಪು ಕಂಡೊಗು ಜತ್ತ್ ಬರ್ಪಿನ ನೀರ್)
- ಆಡಿನೀರ್‌ದ ಕೆಯ್ ಎಡ್ಡೆ ಪೊಡಿನೇಜಿದ ಬೈ ಎಡ್ಡೆ
- ಗೇಣಿ ಬೆನ್ಪುನಿ, ಗೋಣಿ ಕುಡ್ಪುನಿ

ಉಂದು ಈತ್ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸೀದಾ ಸಂಬಂದ ಉಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲಾಂಡ, ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅನುಬವೊಲೆಗ್ ಬೆನ್ನಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ರೂಪಕ, ಉಪಮೆಲೆನ್ ಗಳಸಿನ ಗಾದೆಲು ಮಸ್ತ್ ಉಲ್ಲ;

- ತಾರಿ ಕಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ಬುಳೆ
- ಕುದ್ಕನ್ ನಂಬುದು ಕೊಳಕೆ ಬಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ
- ಕಜೆ ಅರಿ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಳಿ ಅರಿ ಕೊಯ್ಯೊಲಿಯೊ?
- ಕೆಯಿತ್ತ ಕಟ್ಟ ತುಂಬೊಂದು ಜಾಲ್ ನಾಡ್‌ದೆಗೆ
- ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ ಮಡು ದೀವೊಂದು ಊರಿಡೀ ನಾಡಿಲೆಕ್ಕ

ತುಳುನಾಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ-ಕಸುಬುಲೆನ್ ಆಧರಿತ್‌ದ್ ಬುಳೆಯಿನ, ಲೋಕೊರ್ಮೆಡ್‌ಲಾ ಸಾಮರಸ್ಯೊಗು ಪುದರಾಯಿನ ಬೂಡು. ಕರ, ಬಿಸಲೆ, ಕಡ್ಯ, ಅಡ್ಯರ, ನುಗ, ನಾಯೆರ್, ಕುತ್ತರಿ, ಬಲೆಂದ್ ಮುಲ್ಪದ ಬೆನ್ನಿದ ಪರಪುಗು ಅಗತ್ಯ ಬೋಡಾಯಿನ ಭೌತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲಾ ಬುಳೆಂಡ್. ಅವೆನ್ ತಯಾರಿ ಮಲ್ಪುನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಜನ ಮುಲ್ಪ ನಾಗೆ-ದೈವ-ದೇವೆರ್-ಬೆರ್ಮೆರ್‌ಂದ್, ಅಂಕ-ಆಯನ-ನೇಮ-ಕೋಲ-ಕಂಬುಲದ ಲೇಸ್‌ಂದ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಜಾತಿದಾಯಗ್ ಆಯನವೇ ಕಸುಬು, ಆಯನವೇ ಕಜ್ಜಂದ್

ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅವು ಬುಡ್ದು ಬೇತೆ ಕಸುಬು ಮಲ್ತೆಂಡ ಜನ ಆಯನ ಬಗೆಟ್ ಕೋಂಗಿಕುಸೆಲ್ ಮಲ್ಪ್‌ವೆರ್. ಭೌತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂಜೇ ಆಂಡಲಾ, ನೀತಿ ನಿಯಮೊನಂಬಿಕೆ ನಡಾವಳಿಲೆಡ್ ಉಲಯಿದುರ್ಲಯಿ ಬೇತೆನೇ ಆದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ತುಳುವೆರ್, ಜಾತಿ–ಕಸುಬುದ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣೊಕ್ಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಮೊಡೆತಿನ ಕೆಲವು ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ಈ ಸಂಗತಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು:

- ಒಕ್ಕೆಲ್ಮೆ ನಟ್ಟೊಡಾಂಡ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ನಾಯೆರ್ ಕಟ್ಟೊಂನೊಡುಗೆ
- ಆಚಾರಿನ್ ತೂನಗ ಕಪ್ಪೆಲ ಮೂಂಕು ಕುತ್ತೊಡುಂದು ಪಂತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
- 'ಮರಕ್ಕಲೆರ್ ಮದಪ್ಪಯೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಶ್ರಮಜೀವಿಲಾಯಿನ, ಎಚ್ಚ ಬರವು ಕಲ್ಪಂದಿನ ಮರಕಲೆರ್ ಬಾರೀ ನಂಬಿಕಸ್ತೆರ್, ನಿಷ್ಠೆದ ಜನೊಕ್ಲುಂದು ಪನ್ಪುಂಡು.
- 'ಕಡಲಾಯೆರ್‌ನಲ ಮಡಲಾಯೆರ್‌ನಲ ನುಪ್ಪು ನಿಜತ್ತ್'
- ಮುರ್ತೆದ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನ ಬಿರುವೆ ಬೊಕ್ಕ ಮೀನ್‌ದ ಬೇಲೆ ನಂಬೊಂದಿನ ಮರಕಲೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಒಂಜಿ ಶಾಶ್ವತೊ ಸತ್ಯೊನು ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ತವತ್ತಾಯಿನ ಗಾದೆ ಉಂದು.

ದೈ, ತರಕಾರಿ, ಪರ್‌ಂದ್‌ಲು ರೂಪಕೊಲಾದ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒವ್ವೋ ಸತ್ಯೊನು ಪನ್ಪುನೆಕ್ ಮಸ್ತ್ ಉದಾರ್ನೆಲು ತಿಕ್ಕುವ:

- ಕಂಚೊಲು ಕೈಪೆಂದ್ ದಕ್ಕೆರೆಬಲ್ಲಿ, ಮಾಮಿ ನೆರಿಯಲ್‌ದ್ ಬಲಿಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
- ಕಂಚೊಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಂಚಲ ಉನೊಲಿ
- ತಾರಿದ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕೊ
- ತಾರಿಗ್‌ಲ ತಾರೆಗ್‌ಲ ಒಂಜೇ ತಳೆನೊ?
- ಅಂಬಡೆದ ಮರಕ್ಕ್ ಅಮೆ ತಪ್ಪುನೆಂದ್ ಇಜ್ಜಿ
- ಆಗ್ಗೊದ ಮಂದೆಗ್ ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು
- ದೂರೊದ ಕುಕ್ಕುಡ್ದು ಮುಟ್ಟದ ಅಂಬಡೆ ಎಡ್ಡೆ
- ಬಡವೆ ಆದ್ ಪುಟ್ಟೆರೆಬಲ್ಲಿ, ತಜಂಕ್ ಆದ್ ಕೊಡಿಪೆರೆಬಲ್ಲಿ

ಅಂಚನೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಿಚ್ಚ ತೋಜುನ ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲು ರೂಪಕ ಉಪಮೆಲಾದ್ ಜನಪದರೆ ಅನುಬವೊನು ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ :

- ಮಂಗನ ಕೈಟ್ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊರಿಲೆಕೊ
- ನಾಯಿಗ್ ದಾಯೆ ನಾರಂಗಾಯಿದ ಉಪ್ಪಡ್?
- ಜಾತಿಗ್ ಜಾತಿ ಪಗೆ, ನಾಯಿಗ್ ನಾಯಿ ಪಗೆ
- ನಾಯಿಡ ಪನ್‌ಂಡ ನಾಯಿ ಬೀಲೊಡ ಪನ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
- ಕುದ್ಕನ್ ನಂಬುದು ಕೊಳಕೆ ಬಿತ್ತಿಲೆಕೊ
- ಎರುತ್ತ ಬೇನೆ ಕಕ್ಕೆಗ್ ದಾನೆ ತೆರಿವು?
- ಚೊಂಬು ಕೊನೊನಗ ಬೋರಿ ಆಪೆ, ನೊಗ ಕೊನೊನಗ ಪೆತ್ತ ಆಪೆ
- ಬಾರ್ ಬಲ್ಲಾಳಗ್, ದೂರು ಕುಂಡಚ್ಚಗ್
- ಅಳೆಕ್ಕ್ ಬತ್ತಿನಾಯಗ್ ಎರ್ಮೆದ ಬಿಲೆ ದಾಯೆ?
- ಕೂರಿಡಿತ್ತಿ ಕೊಡ್ಯಾನ್‌ಗ್ ದಾನೆ ಗೊತ್ತು?
- ಪೆರಡೆ ಒಕ್ಕುನು ಕಿನ್ನಿದಡಿಕ್ಕ್
- ಕೋರಿಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಅರೆಪು ಕಡೆಯರುಂಡಾ

- ಪರ್ತಿ ತೂಂಕುನಲ್ಪ ಕಿಲೆಂಜಿಗ್ ದಾದ ಬೇಲೆ?
- ಮರಿ ಜಿಡೆ ದೆರ್ತ್‌ಂಡ್ಂದ್ ನಕ್ಕುರುಲಾ ಜಿಡೆ ದೆರ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
- ಕಕ್ಕೆ ಕೋಗಿಲೆನ್ ಕಪ್ಪುಂದು ಪಂತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
- ಆನೆ ಉಚೆಂಡ್‌ಂದ್ ಮೇರ್ ಉರ್ಚಿಲೆಕ
- ಕರಡಿಗ್ ಪೋಡ್ಯಂದಿನಾಯೆ ಕಂಬೊಲಿಗ್ ಪೋಡಿವೆನಾ?

ಒಂಜಿ ಗಾದೆನೇ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಕುಸಾಲ್ದ ಸಂಗತಿನ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ:

- ಅಜ್ಜಿ ಸೈತ್‌ನಲ ಮುಜ್ಜು ತಿಕ್ಕ್‌ನಲ ಸಮೊಸಮೊ
- ಎರು ಕಂಜಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ್ ಪನ್‌ಂಡ, ಕೊಟ್ಯಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆಂದ್ ಪಂಡೆಗೆ
- ಜೆಂಜಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಜೆಂಜಿಗ್ ಪಾಡಿ ಕೈಲಾ ಇಜ್ಜಿ
- ಪರ್ಬ ಗದ್ದೆಲ ಬಜಿಲ್ ಮುಕ್ಕೊಂಡೆ
- ನಟ್ಟುನಾಯೆ ಬೊಳಂತರಿ ಬೊರ್ಚಿಂದ್ ಪಂತೆಗೆ
- ಕಂಡನಿ ಪೊಸ ಸೀರೆ ಕನಪೆಂದ್ ತುತ್ತಿಕುಂಟುನು ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದಲ್‌ಗೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಜನ ಗಳಸುನ ಸಾಮಾನುಲು ಮಸ್ತ್. ಅಟಿಲ್‌ದ ಕೋಣೆಡ್ ಬಳಕೆ ಆಪುನ ಚೊಂಬು, ಕಾವಲಿ, ಅಡ್ಯರ, ಕರ, ತಡ್ಪೆ, ದಿಕ್ಕೆಲ್ - ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲು, ಅಂಚನೇ ಇಲ್ಲಡ್ ಗಳಸುನ ಕನ್ನಡಿ, ಬೊಲ್ಪು, ಉಜ್ಜೆರ್, ಓಂಟೆ, ಪಜೆ, ಕೊಡೆ, ಮುಟ್ಟು ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲು, ನುಗ, ನಾಯೆರ್, ಬಲೆ, ಮಡು, ಗರ್‌ಗಸ್ - ಇಂಚಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ತುಳುಗಾದೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ತೂವೊಲಿ :

- ಪಾಡುನೆ ಪರ್ದತ್ತಿಗ್ ಪರು, ಪಾತೆರುನು ವಿಮಾನ ಮಲ್ಪುನ ಸುದ್ದಿ
- ಮುಳ್ಳುಡು ದೆಪ್ಪುನೆನ್ ಮಡುಟು ದೆಪ್ಪುನು
- ಮುಟ್ಟಾಳೆದಾಯೆಗ್ ಕೊರ್ಪುಜಿ, ಮುಂಡಾಸ್‌ದಾಯೆ ಬರ್ಪುಜೆ
- ಅಂಡೆದ ಬಾಯಿನಾಂಡಲಾ ಕಟ್ಟೊಲಿ ದೊಂಡೆದ ಬಾಯಿನ್ ಕಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ
- ಉಗುರು ಸುತ್ತುದ ಮಿತ್ತ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್
- ಅಪ್ಪ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಯಾವಂದಾ? ಗುರಿನ್‌ಲಾ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೊಡಾ?
- ಕಾವೊಲಿದ ಕಷ್ಟಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ, ತೆಲ್ಲವುದ ಇಷ್ಟಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ

ತುಳುವ ಪರಪುದ ಮುಖ್ಯ ಆರಾಧನಾ ಪರಂಪರೆಲು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಮೊಕ್ಕುಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಗಾದೆಲುಲ್ಲ :

- ಅರಸುನ ಅಂಕೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬೂತೊದ ಕಾಟ ಇಜ್ಜಿ
- ಎರು ತಾಂಕಿನಾಯನ್ ಕೆರು, ಬೂತೊ ತಾಂಕಂದಿನಾಯನ್ ಕೆರು
- ನರ ಬೂತೊಡ್ದು ಮಲ್ಲ ಬೂತೊ ಇಜ್ಜಿ
- ಕಟ್‌ದಿನಿ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿಗ್ ನುಡಿಗಟ್ಟ್ ಮಲರಾಯನ
- ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನೆ
- ಆಟೊದಾಯಗ್ ದೀಟಿಗೆದಾಯ ಮಿತ್ತ್ ಕಣ್ಣ್
- ದರ್ಸನ ಬನ್ನಗ ಕಡ್ತೊನೊಡು
- ಅಳೆನ್ ಹಾಲ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕುಲೆ ಯಾವು
- ಅಂಡ ಮೂಲುಪ್ಪೆ, ಆಯಿಜಾಂಡ ಬೆರ್ಮೆರೆಡಪ್ಪ ಉಪ್ಪೆ

ತುಳುವೆರೆನ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ್ ಈ ಗಾದೆಲೆಡ್ ತೂವೊಲಿ :

- ಪರ್ಬ ಕರಿಯಂದೆ ಬೊಳಂತೆ ಎಡ್ಪೆರೆಬಲ್ಲಿ
- ತಿಗಲೆಡ್ ಕುಜಲ್ ಇಜ್ಜಂದಿನಾಯನ್ ನಂಬೆರೆಬಲ್ಲಿ
- ಉಪ್ಪುದ ಸಾಲ ದೀವೊನೆರೆಬಲ್ಲಿ
- ಪೊರ್ತು ಕಂತಿಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದ ಕಜವು ಪಿದಯಿ ದಕ್ಕೆರೆಬಲ್ಲಿ
- ಕಕ್ಕೆ ಕರೆತ್‌ಂಡ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್
- ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
- ತಡ್ಯಡ್ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಅನಿಷ್ಟ
- ಅಮಾಸೆಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಹಾಳ್

ಈ ನಂಬೊಲಿಗೆಲೆನ್ ಗಾದೆಲೆ ಮುಕಾಂತ್ರ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದಾಂಟವುನ, ಜೋಕ್ಲು ನಂಬುಲೆಕ್ಕ, ಆಚರಾವುಲೆಕ್ಕ ತೂವೊನುನ ಕಜ್ಜೊನು ಇಲ್ಲದ ಎರಿಯ ಪೊಂಜೊವುಲು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ತುಳುವೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ದೊಂಪಗ್ ಒಂಜಿ ಇಸೇಸ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಮದಿಮೆ, ಬೊಜ್ಜ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಲು, ಭೂತದ ಕೋಲ, ನೇಮೊಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಅರೆಗಾಲಡ್ ನಿರೆಲ್‌ಗ್ ಒರಗೆರೆಂದ್‌ಲಾ ಜಾಲ್‌ಗ್ ದೊಂಪ ಪಾಡುವೆರ್. ಬಸಲೆ, ಮಣ್ಹೋಲಿ, ಪೀರೆಗ್‌ಲಾ ದೊಂಪ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ದೊಂಪದ ಬಗೆಟ್ ಇಪ್ಪುನ ಗಾದೆಲೆನ್ ತೂವೊಲಿ :

- ದೊಂಪೊಗು ದುನ್ನ ಆಂಡಲಾ ಬೂರುಗ್ ದುನ್ನ ಆತಿಜಿ
- ಮದಿಮೆದ ಕಾಸ್ ದೊಂಪೊಗೇ ಮುಗಿಂಡ್

ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾಯಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ತೆರಿಪುದ ಪಿರಪುಡು ಅರಳಿನ ತುಳು ಪರಪುಡುಲಾ ಪೊಣ್ಣನ ಬಗೆತ್ತ ಗ್ರಹಿಕೆಲು, ಅಲೆನ್ ತೂಪಿನ ದಿಟ್ಟಿ ಬದಲಾತಿಜಿ, ಅವು ಪುರುಷ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದೇ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್‌ಲಾ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಗಾದೆಲು ತಿಕ್ಕುವ :

- ಪೊಣ್ಣ ಬುದ್ದಿ ಮುರಂಪುದ ತಿರ್ತ್
- ಆಣ್‌ಬಾಲೆಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಅಪ್ಪೆ ಅಂಬಡೆದ ಮರಕ್ಕ್ ಅನ್ನಾದಲ್‌ಗೆ
- ಆಣ್ ತಾರೆದಲೆಕ್ಕೊ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾರೆದಲೆಕ್ಕೊ
- ಆಣ್ ಮಗೆ ಕೆಸರಿತ್ತಿನೌಲು ದೊಂಕುವೆ, ನೀರಿತ್ತಿನೌಲು ದೆಕ್ಕುವೆ
- ಕಪ್ಪೆ ಸೊರ್ಕುಂಡ ಪಲ್ಲಡ್ ಉಂತಂದ್, ಪೊಣ್ಣು ಸೊರ್ಕುಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಂತಂದ್
- ತಮೆರಿ ಮೀರಿ ಪೊಣ್ಣು, ಸಂಬಾರ ಮೀರಿ ಕಜಿಪು
- ಏಲ್ ಆನೆ ಕಟ್‌ದ್ ತಾಂಕೊಲಿ, ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಟ್‌ದ್ ತಾಂಕೆರೆಬಲ್ಲಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ದುಂಬರಿಕೆ, ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನ... ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಸಗ್ತಿ ಗಾದೆಲೆಗುಂಡು. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ತುಳುಗಾದೆಲೆಗ್ ಜನಪದ ಸಮಾಜೊಡು ಗೌರವ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಮಾಜದ ನೀತಿ, ಎರಿಯೆರೆ ಅನುಭವ, ಸಮಷ್ಟಿದ ತೆರಿವುನು ಕುದೊರಿಯಗ್ ದಾಂಟನಗ, ತನ್ಕುಲೆ ನಡವಳಿಕೆನ್ ಸಮರ್ತನೆ ಮಲ್ತೊನ್ನಗ, ನನೊರಿಯನ ವರ್ತನೆನ್ ವಿಡಂಬನೆ ಮಲ್ಪು ಸಂದರಪ್ಪುಡು ತುಳು ಗಾದೆಲೆ ಬಳಕೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ್ ಪಾತೆರುನ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಆದುಪ್ಪುನ ತುಳುಟು ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಒವ್ವೇ ಕಜ್ಜೊಲು ಗಾದೆಲೆರ್ದ್ ಆವೊಂದಿಜ್ಜ. ನಮ್ಮ ತುಳುವ ಪರಸಿರಿನ್ ದುಂಬರಿಪುನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಸಾಮರ್ತಿಗೆನ್‌ಲಾ ಇನಿ ತುಳು ಗಾದೆಲು

ತೋಜವೊಂದಿಜ್ಜ ಪನ್ಪಿನವು ಒಂಜಿ ನಿಷ್ಠುರ ಸತ್ಯ. ಇನಿ ತುಳು ಗಾದೆಲು ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ತೋಜುನು ಪಾತೆರೊಗು ಒತ್ತು ಕೊರಿಯೆರೆಗಾದ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕುಸೆಲ್‌ಗಾದ್. ತೀರಾ ಬರವು ಕಲ್ಪಂದಿನಕುಲುಲಾ ಇನಿ ತುಳು ಗಾದೆಲೆ ಮೌಲ್ಯೊಲೆನ್ ಗಂಭೀರವಾದ್ ಲೆಕ್ಕೊಗು ದೆತೊನೊಂದಿಜ್ಜೆರ್. ತುಳುನಾಟಕ, ಸಿನೆಮೊಲೆನ ಪಾತೆರಕತೆಟ್ ತುಳುಗಾದೆಲೆನ್ ಸಬೆಟ್ ಕುಲ್ಲುದಿನಕ್ಲೆನ್ ತೆಲಿಪಯೆರೆಗಾದ್ ಗಲಸುನ ಕ್ರಮೊನೇ ಪ್ರಧಾನ ವಾದ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

ಗಾದೆ ಪಂಡ ತುಳುವೆರೆ ಲೋಕಾನುಭವದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ. ಅಕ್ಲೆ ಸಿರಿಬದ್‌ಕ್‌ದ ತೂಪರಿಕೆದ ಕರಜನ. ಗರ್ತಿನಾತ್ ಉರ್ಕರ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನ ತೆಲಿನೀರ್‌ದ ಒಸರ್. ತುಲುಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ನಮ್ಮ ಜೋಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಗು ಒರಿತ್ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಸೊಗಾಂಡಲಾ ತುಳು ಗಾದೆಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ, ದೆತ್ತ್ ದೀಪುನ, ದಾಂಟವುನ ಕಜ್ಜೊ ಆವೊಡು. ●

ನೆಂಪುಡು ಸುಗಿತೊಂದಿತ್ತ...!

● ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ

ಆದಿಕಾಲೊದ ತುಳುವೆರೆಂಕುಲು । ನಿಸರ್-ಒಸರ್‌ನ್ ಒರಿತಿನಾಕುಲು ।
ಗೇನೊದಾಕುಲು ತಾನೊದಾಕುಲು । ಪುದರ್-ಐಸ್ರೊನೊ ಮೆರೆತಿನಕುಲು॥

ಎನ್ನ ನೆಂಪುದ ಕಂಡ-ಕಾಡ್‌ಡ್ ಪಚ್ಚೆ ಕೊಡಿ ಕೆಯ್ ಪೈರ್‌ಲಿತ್ತ ।
ಎನ್ನ ಆನಿದ ಗುಂಡೊ-ಗುಡಿಟ್ಟ್ ನಿಜ್ಜೊ ಮಾಯೊದ ದೈವೊಲಿತ್ತ ॥
ಕಟ್ಟ ಪುಣಿತಾ ತಾದಿ ಒರುಂಕುಡ್ ತಿಮರೆ-ಕದಿಕೆದ ತೆಗ್‌ಲೆಲಿತ್ತ ।
ಅಟ್ಟ ಏರಾಯಿ ಬಿತ್ತ್-ಬಾರ್‌ಡ್ ಎಲ್ಲೆಗಾಪಿನ ಬುಲೆಕುಲಿತ್ತ ॥

ನಂಬುದಿತ್ತಿನ ದೈವ-ಬೂತೊಲು ನುಡಿಕೊರುದು ತರೆ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ ।
ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನ ದೇವೆರೆನ ಗುಡಿ ಸುತ್ತು ಬತ್ತೊಂದು ನಂಬೊಂದಿತ್ತ ॥
ಜನ್ಮೊ ಕೊರಿನಾ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮನ್ ದೇವೆರೆಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೊಂದಿತ್ತ ।
ಬರವು-ಸರವುನು ಪೆಜಿದ್-ಉಜಿದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಗುರುನು ಸುಗಿತೊಂದಿತ್ತ ।

ಗೊಂಚಿ-ಗೊಂಚಿಲ್ ತಾರೆ-ಕಂಗುಲೆ ಕಿಲೆಟ್ ಪಲಕುಲು ನೇಲೊಂದಿತ್ತ ।
ಅಂಚಿಡಿಂಚಿಡ್ ಪೆತ್ತ-ಕೋರಿಲು ಕಿಲೆತ್ ಕಿದೆಟ್ ಪಾರೊಂದಿತ್ತ ॥
ಮುಂಚಿ ಮೊರೆತಿನ ಕಂಚಲ್‌ದ ಗಸಿ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡೊಂದು ನಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ ।
ಕಂಚಿ ಕಣೆರ್‌ದ ಬೆರಕೆ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಪರ್‌ದ್ ತಂಕೊಡು ಬದುಕೊಂದಿತ್ತ ॥

ನಂಜಿ ನೆರ್ಪಣೆ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುನ ಬಗೆತ ದಗೆ-ಪಗೆ ಮದತೊಂದಿತ್ತ ।
ಒಂಜಿ ಅಪ್ಪೆನ ಬಾಲೆಲೆನ ಲೆಕೊ ಊರುಡೊರ್ಮೆ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತ ॥
ಅಂಚಿ ಕಾಡ್ ಇಂಚಿ ನಾಡ್ ನಡುಟು ಕಬಿತೆನ್ ಮುಡೆಯೊಂದಿತ್ತ ।
ಲೆಂಚಿ ಬಾನೊಗು ದೀವರೆ ಪೋವಂದೆ ನೆಲೊತ ನಿಲೆನ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ ॥ ●

ಜೋಡಿ ಪಕ್ಕಿಲು

ಶೋಭಾ ಬಗಂಬಿಲ

ಕೀರ್ತನಾ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಲ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೊಣ್ಣು. ಪುಟ್ಟುದು ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊ ಆನಗನೇ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ಕಳೆಯೊನಿಯಲ್. ಪಲಯೆ ಶೇಖರೆ ಮೆಗ್‌ದಿಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಬುದ್ದಿನ್ ಕೊರುದು ಪೊರ್ಲುಡೇ ಸಾಂಕುವೆ. ಕೀರ್ತನಾ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ಪಲಯೆ ಶೇಖರೆ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಲ್‌ದ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂದು ಮದಿಮೆ ಆಪೆ. ಬತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣನ ಪುದರ್ ದೀಪ. ದೀಪದಲೆಕನೆ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಬೆಳಗಾವುನ ಪೊಣ್ಣಲೆಕನೆ ತೋಜೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ದಿನೊ ಆನಗನೆ ಕಂಡನಿ ಶೇಖರಡ ಚಾಡಿದೊ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮನ್ಪುವಲ್. ಇಲ್ಲದ ಒಂಜಿ ಬೇಲೆ ಮನ್ಪಂದೆ, ಮಾತಾ ಬೇಲೆಲಾ ಕೀರ್ತನಾಡ ಮನ್ಪಾವೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ತೋಟೊದ, ಕಂಡೊದ ಮಾತಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್‌ಲಾ ಶೇಖರೆ ಒರಿ ತೂವೊಂದುಪ್ಪುವೆ. 'ಈರೆ ತಂಗಡಿ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬೇಲೆ ಮನ್ಪುಜಲ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಂಡನಿಯಡ ಚಾಡಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್.

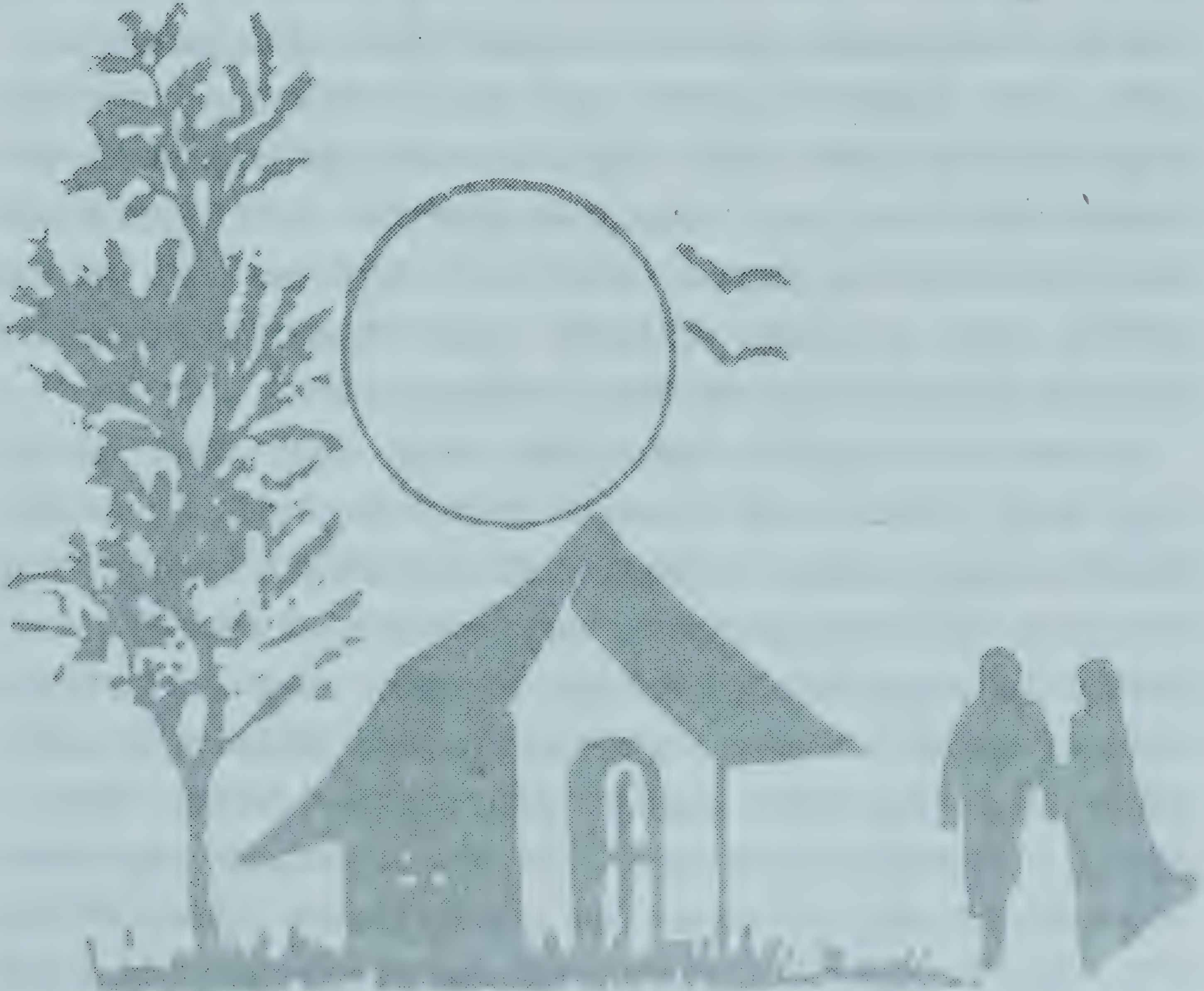

ಟಿ.ವಿ.ದ ಎದುರುಡು ಕುಲ್ಲುಂಡ ಇರುವತ್ತನಾಲ್ ಗಂಟೆಲಾ ಲಕ್ಕಿಯೆರೆನೇ ಅಲೆಗ್ ಮನಸ್ಸಾಪುಜಿ, ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಓದುನ ಇಡೆಟ್‌ಲಾ ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆ ಪೂರ ಮಂತೊಂದಿತ್ತಲ್ ಕೀರ್ತನಾ. ಆಂಡ... ಅಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ಲುನನೇ ಬೊಡ್ಚಿ ದೂರ ಪೋದು, ಅವುಲೇ ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ನರಮಾನಿಯಾವೊಡುಂದು ಕನೊ ಕಟ್ಟುವಲ್. ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಲ್ಪೊಡುಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮನ್ಪುವಲ್. ಅಲ್ ಅಂಚನೇ ಈ ವಿಷಯೊನು ಪಲಯಡ ತೆರಿಪಾವಲ್. ಪಲಯೆ ಐಕ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಂದೆ ಆನಗ, ಅಲೆಗ್ ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್ ಆಪುಂಡು. ಐಕ್ ಕಾರಣೊ ಶೇಖರನ ಬೊಡೆದಿ ದೀಪಾ ಚಾಡಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಂತಾಯಿನ ಇಸಯೊ ಅಲೆಗ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ನೆನ್ನ್... ಅಲ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಸಾಲೆದ ಮಂಜಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟ್ರೆಡ ತೆರಿಪಾವಲ್. 'ನಿಕ್ಕ್ ಕಲ್ಪೆರೆ ಯಾನ್ ಸಾಯ ಆಪೆ. ಎಡ್ಡೆ ಆನಗ ಎಂಕ್ ಕಾಣಿಕೆ ಆದ್ ದಾಲ ಕೊರ್‌ಂಡ ಆಂಡ್' ಪನ್ಪೆರ್. 'ಬೊಕ್ಕ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಮಿನಿ ಆಯಿನೆನ್ ಮಾರ್‌ದ್ ಈ ನಿನ್ನ ಖರ್ಚಿ ಮಂತೊನು' ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಸಾಲೆ ಕಲ್ಪುವಲ್. ಪುರುಸೊತ್ತು ಉಪ್ಪುನಗ, ಬಜ್ಜೆಯಿ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಕೊನೊದು ಮಾರ್‌ದ್ ಆಲೆನ ಖರ್ಚಿ ತೂವೊಂದುತ್ತಿಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಲೆಗ್ ಬರವು ಸರವುಗು ಕಷ್ಟಾ ಆತ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಇಂಚನೆ ಕುಡ್ಲ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್‌ಪ್ಪುನಗ ಅಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಲ್‌ಡ್‌ದ್ ಅವುಲೇ ಬಾರಿ ಕುಸಿ ಆವೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಕಾಲೇಜಿಡ್‌ದ್ ಪೋಯೆರೆ ಅರ್ಧ ಸಾದಿಗ್ ಎತ್ತ್‌ನಗ ಬರ್ಸೊ ದೊರಿಯೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಬರ್ಸೊಗು ಚಂಡಿ ಆವೊಂದು ಸಾದಿಡೇ ನಡತೊಂದು ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ಪಿರವುಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ 'ಮೇಡಂ ಉಂತುಲೆ, ದಾಯೆ ಬರ್ಸೊಗು ಚಂಡಿ ಆವೊಂದು ಪೋಪರ್. ಇಂದೆ ಕೊಡೆ ದೆತೊನುಲ್ಲೆ' ಒರಿ ಕೈಟತ್ತಿನ ಕೊಡೆನ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಪಿರ ಮಗರ್‌ದ್ ತೂಪಲ್, ಅವುಲು ರೈನ್‌ಕೋಟ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಬೈಕ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದುಪ್ಪುನ ಆಣನ್ ತೂದು, ಅಲೆಗ್ ದಾನೆನೋ ಒಂಜಿ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. ಕೊಡೆನ್ ದೆತೊನುವಲ್. 'ಇರೆನ ಎಂಕ್ ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರ' ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಪನ್ಪಲ್. 'ಆವು ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ, ಕತ್ತಲೆ ಆವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಪೋಲೆ' ಪಂಡ್ದ್ ಆಯೆ ಸೀದಾ ಪೋಪೆ. ಕೀರ್ತನಾಗ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕೊಡೆನ್ ತೂನಗ, ಆಯನನೇ ನೆಂಪು ಆಪುಂಡು. 'ಕೋಡೆ ಎಂಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನ ಆಣ್ ಓಲು ತಿಕ್ಕುವೆನಾ ದಾನೆನೊ? ಆಯೆ ತಿಕ್ಕುದುಂಡಾ ಈ ಕೊಡೆನ್ ಯಾನ್ ಕೊರ್ತುವೆ'ಂದ್ ಆಲೋಚನೆ ಮನ್ಪುವಲ್. ಏಪಾಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕುವೆಂದ್ ಸಮಧಾನ ಮಂತೊನುವಲ್.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಶ್ಯಾಮಲಾ 'ಎಂಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರೊಡು. ಇನಿ ಎನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಪುಟ್ಟುನ ದಿನೊ'ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಂತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಲ್. ಪೋನಗ ಒಂಜಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹೊನು ಕಾಣಿಕೆಯಾದ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಪತೊಂದು ಪೋಪಲ್. 'ಬೊಡ್ಚಿ ಕೀರ್ತನಾ ಈ ದಾಲ ಪತೊಂದು ಬರೊಡ್ಚಿ. ಎಂಕ್ಲು ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಮನೆತನದಕುಲು ಅತ್ತ್. ಯಾನ್‌ಲಾ ಎನ್ನ ಅಣ್ಣೆಲಾ ರಡ್ಡ್ ಜನೊ ಜೋಕುಲು. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಲಾ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಲಾ ನಿಕ್‌ಲ್‌ನಂಚಿನ ಗುತ್ತುದೊ ಇಲ್ಲಲ್ ಬೇಲೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕ್‌ದೆರ್. ಆಯೆ ಬೇಲೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತ್‌ದೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯೆ ಇತ್ತೆ ವಕೀಲೆ ಆದುಲ್ಲೆ.' 'ಅಂದಾ... ಶ್ಯಾಮಲಾ... ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣೆ ವಕೀಲೆನಾ? ಆವಡ್.. ಏರಾಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಡು. ಯಾನ್ ತೂಲ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಲ್. ಆಂಡ... ಎಂಕ್ ಎನ್ನಕ್‌ಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರ್ ಉಲ್ಲೆರ್? ಎನ್ನ ಅಣ್ಣೆ ಎಲ್ಯೆಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಮುಟ್ಟ ಸಾಂಕ್‌ದ್ ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ಪಾದ್ ಆಕೇರಿಗಾನಗ ಆಯನ

ಬೊಡೆದಿ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಎನನ್ ದೂರೊ ಮನ್ಪೆರೆ ಸುರುಮಂತೆ. ಅಂಚಾದ್... ಯಾನ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಲ್ಪೊವುಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆ.' ಪಂಡಲ್. 'ಆವಡ್... ನಿಕ್ಕ್ ನನಾಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಸಾದಿ ದೇವೆರ್ ಕೊರುವೆರ್'ಂದ್ ಶ್ಯಾಮಲಾ ಸಮಧಾನದ ಪಾತೆರೊ ಪನ್ಪಲ್. ಇಂಚನೇ ಸಾದಿಡೇ ನಡೊತೊಂದು ಪೋನಗ ಪಾತೆರೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಇಲ್ಲಡೆ ಎತ್ತ್‌ನ ಗೊತ್ತೇ ಆಪುಜಿ. ಆಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋನಗ ಸುಮಾರ್ ಸಭನೇ ಸೇರ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಮಾರ್ ಜನೊ ವಕೀಲೆರೆನಕ್‌ಲ್‌ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. 'ಅಣ್ಣಾ... ಉಂದು ಎನ್ನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನಾರ್ ಕೀರ್ತನಾ ಪಂಡ್‌ದ್.' ಕೀರ್ತನಾಗ್ ಏರ್‌ಂದೇ ಗುರ್ತನೇ ತಿಕ್ಕಿಜಿ. 'ಯಾನ್ ಏರ್‌ಂದ್ ಇರೆಗ್ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕಿಜೇ?' ಕೇನುವೆ ಜೀವನ್. ನೆಂಪು ಮನ್ತೊಂಡಳ್. 'ಅಂದ್.... ಕೊಡೆ ಕೊರ್ತರ್. ಎಂಕ್ ಇತ್ತೆ ಇರೆನಾ ಗುರ್ತನೇ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ಆನಿ ಬರ್ಸೊಗು ಸರಿ ತೋಜೊಂದೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅವತ್ತಂದೆ ಕತ್ತಲೆಲಾ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್' ಪನ್ಪಲ್ ಕೀರ್ತನಾ. 'ಅಂದ್ ಆವು ಯಾನೇ. ಯಾನ್ ಕಾಂಡೆ ಕೋರ್ಟುಗು ಬನ್ನಗ ಈರ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡ್‌ದ್ ಪಿದಡ್‌ದ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತರ್. ಅಂಚಾದ್ ಇರೆನ ಗುರ್ತೊ' ಪನ್ಪೆ ಜೀವನ್. 'ಇಂದೆ ಇರೆಗ್ ಎನ್ನ ನೆಂಪುದೊ ಕಾಣಿಕೆ' ಪನೊಂದು ಕೊರ್ಪಲ್. ಆಯೆ ಏನ್ ದೆತೊನುವೆ, ಅಪಗ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲಾ ಒಂಜಾಪುಂಡು. ಕೀರ್ತನಾಗ್ ಅಕ್‌ಲೆನಾ ಇಲ್ಲಲ್ ಗಮ್ಮತ್ತೇ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಉನಸ್, ಕೋರಿದ ಕಜಿಪು, ಬಿರಿಯಾನಿ, ಗೌಜಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕಲಾ ಸುಮಾರ್ ಜನೊ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಗಮ್ಮತ್ ಮುಗಿದ್ ಕೀರ್ತನಾ ಸೀದಾ ಪೋಪಲ್. ಇಂಚನೇ ಕೀರ್ತನಾ ಒವು ಇಸಯೊನುಲಾ ತರೆಕ್ ಪಾಡಂದೆ ಆಲ್ ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಡೇ ಕುಲ್ಲುದು ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ಅಲೆಗ್ ಡಿ.ಸಿ. ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಆದ್ ಎಲ್ಯೆ ಬೇಲೆಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಶ್ಯಾಮಲಾ ಆಲೆನ ಮದಿಮೆದ ಕಾಕಜಿ ಕೊರಿಯೆರೆ ಆಫೀಸ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಲ್. 'ಕೀರ್ತನಾ ಎನ್ನ ಮದಿಮೆಗ್ ಬರೊಡು. ಆಣ್ ಬೆಂಗಳೂರುದ ಸಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದ್ ಉಲ್ಲೆರ್.' 'ಆವು ಶ್ಯಾಮಲಾ ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ ಪನ್ಪಲ್ ಕೀರ್ತನಾ... ಆಲೆನ ಮದಿಮೆಗ್ ಐತೊ ಸಿಂಗಾರೊಡು ಪೊರ್ಲುದೊ ಸೀರೆ ತುತ್ತೊಂದು ಪೋಪಲ್. ಅಲೆಗ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಉಡಿಗಿರೆಲಾ ಕೊರ್ಪಲ್. ಮದಿಮೆ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡಪುಂಡು. ಜೀವನ್ ಕೀರ್ತನಾನ್ ತೂದು, ಉಡಲ್‌ಡ್ ಸೋತುದೆ, ಆಂಡ... ತೆರಿಪಾವುಜೆ. ಪನೊಡುಂದು ಬಾಯಿ ಅಂಗಾವೆ. ನಾಲಗೆ ಮಗ್‌ರುಜಿ. ಕೀರ್ತನಾ... ಜೀವನ್‌ಡ ಉಡಲ್‌ದ ಬಾವನೆಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವೊಡುಂದು ಆಲಚನೆ ಮನ್ಪುವಲ್. ಆಂಡ... ಆನಿದೊ ದಿನೊಟು ಆಲೆಗ್ ದಾನೆ ಪನೊಡುಂದೇ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. 'ದಾನೆ ಕೀರ್ತನಾ... ಆಲಚನೆ ಮನ್ಪುನೆಟೆ ಬಾಕಿ ಆತರ್‌ಂದ್ ಕೇನುವೆರ್' 'ಇಜ್ಜಿ... ಅಂಚ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ...' ಪನ್ಪಲ್. ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಹನುಮಂತನ ಮೂರ್ತಿ ಉಪ್ಪುಂಡು ಅವುಲು ಒಂತೆ ಜನೊ ಕೈ ಮುಗಿಯೆರೆ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಹನುಮಂತನ ಮಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿದಡೆ ಪೋಯಿಂದ್ ಪನ್ಪಲ್. ಆವು ಪನ್ಪೆ ಜೀವನ್. ಮದಿಮೆ ಕದ್ರಿದೊ ಹಾಲ್‌ಡ್ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ಜನ ಸೇರ್‌ದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆಂಡ... ಮುಕಲು ಮದಿಮೆದ ಹಾಲ್‌ಡೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. 'ದಾನೆ ಕೀರ್ತನಾ ದಾನೆನೋ ಪನೊಡುಂದು ಇಡೆ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತರ್?' ಈರ್ ಎನನ್ ಬಹುವಚನೊಡು ದಾಯೆ ಲೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲರ್? ಏಕವಚನೊಡು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಆತ್ತೆ?' ಪನ್ಪಲ್. 'ಲೆಪ್ಪೊಲಿ, ಪಾತೆರೊಲಿ. ಆಂಡ... ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರುದು ಪಾತೆರುನನೇ ಎನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸೊ.' 'ಈರ್ ಒಂಜಿ ವಕೀಲೆರಾದ್, ಅವುಲಾ ಎನಡ್‌ದ್ ಪ್ರಾಯೊಡು ಮಲ್ಲಾಯಿನ ಈರ್ ಎನನ್

ಬಹುವಚೊನೊಡು ದಾಯೆ ಲೆಪ್ಪೊಡು?' ಆಲ್ ಒಂತೆ ದೂರೊ ಪೋದು ಪಾತೆರುವಲ್. 'ಈರ್ ತಪ್ಪು ತೆರಿಯೊನ್‌ಜಿಂಡಾ ಯಾನ್ ಇರೆಡ ಒಂಜಿ ಇಸಯೊ ಪನೊಡುಂದುಲ್ಲೆ.' 'ಯಾನ್ ದಾಯೆ ತಪ್ಪು ತೆರಿಯೊನುವೆ. ಪನ್ ಕೀರ್ತನಾ...' 'ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದೊ ಪೂತೊ ತೋಟೊಡು ಈರ್ ಒಂಜಿ ಪಾಂತೆದಲೆಕನೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತ್‌ದರ್. ಅವತ್ತಂದೆ ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಈರೇ ದಿಂಜಿದರ್. ಅಂಚಾದ್ ಎನಡ ಇಷ್ಟೊ ಉಪ್ಪಡ್, ಇಜ್ಜಂದೆ ಉಪ್ಪಡ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾಯೆ.' 'ಕೀರ್ತನಾ... ಈರ್ ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಲ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೊಣ್ಣಾದ್ ಎನ್ನಂಚಿನ ತಿರ್ತ್‌ದ ಜಾತಿದ ಆಣನ್ ಮದಿಮೆ ಆಯೆರೆ ಬಯಕೊಂದುಲ್ಲರಾ?' 'ಛೆ... ಪನ್ಪೆ ತೂಲೆ... ಬೊಕ್ಕಲಾ ಎನನ್ ಬಹುವಚನೊಡು ಲೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲರ್ ದಾಯೆ?' 'ಬಂಗಾರ್‌ದ ಅರಮನೆಟ್ ಕುಲ್ಲುನಕುಲು ಬಂಗಾರ್‌ದ ಅರಮನೆಟೇ ಕುಲ್ಲೊಡು. ಬೇತೆ ಜಾಗೆ ನಾಡುನ ಸರಿ ಅತ್ತ್. ನಿಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಮನೆತನದ ಆಣ್ ದಾನೆ ತಿಕ್ಕೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ? ಎನ್ನಂಚಿನ ತಿರ್ತ್‌ದ ಜಾತಿದ ಆಣನ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಬದುಕುನ ತಪ್ಪುಂದು ಯಾನ್ ಪನ್ಪುಜಿ. ಆಂಡ... ನಿಕ್‌ಲೆನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಮರ್ಯಾದಿ ದಾನೆ ಆಪುಡುಂದು ಅಲಚನೆ ಮನ್ಪು.'

'ಜಾತಿನ್ ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್‌ಂದ್ ದೇವೆರ್ ಮಂತ್‌ದೆರಾ? ಆಣ್‌ಲಾ ಪೊಣ್ಣುಲಾ ರಡ್ಡೇ ಜಾತಿ. ದಾಯೆ ಜೀವನ್ ಈರ್ ಒಂಜಿ ವಕೀಲೆ ಆದ್ ಧೈರ್ಯ ಇಜ್ಜಂದಿಲೆಕ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲರ್?' 'ಅಂದ್ ಯಾನ್ ವಕೀಲೆ. ಆಂಡ... ನಿಕ್‌ಲೆನ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಗ್ ಎನಡ್‌ದ್ ಆದ್ ಕೊರತೆ ಬರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಎನ್ನ ಆಸೆ. ಅವತ್ತಂದೆ ನಿಕ್ಕ್ ಇಲ್ಲಲ್ ನಿಕ್ಲೆನ ಜಾತಿದನೇ ಗತ್ತ್‌ಗ್ ತಕ್ಕೊದನೇ ಆಣ್ ತೂವೆರ್. ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಎನ್ನ ಪಿರಾಣೊಗು ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಆಂಡ...' 'ಪೋಡಿಯೊಡ್ಚಿ ಜೀವನ್ ಯಾನುಲ್ಲೆ. ದಯದೀದ್ ಎನ್ನ ಪಾತೆರೊಗು ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಪನೊಡ್ಚಿ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಲೆ' ಪನ್ಪಲ್ ಕೀರ್ತನಾ... 'ಆವು... ಯಾನ್ ಒಪ್ಪುವೆ... ಸದ್ಯೊಗು ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಕುಲ್ಲುನ ಬೊಡ್ಚಿ ಬೇತೆ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಬಾಡಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲುಗ ಆವಂದ ಕೀರ್ತನಾ...' 'ಆವು ಜೀವನ್.' ಇಂಚ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಒಂಜಿ ನಿರ್ಧಾರೊಗು ಬರ್ಪೆರ್.

ಕೀರ್ತನಾ ಆಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪಲಯಡ ಕೇನಿಯರೆ ಪೋಪಲ್. ಆನಿ ಅಕ್‌ಲೆನ ಇಲ್ಲಲ್ ಬಿಸು ಪರ್ಬೊದ ಬಾರಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್. ಪಲಯೆ ಶೇಖರೆ ಸುಮಾರ್ ಜನೊನು ಒನಸ್‌ಗ್ ಲೆತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ. ಕೀರ್ತನಾ ಪೋಯಿನ ದಿನೊತಾನಿ ಬಾರಿ ಗೌಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೀರ್ತನಾ ಆಲೆನ ಮದಿಮೆದ ಇಸಯೊನು ಪಲಯಡ ತೆರಿಪಾವಲ್. ಪಲಯೆ ಜಾತಿ ಎಂಚಿನಾಂದ್ ಕೇನುವೆ. ಜಾತಿ ಎಂಚಿನಾಂದ್ ತೆರಿನಗ ಕೋಪೊ ಆಯನ ನೆತ್ತಿಗೇರುಂಡು. 'ಇಂಚಿನ ಸಮ್ಮಂದೊನು ಯಾನ್ ಒಪ್ಪುಜಿ. ತಿರ್ತ ಪಂತ್ಯೊದ ಆಣನ್ ಮದಿಮೆ ಆಯೆರೆ ಆತ್ ಸುಲಭೊ ಉಂಡಾ? ಅವು ನಮ್ಮ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಲ್‌ದ ಮರ್ಯಾದಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ.' 'ಜಾತಿ ಒವ್ವಾಂಡ ದಾನೆ? ನೆತ್ತೆರ್ ಒಂಜೆತ್ತಾ? ಅಪಗಾಂಡ... ಒಪ್ಪುಜಿಂಡಾ ಬೊಡ್ಚಿ ಯಾನೇ ಪೋದು ಮದಿಮೆ ಆಪೆ' ಪನ್ಪಲ್ ಕೀರ್ತನಾ. 'ಕೀರ್ತನಾ ಯಾನ್ ಮನೆ ಮಂಚಾವು ದೀದ್ ನಂಬೊಂದಿತ್ತಿನ ಜುಮಾದಿ ದೈವೊ ಉಂಡಾ.. ಪೋಯಿನಾಲ್ ಪಿರ ಬರುವತ್ತಾ?' 'ದಾನೆ ಆಪುಡುಂದು ಯಾನ್‌ಲಾ ತೂಪೆ.' ಪನೊಂದು ಆಳ್ ಸೀದಾ ಪೋಪಲ್.

ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ಸುರೂಕು ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ದಾರೆ ಆಪುಂಡು. ಕೀರ್ತನಾ ಬೊಕ್ಕ ಜೀವನ್‌ನ ಗುರ್ತದಕ್‌ಲ್ ಸುಮಾರ್ ಜನೊ ಸೇರುವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಮದಿಮೆಲಾ ನಡಪುಂಡು. ಮದಿಮೆ ಆದ್ ನಾಲ್ ದಿನೊಟು ಜೀವನ್ ಕೋರ್ಟುಗು ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು,

ಐನ್ ಜನೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಯನ ಮಂಡೆ ಪುಡವುನೆಟ್ಟ ಸರಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಆಯೆ ಅಡೆಗೇ ಬೂರುವೆ. ಸೈತೆಂದ್ ಆಯನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಪೆರ್. ಕಾಂಡೆ ಪತ್ತ್ ಗಂಟೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿನ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಯನ್ ತೂದು, ಲಕ್ಕಾದ್ ಕಾರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಕೊನೊದು ಪೋಪೆರ್. ಆಯಗ್ ಮಂಡೆಗ್ ಸುಮಾರ್ ಪೆಟ್ಟಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಆಯನ್ ಅಡ್ಮಿಟ್ ಮಂತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ತೂಪೆರ್. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತಾದಾನಗ ಆಯೆ ಬೂರುದು ಇತ್ತಿ ಜಾಗೆಡ್ ಆಯೆನಂಚಿನನೇ ರೂಪೊದ ಒಂಜಿ ಪುಣೊ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಇಡೀ ಊರು ಪೂರ ಸುದ್ದಿ ಆಪುಂಡು ಜೀವನ್ ಸೈತ್‌ದೆಂದ್. ಆ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತಾದ್ ಕೀರ್ತನಾ ಪಾರೊಂದು ಬರ್ಪಲ್.

ಕೀರ್ತನಾಗ್ ಆ ಪುಣೊನು ತೂದು ನಾಲಗೆನೇ ಮಗುರುಜಿ. ಎಂಚಿನ ಪನೊಡುಂದು ಗೊತ್ತಾವಂದೆ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುವಲ್. 'ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ ದಾಯೆ ಇಂಚಿನ ಕಷ್ಟೊನು ಎನ್ನ ಹಣೆಟ್ ಬರೆತೆರ್. ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನವು ಬಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕಂದಿಲೆಕ ಆಂಡತ್ತಾ.' ಪನೊಂದು ಆಯನ ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್‌ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವಲ್. ಮಾತಾ ಜನೊ ಸೇರ್‌ದ್ ಪುಣೊನು ಪೊತ್ತಾವುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮನ್ಪುವೆರ್. ಮೂಜಿನೇ ದಿನೊಟು ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚುನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊನುಲಾ ಮನ್ಪುವೆರ್. ಪದಿನಾಜಿ ದಿನೊಟು ಸುದ್ದೊದ ಆಚರಣೆನ್‌ಲಾ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಮನ್ಪುವೆರ್. ಆಲೆನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಕಂಡನಿ ಸೈತ್‌ನ ಮುಂಡೆ ಪೊಂಜೊವು. ಲೋಕೊದ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್‌ಲಾ ಆಲ್ ಅಂಚನೇ ತೋಜೊಂದಿತ್ತಲ್. ಆಂಡ... ಆಲ್ ಈ ಇಸಯೊನು ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಪಾಡಂದೆ ಆಲೆನ ಬೇಲೆಡ್ ಬೇಜಾರೊನು ಕಳೆಯೊಂದಿತ್ತಲ್.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಜೀವನ್‌ಗ್ ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆಪುಂಡು. ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ ಒದ್ದಾಡೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ಕೈಕ್ ಗ್ಲುಕೋಸ್ ದೀದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಐನ್ ತೂಯಿನ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಪಾರೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. 'ಯಾನ್ ಇಡೆ ದಾಯೆ ಬತ್ತೆ? ಎನನ್ ದಾಯೆ ಮೂಲು ಕೊನತ್‌ದ್ ಬುಡ್ತೆರ್ ಕೀರ್ತನಾ?'.... ಕೇನುವೆ. ಆಯನ ಪುದರ್‌ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಅವತ್ತಂದೆ ಆಯನ ಚರಿತ್ರೆಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಡಾಕ್ಟ್ರೆನ್ ಕೀರ್ತನಾಂದ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ. ದಾಯೆಂದ್ ಡಾಕ್ಟ್ರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಎಂಕ್ ದಾನೆತ್‌ಂಡ್?' ಕೇನುವೆ. 'ದಾಲ ಆತ್‌ಜಿ ಒಂತೆ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನುಲೆ. ತುಳಸಿ... ಯಾನ್ ಬೇತೆ ಪೇಷಂಟ್‌ನ್ ತೂದು ಬನ್ನಟಾ ಈ ಪೇಷಂಟ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರುದು ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಪನ್ಲೆ. ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೀದಾ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪೋಪೆರ್. ನರ್ಸ್ ತುಳಸಿ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್‌ನಗ ಗೋಚರದಾಂತಿಲೆಕನೆ ಉಪ್ಪುವೆ. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ಉಸಾರುಲ್ಲೆ. ಮುರಾನಿ ಎಂಕ್ ಆಕಿನಕ್‌ಲೆನ ಮೋನೆ ಇತ್ತೆಲಾ ತೋಜೊಂದುಂಡು. ನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಸದ್ಯೊಗು ಪೋವೊಡ್‌ಜಿ. ಯಾನ್ ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬದ್‌ಕೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಏರಾ ಎನನ್ ಕೆರೊಂಡುಂದು ಪೊನೆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್.' 'ಎಂಕ್ ಪೂರ ಇಸಯೊಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಈರ್ ನನೊಲಾ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಳು ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನೊಡು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಡಾಕ್ಟ್ರು ಸೀದಾ ಪೋಪೆರ್. ತುಳಸಿ ಮಾಲಿಗೆಡ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಜತೊಂದು ಬನ್ನಗ ಎದುರುಡು ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ತಿಕ್ಕುವೆರ್. 'ತುಳಸಿ... ಆ ಪೇಷಂಟ್ ಏಪ ತೂನಗಲಾ ಕೀರ್ತನಾ ಕೀರ್ತನಾಂದ್ ಪನೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. ಕೀರ್ತನಾ ಪಂಡ ಪೇಷಂಟ್‌ನ ಬೊಡೆದಿ ಆದ್‌ಪ್ಪೊಡು. ಐಕೆ ಈರ್ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸೊ ಮನ್ಪೊಡು. ಕೀರ್ತನಾನ ಮೊಬೈಲ್‌ದ ನಂಬರ್ ಕೇನೊಡು' ಪನ್ಪೆರ್. 'ಆವು ಡಾಕ್ಟರ್ ಯಾನ್ ಇತ್ತೆನೇ ಕೇನ್‌ದ ದೆತೊನುವೆ.'

ನರ್ಸ್ ತುಳಸಿ ಜೀವನ್ ಇತ್ತಿನಡೆ ಪೋದು ಆಯೆಗ್ ಪರಿಯೆರೆ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಆಯೆ ನೀರ್ ಪರ್ಪೆ. 'ಕೀರ್ತನಾ ಓಡೆ ಪೋಯಲ್ ಮೇಡಂ' ಕೇನುವೆ. 'ಕೀರ್ತನಾ ಓಡೆ ಪೋಯೆರ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ' ಪನ್ಪೆರ್. 'ಅಯ್ಯೋ... ಕೀರ್ತನಾ, ಪಿರ ಮಿನಿ ಅಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯಲಾ...?' 'ಇಜ್ಜಿ.. ಆರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಆಂಡ... ಆರ್ ಓಡೆ ಪೋತೆರ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ ಎಂಕ್ ಆರೆನ ನಂಬರ್ ಬೋಡಿತ್ತ್ಂಡ್ ಕೊರ್ಪರತ್ತಾ?' ಪನ್ಪೆರ್ ತುಳಸಿ. 'ಅಯ್ಯೊ ಎಂಕ್ ನಂಬರ್ ನೆನೆಪುಜ್ಜಿ..' ಪನ್ಪೆ.. 'ಇಲ್ಲದ ಎಡ್ರೆಸಾಂಡಲಾ ನೆನೆಪುಂಡೇ...?' ಕೇನುವಲ್? ತುಳಸಿ... 'ಇಜ್ಜಿ ಎಂಕ್ ನೆನೆಪು ಬರ್ಪುಜಿ... ಕುಡ್ಲದ ಕೋರ್ಟುಡು ವಕೀಲೆರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು.' ಗಡಗಡ ನಡಗ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆ ಜೀವನ್. 'ಈರ್ ವಕೀಲೆನಾ'ಂದ್ ಕೇನುವೆರ್ ತುಳಸಿ. 'ಅಂದ್... ಯಾನ್ ವಕೀಲೆ...' 'ಇರೆನ ಪುದರ್?'... 'ಜೀವನ್... ಜೀವನ್ ಪಂಡಾ ಯಾನೇ' ನಡಗ್‌ದ್ ನಡಗ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆ 'ಈರ್ ಇತ್ತೆ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನುಲೆ. ಜಾಸ್ತಿ ಪಾತೆರೊಡ್ಚಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೀದಾ ಪೋಪೆರ್. ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ತುಳಸಿ ನರ್ಸ್‌ಗಾದ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಡ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. 'ತುಳಸಿ... ದಾನೇಂಡ್... ಪೇಷಂಟ್‌ನ ಸಂಗತಿ?'... 'ಡಾಕ್ಟರ್... ಆ ಪೇಷಂಟ್‌ನ ಪುದರ್ ಜೀವನ್ ಪಂಡ್‌ದ್... ಅವತ್ತಂದೆ ಬೇಲೆಡ್ ವಕೀಲೆರ್. ಬೊಡೆದಿನ ಪುದರ್ ಕೀರ್ತನಾ... ಇಲ್ಲದ ಎಡ್ರಸ್ ಫೋನ್ ನಂಬರ್ ನನಲಾ ನೆಂಪು ಬರ್ಪುಜಿ' ಪನ್ಪೆರ್ ತುಳಸಿ ನರ್ಸ್. 'ಅಂದಾ... ಆಪಗಾಂಡ... ಕೋರ್ಟ್‌ಡ್ ಪೋದು ವಕೀಲೆರನಕ್ಲೆಡ ಕೇಂಡ ತೆರಿವು. ಇತ್ತೆನೆ ಯಾನ್ ಕೋರ್ಟ್‌ಗು ಪೋಪೆ. ಈ ಪೇಷಂಟ್‌ನ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ತೂವೊಂದುಪ್ಪು' ಪನ್ಪೆರ್. ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಕೋರ್ಟುಗು ಪೋದು ವಕೀಲೆರೆನಕ್‌ಲ್‌ಡ ಇಸಯೊನು ಮಾತಾ ತೆರಿಪಾವಲ್. ವಕೀಲೆರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಚೋದ್ಯ ಆಪುಂಡು. 'ಜೀವನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆನಾ? ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ತೂಯೆರೆ ಪೋವೊಡು'ಂದು ಪನ್ಪೆರ್. 'ಬೊಡ್ಚಿ ಏರ್‌ಲಾ ಅಮಸರ ಮನ್‌ಪೊಡ್ಚಿ. ಪೇಷಂಟ್ ನನಲಾ ಒಂತೆ ದಿನೊ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನೊಡು. ಯಾನ್ ಕೀರ್ತನಾಗ್ ತೆರಿಪಾಯಿನೆಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಲೆ. ಆಕ್‌ಲ್ ಸುರೂಕು ಒಂಜಾವೊಡು' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್. 'ಆವು ಡಾಕ್ಟ್ರೆ ಈರ್ ಜೀವನ್‌ನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಕೀರ್ತನಾಗ್ ತೆರಿಪಾಲೆ. ಇಂದೆ ಎಡ್ರಸ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ಎಡ್ರಸ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ರಕ್ಷಿತಾ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪೆರ್; ಮಾರ್ಗದ ಬರಿಟ್ ಒಂಜಿ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕೇನುವೆರ್. 'ಪಿರಾವುಡು ಒಂತೆ ನಡತೊಂದು ಪೋಲೆ' ಪನ್ಪೆರ್. ಸೀದಾ ನಡತೊಂದು ದುಂಬು ಪೋಪೆರ್. ದುಂಬು ಪೋನಗ ಕೀರ್ತನಾ ಬೊಲ್ದು ಸೀರೆ ತುತ್ತುದು ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದುಪ್ಪುನ ತೋಜುಂಡು. ಅವು ಬಾಡಿಗೆದ ಇಲ್ಲಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. 'ಕೀರ್ತನಾ ಪಂಡಾ... ಈರೆನಾ?'... ಕೇನುವೆರ್. 'ಅಂದ್ ಯಾನ್' ಬಲೆ ಉಲಯಿ, ಕುಲ್ಲುಲೆ.' 'ಯಾನ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಪಂಡ್‌ದ್' ರಕ್ಷಿತಾ ಕುಲ್ಲುದು ಪಾತೆರುವೆರ್. 'ಇರೆಡ ಒಂಜಿ ಇಸಯೊನು ತೆರಿಪಾವೊಡುಂದು ಬತ್ತೆ. ಇರೆನ ಕಂಡನಿ ವಕೀಲೆರ್ ಜೀವನ್ ಅತ್ತೆ?' 'ಅಂದ್... ಡಾಕ್ಟ್ರೆ...' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಜಪುಡಾವೆರ್. 'ಇತ್ತೆ... ಯಾನೊರ್ತಿ ಕಂಡನಿ ಸೈತಿನ ಪೊಂಜೊವು.' ಇಜ್ಜಿ.. ಕೀರ್ತನಾ... ಈರ್ ತಪ್ಪು ತೆರಿಯೊಂದರ್. ಇರೆನ ಕಂಡನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆರ್... ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆರ್ನ ಮಂಡೆಗೆ ಏರಾ ಆಕ್‌ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಯಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊರಿಯೆ. ಇತ್ತೆ ಎನನೇ ಕೀರ್ತನಾಂದ್ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನನಲಾ ಆರ್ ಸರಿಯಾವುಡುದಾಂಡ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಳು ಕರಿಯೊಡು. ಇರೆನ ಸರಿ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಎನ್ನ ತಿಂಗೊಳಾಂಡಲಾ ಕರಿಯೊಡು' ಪನ್ಪೆರ್

ಡಾಕ್ಟರ್. 'ಡಾಕ್ಟ್ರೆ... ಈರ್ ಎಂಚಿನಾ ಪನೊಂದುಲ್ಲರ್? ಎಂಕ್... ಉಂದು ಕನೊನಾ... ಅತ್ತ್?... ಎಂಕ್ ಒವುಲಾ ಅರ್ಥ ಆಪುಜಿ. ಸೈತ್‌ನ ನರಮಾನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ಬರಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡಾ?' ಕೀರ್ತನಾಗ್ ಆಚೆರನೇ ಆಪುಂಡು. 'ಎಂಕುಲ್ ಜೀವನ್‌ನ್ ಪೊತ್ತಾದ್, ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚುನ್ನ, ಸುದ್ದೊದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪೂರಾ ಮಂತ್‌ದ. ಆಪಗಾಂಡ ಜೀವನ್ ಎಂಚಾ ಬದ್‌ಕಿಯೆರ್?' ಡಾಕ್ಟ್ರೆಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇನುವಲ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ ತೂಲೆ. ಏರ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೀರ್ತನಾನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಅವುಲು ಜೀವನ್ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿದ್ರೆ ಮಂತೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ಚೂರು ಪೊರ್ತಾದ್ ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ಆಪುಂಡು. ಆಯೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪೆ. ನರ್ಸ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನಿಯೆರೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾಲ ಬೊಕ್ಕ ಕೀರ್ತನಾಲ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ಉಂತುವೆರ್. ಕೀರ್ತನಾ ಜೀವನ್‌ನ್ ತೂದು ಕನೊನಾ ಅತ್ತ್ ನಿಜನಾಂದ್ ಅಲಚನೆ ಮನ್ಪುವಲ್. ಜೀವನ್‌ಂದ್ ಲೆಪ್ಪೆರೆ ಬಾಯಿ ಅಂಗಾವಲ್. ಆಂಡ... ಮನಸ್ಸ್ ಬರ್ಪುಜಿ. 'ಜೀವನ್ ಉಂದು ಇರೆನ ಬೊಡೆದಿ ಕೀರ್ತನಾ ತೂಲೆ.' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಎಂಚಿನಾ ಪನೊಂದುಲ್ಲಾ ಈಯೆ ಕೀರ್ತನಾದುಪ್ಪುನಗ ಏರಾ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕೀರ್ತನಾಂದ್ ಪರಿಚಯ ಮಂತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸರಿಯಾ?' 'ಜೀವನ್, ಯಾನ್ ಏರ್‌ಂದ್ ನನಾಲಾ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕಿಜಾ? ಇಂಬೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ. ಯಾನೇ ಕೀರ್ತನಾ.' 'ಇಜ್ಜಿ ಈ ಸುಳ್ಳು ಪನೊಂದುಲ್ಲಾ ಎನನ್ ಬದ್‌ಕಾದ್ ಈತ್ ದಿನೊ ಮುಟ್ಟಾ ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಮಂತ್‌ನಾಲ್ ಕೀರ್ತನಾ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಏರ್?' ಪನ್ಪೆ ಜೀವನ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಈರ್ ಪಿದಯಿ ಪೋಲೆ. ಜೀವನ್ ರೆಸ್ಟ್ ದೆತೊನುಲೆ.' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ. ಪಿದಯಿ ಪೋದು ಬುಲಿತೊಂದುಪ್ಪುವಲ್ ಕೀರ್ತನಾ. 'ಜೀವನ್‌ಗ್ ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಆಪುಜಿ. ಬೇಜಾರ ಮನ್ಪೊಡ್ಚಿ. ಒಂತೆ ಸಮಯ ಕರಿನೆಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸರಿ ಆಪೆರ್' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್.

ಒಂತೆ ದಿನ ಕರಿಂಡ್. ಶೇಖರ್ ತೋಟೊಡು ಬೇಲೆ ಮಂತೊಂದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು, ದೀಪಾ ಇಲ್ಲಲ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. ಆಪಗ ಸ್ಟೌ ಪುಡಾಂಡ್. ಎಲ್ಯ ಮಡಲ್‌ಗ್ ಸೂ ಬೂರುದು ಇಡೀ ಇಲ್ಲೇ ಪೊತ್ತುದು ಪೋಪುಂಡು. ಮನೆ ಮಂಚಾವು ಮಾತ್ರ ಒರಿಯುಂಡು. ಇಲ್ಲ್‌ದುಲಯಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇನ್‌ನಗ ಶೇಖರೆ ಪಾರೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಇಲ್ಲ್ ಪೊತ್ತುದು ಕರೆಂಚಿದುಪ್ಪುಂಡು. ದೀಪಾನ ಕರೆಂಚಿನ ಪುಣೊ ಬೂರ್‌ದುಪ್ಪುಂಡು. 'ಯಾನ್ ಮಂತ್‌ನ ಅನ್ಯಾಯೊಗು ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್' ಪನೊಂದು ಬುಲಿಪುವೆ. ಪೊತ್ತಾವುನ, ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚುನ ಸುದ್ದೊದ ಆಚರಣೆ ಒರಿಯೇ ಮನ್ಪುವೆ. ಜೀವನ್‌ನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಆಯೆ ಮಂತಿನ ತಪ್ಪುನು ತೆರಿಪಾವೆ. 'ಯಾನ್ ತಪ್ಪು ಮಂತಿನ ಪರಿಣಾಮವಾದ್ ಕಷ್ಟೊನು ಅನುಭವಿಸಿಯೆ. ನಿಕ್ಲೆ ಮಗೆ ಜೀವನ್‌ಗ್ ಮಂಡೆಗ್ ಆಕಾದ್ ಕೆರ್ಪಾಯೆರೆ ತೂಯೆ. ಆ ಪೊರ್ತುಡು, ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆದ ಅಂಗಾರೆ, ಆಯೆ ಸೈತಿಜೆ, ಬದ್‌ಕ್‌ದೆ, ಒಂಜಿ ಪೊಂಜೊವು ಕಾರ್‌ಡ್ ಕೊನೊಂದು ಪೋಂಡುಂದು ಪಂಡೆ. ಆ ಪೊರ್ತುಡೇ ಎನ್ನ ಜನಕುಲೆನ್ ಪೂರ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಆಯೆ ಓಲುಲಾ ತಿಕ್ಕಿಜೆ. ಆಯನ್ ನಾಡಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಜಿ. ಅಂಚಾದ್... ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಇಲ್ಲಲ್ ಕೀರ್ತನಾ ಬುಡುದು ಪೋಯಿನ ಆಯನ ಪೊಟೊನು, ಕೊನೊದು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಅವುಲು ಡಾಕ್ಟ್ರೆನ ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಡಾಕ್ಟ್ರೆಗ್ ಕಾಸ್‌ದೊ ಆಟ್ಟೆನೇ ಕೊರಿಯೆ. ಒಂಜಿ ಜೂವೊ ಸೈಯೆರೆ ಒದ್ದಾಡೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು, ಆೃಕ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ ಮನ್ಪಾದ್, ಜೀವನ್‌ಗ್ ಆಕ್‌ನ ಜಾಗೆಡೇ

ಜೆಪುಡಾಯೆ. ಆ ಪುಣೊನು ಕೀರ್ತನಾಗ್ ನಂಬುಲೆಕನೆ ಮಂತೆ. ಅವತ್ತಂದೆ ನಿಕ್‌ಲೆನ್ ಮಾತೆರೆನ್‌ಲಾ ನಂಬಾಯೆ. ಉಂದು ಯಾನ್ ಮಂತಿನ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು.' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕ್‌ಲೆಡ ಮಾಪು ಕೇನ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುವೆ. 'ಐತೊ ಪರಿಣಾಮವಾದ್ ಮನೆ ಮಂಚಾವುದೊ ಇಲ್ಲ್ ಪೊತ್ತುದು ಪೋಂಡು. ಎನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ದೀಪಾಲಾ ಸೈತಲ್. ನನಾಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಉಪದ್ರೊ ಕೊರಂದೆ ಬದ್‌ಕುವೆ. ತಪ್ಪಾಂಡ್ ಎಂಕ್ ಮಾಪು ಕೊರ್ಲೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಲಿತೊಂದು ಸೀದಾ ಪೋಪೆ. 'ಉಂತುಲೆ... ಧಣಿಕುಲೆ... ಈರ್ ನನಾಂಡಲಾ ತಪ್ಪುನು ಒಪ್ಪಿಯರತ್ತಾ... ಉಂದು ಮಲ್ಲ ಇರೆನೊ ಗುಣೊ' ಪನ್ಪೆರ್ ಆಕಲ್. 'ಅಂದ್... ಉಪ್ಪು ತಿಂದ್‌ನಾಯೆ ನೀರ್ ಪರೊಡೇ ಅತ್ತೆ. ನನಾಂಡಲಾ ಎಂಕ್ ಬುದ್ಧಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್' ಪನೊಂದು ಸೀದಾ ಪೋಪೆ.

ಶೇಖರೆ ಬೇಜಾರೊಡು ಸೀದಾ ಶಿವನ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪೋಪೆ. ಅವುಲು, ಪೊಣ್ಣೊತಿಕ ದೇವೆರೆಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಂತೊಂದುಪ್ಪುವಲ್. 'ಶಿವ ದೇವೆರೆ... ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ಜೀವನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದುಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಂದುಂಡು. ಅವತ್ತಂದೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ ಇತ್ತಿನಾರ್... ಜೀವನ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಾ ಏತ್ ಏಡ್ಡೇ? ಅಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಜೀವನ್‌ಗ್ ಎನ್ನ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕಡ್.' ಪರಕೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಸೀದಾ ಬರ್ಪಲ್. ಎದುರುಡು, ಶೇಖರ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಜಪ್ಪುಡಾದ್ ಉಂತೊಂದುಪ್ಪುವೆ. 'ಅಣ್ಣಾ'... ಪನ್ಪಲ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಯಾನ್ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು ಮಂತೆ. ಯಾನ್ ಮಂತಿನ ತಪ್ಪುಗು, ದೀಪಾನ ಪಿರಣೊಗೇ ಆಪತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್... ಯಾನ್ ಅಲ್ ಸೈತ್‌ನೊ ಇಸಯೊನು, ನಿಕ್ಕ್ ತೆರಿಪಾಯಿಜಿ.' ಅಯೆ, ದುಂಬು ನಡತ್‌ನ ಜೀವನ್‌ನ ಕತೆನ್ ಪೂರ ಬಾಯಿ ಬುಡುದು ಪನ್ಪೆ. 'ಜೀವನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ಉಲ್ಲೆರ್ ಅಣ್ಣಾ... ಇತ್ತೆನೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಪೋಯಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಲ್. ಜೀವನ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಂದುಪ್ಪುವೆ. ಆಯನ ಮೋನೆಡ್ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ಬರೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. 'ಕೀರ್ತನಾ... ಆಕೇರಿಗಾನಗಲಾ ದೇವೆರ್ ನಿನನ್‌ಲಾ ಎನನ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಮಂತೆರತ್ತಾ? ಅವುವೇ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ.' 'ಅನ್ಯಾಯ ಮಂತಿನ ಪಾಪಿ ಯಾನೇ' ಪನ್ಪೆ. ಶೇಖರೆ... 'ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಐನ್ ಮಾತಾ ಮರತ್‌ದ್ ಬುಡ್ಲೆ' ಪನ್ಪೆ ಜೀವನ್. 'ಕೀರ್ತನಾ... ನಮ ಒಂಜಿ ಆಯೆರೆ ಕಾರಣ ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಅತ್ತ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಕ್ಷಿತಾ. ಡಾಕ್ಟ್ರೆ ಇರೆಗ್ ಏತ್ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಪಂಡಲಾ ಯಾವಂದ್.' 'ನಿಕ್‌ಲ್ ನನಲಾ ಜೋಡಿ ಪಕ್ಕಿಲಾದ್ ಬಾನೊಡು ರಾವೊಡುಂದೇ ಎನ್ನ ಆಸೆ' ಪನ್ಪೆರ್ ಡಾಕ್ಟರ್.

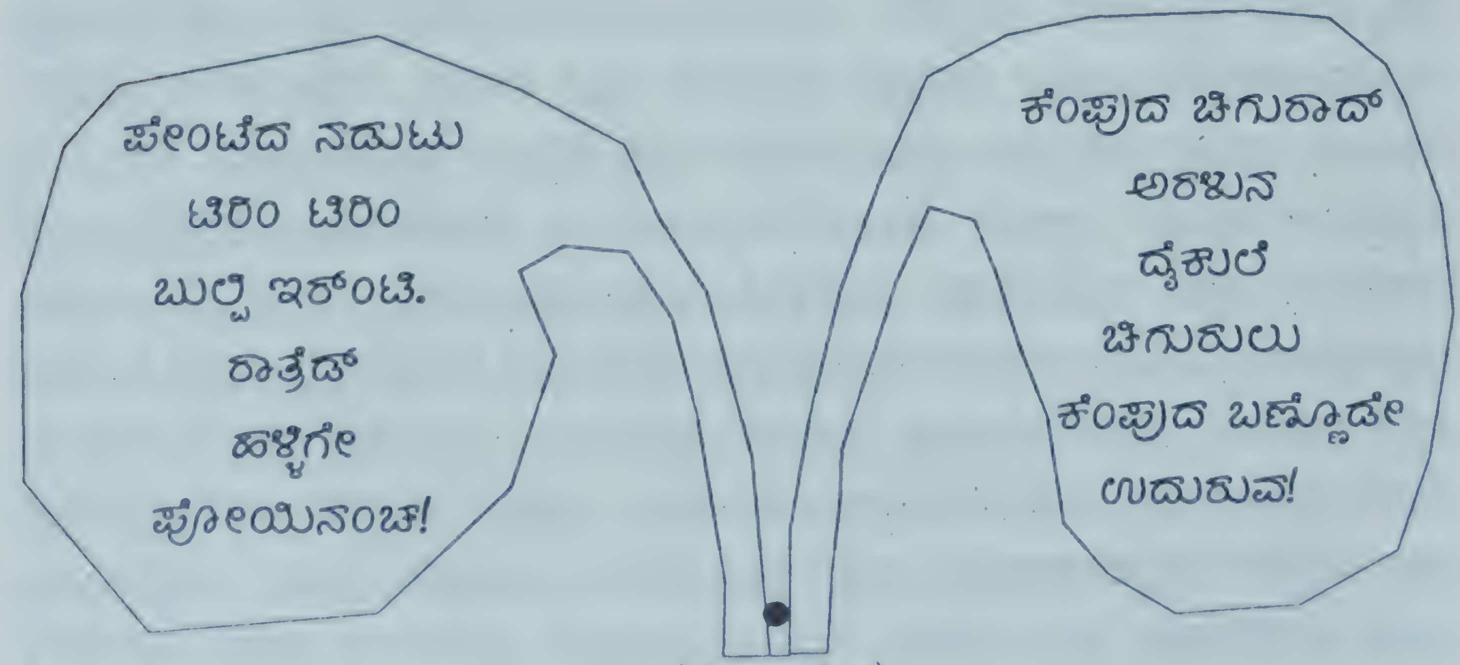

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ಹಳ್ಳಿ ಬದ್ಕ್

● ರಘುನಾಥ ಎಂ. ವರ್ಕಾಡಿ

ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್
ಎನ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್
ತಂಜಣ ಬೊಳ್ಳಿ ಮೂಡ್ದಾಂಡ್
ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರ್ ಉದಿಪುನ ಪೊರ್ತಾಂಡ್
ನುಗನಾಯೆರ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯನ ಪುಗೆಲ್‌ಗೇದ್ಗಾಂಡ್
॥ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್॥

ಕಾಲೆ ಬೊಲ್ಲೆ ಕಂಡ ಜತ್ತಾಂಡ್
ಭೂಮಿ ಅಡತ್ತಾಂಡ್ ಪಲಯಿ ಪಾಡ್ದಾಂಡ್
ಅಡ್ಡನೀಟ ಕುರುಂಟು ಒಯಿತಾಂಡ್
ಬೊಲ್ಯರಿ ಅತಿಕಾರ ಬಿದೆ ಬಿತ್ತ್‌ದಾಂಡ್
॥ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್॥

ಕೊಡಿಪು ಪೊರ್ಲಾಂಡ್ ನೇಜಿ ಬಲತಾಂಡ್
ಮುಟ್ಟಲೆದ ಪೊಂಜೊವು ಕಂಡ ಜತ್ತಾಂಡ್
ನೇಜಿ ದೆತ್ತಾಂಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಒಯಿತಾಂಡ್
ಉರಲ್‌ದ ಸೊರದುನಿಪುಗು ಭೂಮಿ ಅರ್ದ್ಗಂಡ್
॥ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್॥

ನಾಲ್‌ಕಾರ ನಡೆ ಕಿದೆ ಸೇದ್ಗಾಂಡ್
ಕಂಡ ಇಡ್ಕ ನೇಜಿ ಸೂಡಿ ಬಿರ್ಕ್‌ದಾಂಡ್
ಓ ಬೇಲೆ ಕಬಿತೊದ ರಾಗೊಯ್ಪು ಕೇಂದಾಂಡ್
ನೇಜಿ ನಡುಪು ಮುಗಿದಾಂಡ್ ಕಂಡದ ಕೋರಿಗಾಂಡ್
॥ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್॥

ಸುಗ್ಗಿಗ್ ಬಾರೆ ಕಂಬ್ಲೊಗು ಪೂಕರೆ ಪಾಡ್ದಾಂಡ್
ಪಯ ಆದಾಂಡ್ ಕೆಯಿ ಬಲತಾಂಡ್
ಪರ್ದತ್ತಿ ಪತ್ತ್‌ದಾಂಡ್ ಕೆಯಿ ಕೊಯಿದಾಂಡ್
ಪೊಲಿ ಲೆತ್ತಾಂಡ್ ಕೊಯಿಲತ್ತ ಕೊರ್ದಾಂಡ್
॥ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್॥

ಕಜವು....

●

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಜಿ. ಕುರ್ಯ

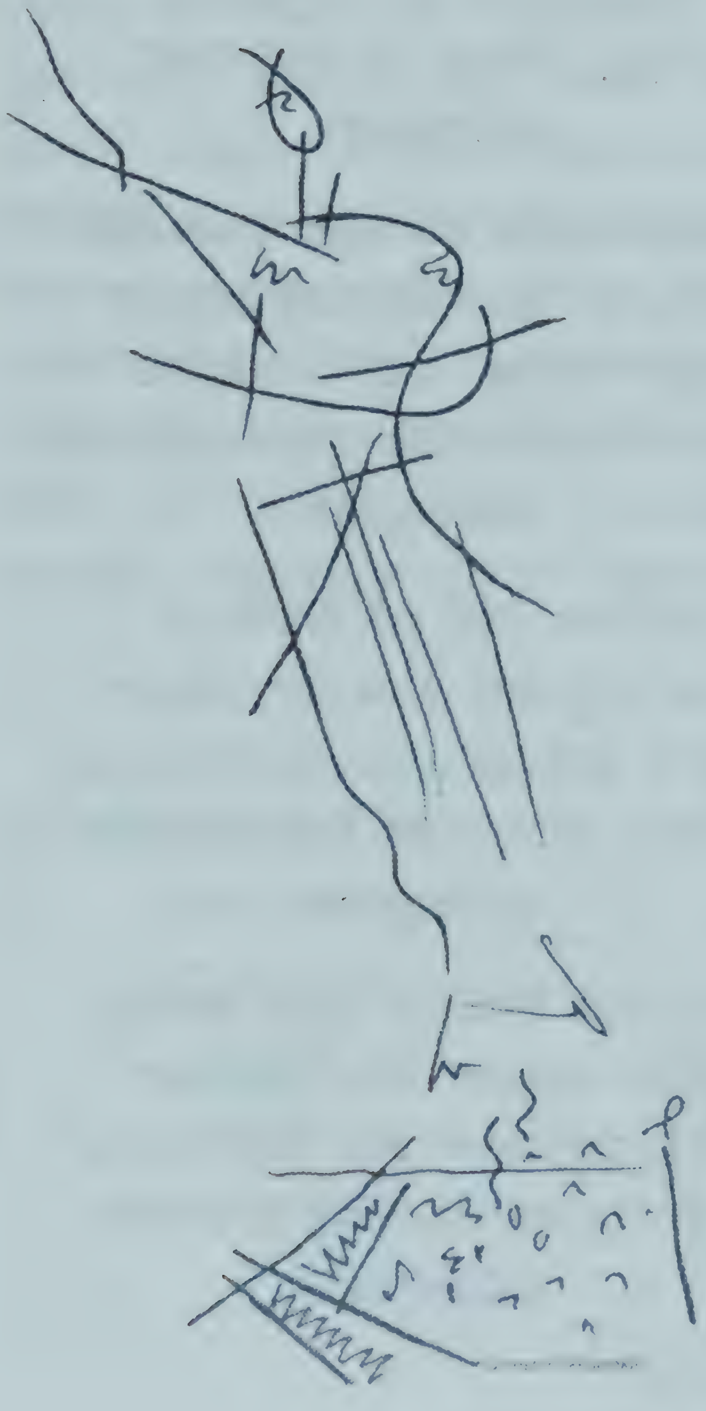

‘ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್‌ಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ದ ಕಜವು ಅಡ್ಪುದೆ’ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ಯಜಮಾಂತಿ ಪೊಣ್ಜೋವು ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಅಕೆರಿಗ್ ಆರೇ ಮೈಪು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮಗಳೆಗೋ, ಮರ್ಮಾಳೆಗೋ ನೆರೋಂದ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಮ್ಮ-ಅಮ್ಮೆ, ಅಜ್ಜೆ-ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡ ಅಂಚನೆ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಾರ ಕಜವುಡ್ದು ಕಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊನ್ಲಾ ಕೆಲ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಬೇಜಾರ್‌ಡೇ ಪನ್ಪೆರ್!

ಆಯೆ/ಆಳ್ ಒಂಜಿ ಕಜವು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಏರೆಡಾಂಡ್ಲ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಂಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕೂಲಿ ತುಚ್ಚಿದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಕಜವುಗ್ ಸಮೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆನ ಯೋಗ್ಯತೆನ್ ಅಳತ್ತೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನೆಲಕ್ಕ್ ತಾಗುನ ಕುಂಟು ತುತ್ತೊಂದು (ನೈಟಿ, ಸೀರೆ, ಲಂಗ) ಬತ್ತ್ಂಡ ‘ನನ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಮೈಪ್ಪು ಬೊಡ್ಚಿ, ಆಲೇ ಕಜವು ಅಡ್ತೊಂದುಲ್ಲಲ್ ತೂಲೆ’ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೆಲ ಪೊಣ್ಜೊವುಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಾಡ್ ರಾತ್ರಿ-ಪಗೆಲ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನನೇ ಬೇಲೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಮಾನಸಿಕೊ, ಏತ್ ಅಡ್ತ್ಂಡಲಾ ಕಜವು ಪೋತಿಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಭ್ರಮೆ. ಕಜವು ಪಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ದಾದನೋ ಮೋಕೆ, ನನ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಸಸಾರ. ತಾನಿತ್ತಿ ಪರಿಸರಡ್ ಕಜವು ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಕಿರಿಕಿರಿ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಏತ್ ಅಡ್ತ್ಂಡಲಾ ಕಜವು ಮಲ್ಪಿನಿ, ಪಾಡುನನೇ ಕೆಲವೆರೆ ಅಭ್ಯಾಸೊ.

ಬೇತೆ ದೇಸೊಡು ಸಾದಿಡ್ ಕಜವು

ಪಾಡ್ಂಡ ದಂಡೊ ಪಾಡುವೆರ್ಗೆ. ಕಜವುನು ಅವ್ವಲ್ಲ ಇತ್ತಿ ಡಬ್ಬಿಗೇ ಪಾಡೊಡುಗೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇತೆ ದೇಸೊಗು ಪೋದ್ ಬತ್ತಿನ ನೆರೆಕರೆದಾಕ್ಲು ಕಜವು-ಪಿದಯಿ ದೇಸದ ಪೆರ್ಮೆ ಪನೊಂದ್ ಪನೊಂದ್ ಚಾಕ್ಲೆಟ್ ತಿಂದೊಂದು, ಕೈಟಿತ್ತಿ ಕಜವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಓಲೋಲೋ ದಕ್ಕುವೆರ್. ಬೇತೆ ದೇಸೊಡು ಕಜವು ದಕ್ಕೆರೆ ಪೋಡ್ಯುನಾಕ್ಲು ಮೂಲು ಮಾತ್ರ ಬಿಂದಾಸ್!

'ಕಜವು ಅಡ್ತ್ ಅಡ್ತ್ ಎನ್ನ ಬೆರಿ ಪೊಲಿಂಡ್/ಬಗ್ಗ್‌ದೇ ಪೋಂಡ್' ಪನ್ಪಿನವು ಇಲ್ಲಾಡುಪ್ಪುನ ಯಜಮಾಂತಿ ಪೊಣ್ಜೊವು ಇಜ್ಜೀಂದಾಂಡ ಕೆಲ ಪರಬ್ಬುನಾಕ್ಲೆನ್ ಗೌಜಿ. ಕಜವುದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಕೋಪೊನು ಏರೆರ್ಡ್ಲ ತೋಜಾವೆರ್. ಜಾಲ್‌ದ ಸುತ್ತಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಮರ, ದೈತ್ತ ಇರೆ, ಕಣಕ್ಕ್, ಪೂ ಪೂರಾ ಬೂರ್ಂಡ ಕಜವು ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಆಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಕಿಂಞ ಜೋಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್ಡ್ ಕೇಣೊಡಾ?

ಕಜವು ಆದೇ ಆಪುಂಡು. ಎಚ್ಚಿನ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಅವೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಕೆಲಸೊಗ್ ಪೋಪಿ ಕಂಡನಿ-ಬುಡೆದಿ ಇತ್ತಿ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪಿನಿ ಏರ್? ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಪುರುಸೊತ್ತಾಂಡ್ಲಾ ಓಲುಂಡು? ಅವೆಕ್ಕೇ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆಂದೇ ಜನ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕಜವು ಸಂಬಳ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಜವು ಮಲ್ಪಿನಿ ಪಂಡ ಅವು ಏತ್ ಖುಸಿಯೇ! ಅಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಕಜವು ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಪ. ಕೆಲ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಳ್ ಕಜವುಗ್ ಸಮ.

ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಳೆಗ್ ಎಲ್ಯೆಡೇ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನೆನ್ ಅಪ್ಪೆ (ಅಮ್ಮೆ ಚಿಟ್ಟೆಡ್ /ಕುರ್ಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಜೋರು ಮಲ್ಪುನು ಮಾತ್ರ) ಮೈಪ್ಪು ಕೈಕ್ಕ್ ಕೊರ್ದ್ ಕಲ್ಪಾವೆರ್. ಕೆಲ ಜೋಕ್ಲು ಮಲ್ಪಿ ತಪ್ಪುಗ್ ಕೊರ್ಪಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಪಂಡ ಅವು ಜಾಲ್‌ದ, ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿದ, ಉಪ್ಪರಿಗೆದ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನು. ಮರ್ಯಾಲೊಗ್ ದುಂಬು ಕೆಲವೆರ್ ಒಡಿಲ್‌ದ ಮಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಕಜವು ಅಡ್ಪುವೆರ್/ಅಡ್ಪಾವೆರ್.

ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಎಚ್ಚದ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಬುಡಿ ಮೈಪ್ಪು ಪತ್ತ್‌ದೇ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಲೆಂಚಲಾ ಕೊರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು, ದಾಯೆ ಬಂಜ ಬರೊಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ಕೆಲವೆರೆ ಸಂಕಟ. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಅಂಚತ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ದಾದನೋ ದಾನ್ನ. ಅಂಚಾದ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನೆಡ್ತ್, ಪಾತ್ರ ದೆಕ್ಕುನು, ಕುಂಟು ಅರ್ದುನು, ಅಟ್ಟಿಲ್ ಮಲ್ಪುನು ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತಾಕೀತ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಮದಿಮೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಾಡ್ 'ಪೊಣ್ಣಗ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಣೆಣ್ಣಿ ಮಲ್ತೆರ್‌ಡ? ಕೆಲವೆರ್ ಕಜವು ಅಡ್ತೆರ್‌ಡ ಕಜವು ಪೋಪುಜಿ. ಮೈಪ್ಪುದ ಚೀಂಕ್ರ್ ಉದುರ್ ಉದುರ್‌ದ್ ಅವ್ವೇ ಕಜವಾಪುಂಡು. ಕೆಲವೆರ್ ಅಡ್ಪುನು ನಿಧಾನೊ. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಬಸ್ಸ್ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ಅಡ್ಪಾಟಿಕೆ. ಜಾಲ್ ಅಡ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್‌ಡ ಆಂ... ಇನಿ ಬಯ್ಯಗ್ ಕಜವು ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಆವಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನುವೆರ್. ಮದಿಮೆ, ನಿಚ್ಚಯೊ ಒವ್ವೇ ಆವಡ್ ನೀರ್ ಕೊನ ದೀದ್ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್‌ಡ ಒಣಸ್ಸ್‌ಗ್ ಇರೆ ಪಾಡೆರೆ ಆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ಲೆಕ್ಕ! (ಆಣ್ಜೊವುಲು ಬಿರ್ಸೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ದಸಬಸ ಅಡ್ಪುವೆರ್).

ಕೆಲವೆರ್ ಅಡ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಿರ ಏರಾಂಡ್ಲಾ ಅಡ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಕಜವು ಅಡ್ಪುನು ಪಂಡ ಅಂಚಿಂಚಿಡಿತ್ತಿನಾಕ್ಲೆ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಪೂರಾ ರಟ್ಟಾವೆರ್. ಆಣ್ಜೊವುಲೆಡ ಕಜವು ಅಡ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮೊ ಇಜ್ಜಿ. ಕಜವು ಅಡ್ಪುನು ಪಂಡ ಅವು ಪೊಣ್ಜೊವುಲೆಗ್ ಎಚ್ಚದ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀನ ಕೆಲಸ. ಆಣ್ ಬಾಲೆ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ 'ಈ ದಾನೆ ಕರಿನ ಜನ್ಮೊಡು ಪೊಣ್ಣಾದಿತ್ತನಾ?' 'ಈ ದಾನೆ ಪೊಣ್ಣಾಪನಾ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಸಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಡ್ಪುನೆನ್ ತೂದ್ ಎಲ್ಯ ಜೋಕ್ಲು ಮೈಪ್ಪು

ದಾತೇ ಉದ್ದ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ಅಡ್ಪುನ ಕುಸಾಲ್, ಬರ್ಪಿ ನರಕ್ಕ ತೂಂಡ, ಮಲ್ಪಿ ಅವತಾರ /ಉಪದ್ರೊಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಜ್ಜಂಡ ಇಲ್ಲಾದಕ್ಲು ಮೈಪ್ಪುಡೇ ಹಾಕುವೆರ್.

ಆಂಡ ಇತ್ತೆಂತೂ ಇಲ್ಲಡ್ ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೀಂದಾಂಡ /ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಪಿನಾಕ್ಲಾಂಡ ಆಣ್ಜೊವುಲಾ ಕಜವು ಅಡ್ಪೊಡಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬುಡೆದಿ ಕೈಕ್ಕ್ ಮೈಪ್ಪು ಕೊರ್‌ಂಡ ದಾದ ಮಲ್ಪುನು ಪನ್ಲೆ? ಕೆಲವೆರ್ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ಮೈಪ್ಪು ದಕ್ಕುವೆರ್. ಕೆಲ ಆಣ್ಜೊವ್ಲೆಗಂತೂ 'ಯಾನ್ ಅಡ್ಪಯೆ; ಅಕ್ಕ / ತಂಗಡಿ ಅಡ್ಪಡ್' ಯಾನ್ ದಾಯೆ ಅಡ್ಪೊಡು? ಯಾನ್ ಆಣತ್ತಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಂಞ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಗಾಂಧಾರಿ ಮುಣ್ಚಿದ ಲೆಕ್ಕ ಖಾರದ ಪಾತೆರ ರಟ್ಟಾವೆ. ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜ್, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸರಕಾರಿ ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ಪೂರಾ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನ ಬೇಲೆಗ್ ತಿಂಗೊಳುದ ಸಂಬಳೊಗ್ ಜನ ದೀಪೆರ್.

ಪುರಸಭೆ, ನಗರಸಭೆ, ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಡ್ಲಾ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದ ಸಂಬಳೊಗ್ ಮೈಪ್ಪು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಇಡೀ ಊರುದ ಕಜವು ಅಡ್ಪುವೆರ್. ಇತ್ತೆ ಇಲ್ಲಾಡ್/ಪೇಟೆಡ್ಲಾ ಕಜವು ಅಡ್ಪೆರೆ ಮಿಷನ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಕಜವು ಅಡ್ಪುನಗ ಮೈಪ್ಪು ನನೊರಿಯನ ಮೈಕ್ಕ್ ತಾಗಿಯರ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಆಣ್ಜೊವ್ಲೆಗ್ ತಾಗಾಂಡ ಮೀಸೆ ಬರುಜಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಜವು ಅಡ್ಪುನ ವಿಷಯೊಡ್ ಕೆಲ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಗಲಾಟೆನೇ ಆಪುಂಡು. ಕಡೆಗ್ ಮೈಪ್ಪುಡೇ ಹಾಕೊನುವೆರ್. ಆ ಇಲ್ಲಾದ ಕಜವುನು ಈ ಇಲ್ಲಾದ ಕೌಂಪೌಂಡ್‌ಗ್ ಪಾಡುನಲಾ ನಿಷ್ಠುರ, ಗಲಾಟೆ, ಕೋಪೊಗ್ಲಾ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು. ಪೇಟೆಡ್ ಪೂರಾ ಕಜವು ಅಡ್ಪುನಾಕ್ಲು ಒಂಜಿ ದಿನ ಕೈ ದೆರ್ತೆರ್‌ಡ ಕಜವು ಕೊಂಪೆನೇ ಅವುಲವ್ಲು ತೋಜುಂಡು. ನಾದೆರೆ ಸುರುವಾಪುಂಡು, ಮೂಂಕು ಮುಚ್ಚೊಂದು ಪೋವೊಡಾಪುಂಡು. ಇತ್ತೆಂತೂ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆ. ಇಲ್ಲಡ್ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ, ಅಜ್ಜೆ-ಅಜ್ಜಿ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಕಂಡನಿ/ ಬುಡೆದಿಯೇ ಏರಾಂಡ್ಲ ಒರಿ ಕಜವು ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಸಯ್ಯೊಡು. ಒಂಜೇ ಉಸುಲುಗ್ ಕಜವು ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಉಸ್ಸಪ್ಪಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೆರಿ ಸರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮೈಪ್ಪು ದಕ್ಕುವೆರ್. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕಜವು ವಿಲೇವಾರಿ ಎಂಚನೋ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಪೇಂಟೆಡ್ ಕಜವುದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಗುಡ್ಡೆನೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಪುಂಡು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಜವಂತೂ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ಆದ್ ಪೋತ್‌ಂಡ್. ಶಾಲೆಡ್ ದುಂಬು ಪೂರಾ ದಿನಕ್ಕೊರಿ ಅಡ್ಪೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮದಿಮೆ ಆವಂದಿ ಆಣ್ಜೊವ್ಲೆ ರೂಮುಡ್ ಕಜವುದ ಗೊಬ್ಬರನೇ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಏತೇತೋ ಕಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲ್, ರೂಮುನ್ಲಾ ಕಜವುಡು ತೂವೆರಾಪುಜಿ. ಮುಕ್ಲುಲಾ ನರಮಾನಿಯಾ ಪನ್ಪಿ ಸಂಶಯೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಜವು ಆವಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ರೂಮುನು ಲಾಯಕ್ಕ್ ದೀಪುನೆ ಆವೊಂಜಿ ಕಲೆ, ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನವತ್ತ್. ಇತ್ತೆಂತೂ ಓಳೇ ಪೋಂಡಲಾ ಗುಟ್ಕಾ ತೊಟ್ಟೆ ಕಜವುದನೇ ರಾಶಿ, ರಾಶಿ. ಜೋಕ್ಲು ಮಲ್ತಿ ಕಜವುಗ್ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲ್ ಗಲಾಟೆ, ಪಿರಿಪಿರಿ ಮಲ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು.

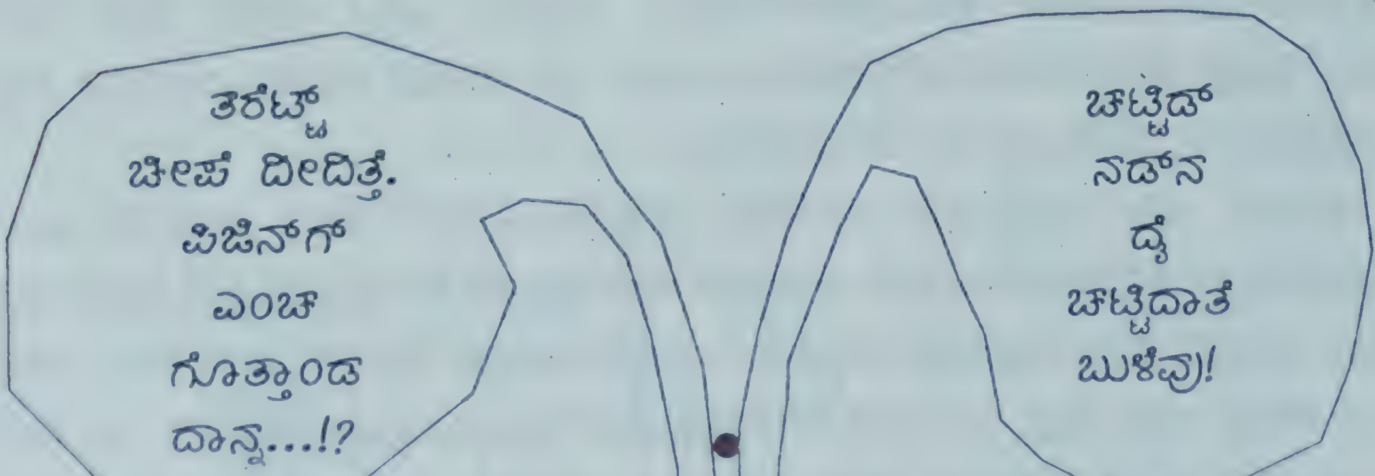

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

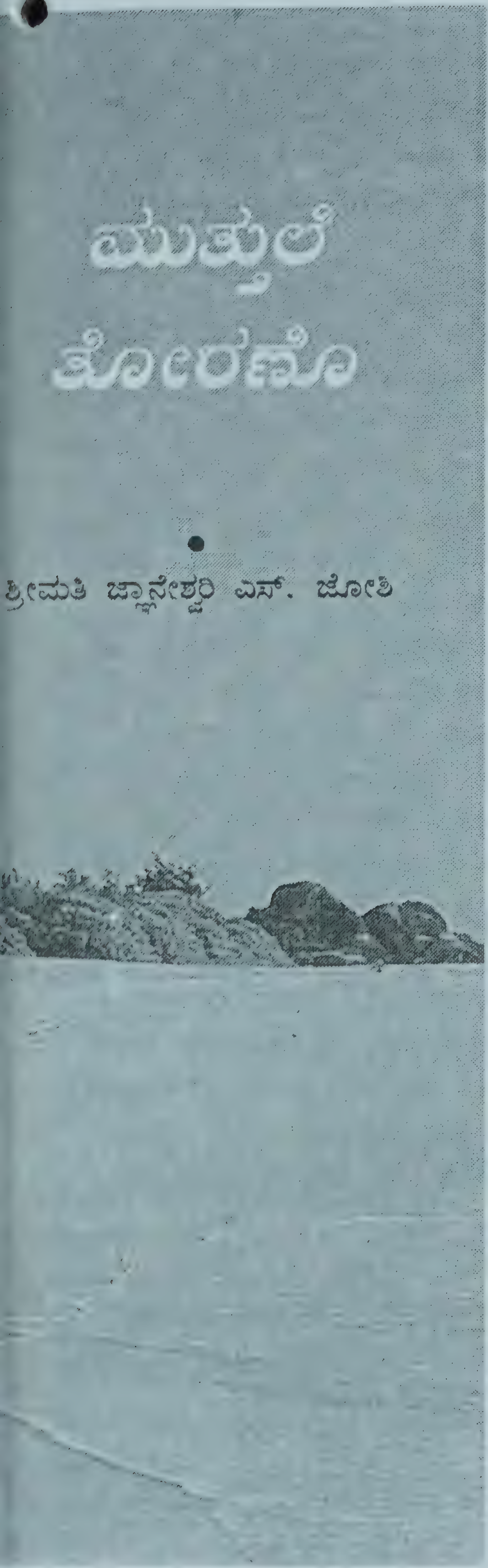

ಮುತ್ತುಲೆ ತೋರಣೊ

ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಎಸ್. ಜೋಶಿ

ಈ ಭೂಮಿ ಗುಡಿತ್ತ ಉಡಲ್‌ಗ್ ।
ಜೀವೊ ಜೀವಿಲೆ ತೋರಣೋ ॥
ಆಕಾಸೊ ಬಯಲ್‌ದಾ ಪೊರ್ಲುಗು ।
ಮುಗಲ್ ಮಾಲೆಲೇ ತೋರಣೋ ॥ ೧ ॥

ಕಡಲ ಕರೆತ್ತ ಉಲಯಿಗ್ ।
ಪೊಯ್ಯೆ ಸೆರೆತ್ತ ತೋರಣೊ ॥
ಗಟ್ಟೊ ಗುಡ್ಡೆಲೆ ಸಾಲ್‌ಗ್ ।
ಪೈರ್ ಪಚ್ಚೆಲೆ ತೋರಣೊ ॥ ೨ ॥

ತಂಪಾದ್ ಬೀಜುನ ಗಾಳಿಗ್ ।
ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆಲೆ ತೋರಣೊ ॥
ತಿಗತ್ತ ಗೂಡುದ ಚೀಪೆಗ್ ।
ಅರಲುನ ಪೂಮಾಲೆ ತೋರಣೊ ॥ ೩ ॥

ಮಗ್‌ತ್ ಉದಿಪುನ ಪೊಸದಿನೊಕು ।
ಸುರುತ ನೇಸರೇ ತೋರಣೊ ॥
ಕರ್ಗಂಡ ಆಕಾಶ ತುಡರ್‌ಗ್ ।
ಚಂದ್ರೆ ದಾರಗೆ ತೋರಣೊ ॥ ೪ ॥

ಪೊರ್ಲುಡೆ ಬಾಲುನ ಸಂಬಂಧೊಗು ।
ಪ್ರೀತಿ ಮುತ್ತುಲೆ ತೋರಣೊ ॥
ಚಿಪ್ಪುಡು ಅರಲುನ ಮುತ್ತುದ ಮಣಿಯೇ ।
ಪೊರ್ಲು ಐಸ್ರದ ತೋರಣೊ ॥ ೫ ॥

ತುಳುನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಪದ್ಮಾವತಿ ಯನ್.

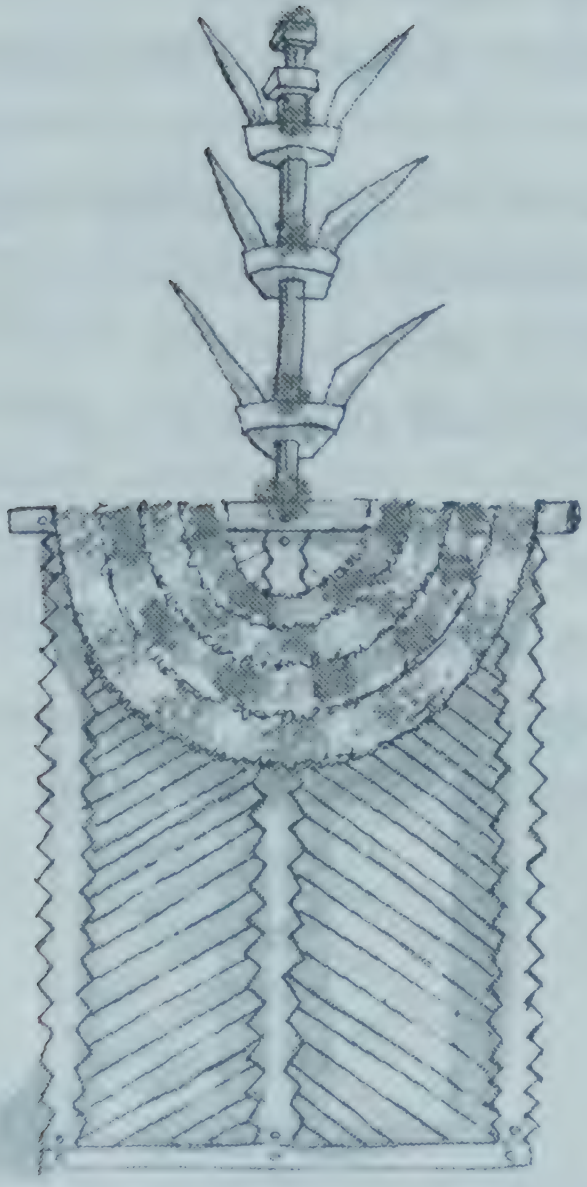

ತುಳುನಾಡ್ ಸತ್ಯೊ, ಧರ್ಮೊ, ನ್ಯಾಯೊ ದಿಂಜಿದಿಪ್ಪುನ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಬೀಡ್. ಮುಲ್ಪ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮೊದ ಬೇದೊ ಇಜ್ಜಿ. "ತುಳುವೆರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಬೊಳ್ನೆಯಿದಂಚ, ಕಲ್ಲ್ ಕಜವು ದಾಂತಿನವು." ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುಣ್ಯ ತುಳುನಾಡ್‌ದಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ನಮ ತಾಂಗೊಡಾಂಡ ಬಾರೀ ಪುಣ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್‌ದಿನಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡು. ಇನಿಕ್ ಮುಟಲಾ ನಿರ್ಮಲವಾಯಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾವರೆ ಬೋಡಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲು ಪುಣೆದೆರ್. ಅಂಚಾಂಡ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ವೈಟ್ ಹೆಡ್ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ "ನಿರ್ಮಲವಾಯಿನ ಭಾವನೆಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ತೆ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಪ್ರಕಾರ ತೂಪುನಾಂಡ ನಮ್ಮ ಲೋಕೊಡು ಕುಟುಂಬ– ಸಮಾಜ– ದೇಶ ಈ ರೀತಿದ ಪ್ರೀತಿ–ಬಾಂದವ್ಯೊಲೆನ್ ಒರಿಪಾವುನ ಕೆಲಸನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಲ್ಪುಂಡುಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಅಂಚನೇ ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ವಾಯಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡು. ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಆವೆಕಾದೇ ಅನ್ಯಾಯೊ–ಅನಾಚಾರೊ, ಮೋಸ ಒವುಲಾ ನಡಪಂದ್. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪರಂಪರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕ್ ಲೆಡ್ದ್ ನಮಕ್ ಬತ್ತಿನವು. ಆವೆಕಾದೇ ನಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿಯಮೊಲೆನ್ ದಂಟರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಇಲ್ಲ್, ನೆರೆಕರೆ, ಸಮಾಜ–ನಾಡ್ ಈ ಕೊಂಡಿ ಬುಲೆವೊಂದೇ ಪೋಪುಂಡು. ಈ ಚಕ್ರೊಡು ಒವೆನ್‌ಲಾ ಬುಡ್ದು ಬದುಕುನ ಶಕ್ತಿ ನಮಕ್ ಇಜ್ಜಿ. ನರಮಾನಿಯಾಯಿನಾಯೆ ನನೊಂಜಿ ಜೀವೊನು ನಂಬೊಂದೇ ಬದುಕುನು. ಎಲ್ಯಪ್ಪುನಗ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್, ಜವಾನಾಟಿಗೆಡ್

ಸಮಾಜೊ, ಬೊಕ್ಕ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯೊಡು ನಮ್ಮ ಕುಟುಮ, ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಬಿತ್ತುನೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲು ಅಕುಲೆನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಅವೆಕ್ ಕಾರಣ ಆನಿದ ಕಾಲಡ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದಾಂತಿನವು. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲು ಎಂಚಿನ, ಅವೆನ್ ಒರಿಪಾವುನು ಎಂಚ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಗ್ ಉತ್ತರ ನಾಡ್ ಪತ್ತಿಯೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಕೋಲ, ಕಂಬುಲ, ನೇಮ, ಜಾತ್ರೆ ಮಾತಲ ಕ್ರಮೊಟು ನಡತೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಲುಲಾ ಬಾರೀ ಭಯೊ-ಭಕ್ತಿಡ್, ಅನ್ಯಾಯ-ಮೋಸ ದಾಂತೆ ನಂಬೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ದಿನೊಟು ಓಲುಲಾ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟೊಲು ತೋಜೊಂದಿತ್ತಿಜಿ. ಆ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ದಿನೊಕುಲು ಪೂರಾ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಇತ್ತೆ ಏತಾಂಡಲಾ "ಪೂ ಪಾಡುನಡೆ ಪೂತ ಎಸಲ್" ಆತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪರಬೆರ್ ಪೂರಾ ಉಸುಲು ಬುಡ್ಪೆರ್.

ಇತ್ತೆ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್ ಹಿರಿಯಾಕ್‌ಲ್, ಬುದ್ಧಿ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್‌ನಾಕುಲು ಪೂರಾ ಮಣ್ಣ್ ಸೇರ್‌ದೆರ್. ಇತ್ತೆದ ನರಮಾನಿಗ್ ದೇವೆರ್ ಪಂಡ "ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜೊಡು" ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ನಂಬುನಕುಲು. ಬಾರೀ ಅಮಸರೊದ ಈ ಯುಗೊಟು ಜನೊಕುಲೆಗ್‌ಲಾ "ತೋಡಿನ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡೇ ನೀರ್ ಬರೊಡು, ಬೇತೆ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪೋದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಕಾಲ ಉಂದುವಾತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆ ಇಜ್ಜಿ. ತಾನ್ ದುಡ್ಡುದಾಯೆ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಆಸೆಗ್ ಬಲಿಯಾದ್ ನನೊರಿಯನ ಮಂಡೆ ಹಾಕುನೆನೇ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್."

ಬಾರೀ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಭೂತಾರಾಧನೆ, ಸಿರಿ ಆರಾಧನೆ, ಕಂಬುಲ, ನಾಗಾರಾಧನೆ ಈ ಮಾತಾ ಮಾಮಲ್ಲ ಕ್ರಮೊಕುಲೆಡ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಬದಲಾವಣೆಲು ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಭಕ್ತಿ ಒಂತೆ ಜನೊಕುಲೆಡ ಮಾತ್ರ ತೋಜುಂಡು. ಆನಿದ ಜನೊಕುಲು ತಪ್ಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಸಮಾಜೊಡು, ಕುಟುಮೊಡು ತಪ್ಪು ನಡತ್‌ಂಡ ಭೂತೊಗೇರಾವುನು, ದೇವೆರೆಗ್ ಪರಕೆ ದೀಪುನು, ಈ ಕ್ರಮೊಕುಲು ಪೂರಾ ಇತ್ತ. ಜನೊಕುಲು ನರಮಾನಿಗ್ ಪೋಡಿಜಿಂಡಲಾ ದೇವೆರ್, ಭೂತೊಲೆಗ್ ಪೋಡ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾಲ ಕರಿದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ಜನೊಕುಲು ದೇವೆರ್, ದೈವೊಲು ಉಲ್ಲೆರ್‌ಂದಾಂಡ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟೊಲೆಗ್ ದಾಯೆ ಕೈಕೊನುಜೆರ್? ಪಂಡ್‌ದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾಡುವೆರ್. ಮೊಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಮಾದಾನ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾತೇಕ್‌ಲಾ ಸಂಶಯೊ. ಮಾತಾ ಬುಡಿ ಪೆದಿ ಅಪ್ಪೆಗೇ ಎದುರು ಪಾತೆರುನಾಡೆ ಮುಟ ಎತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲು.'ತುಳುವೆರೆ ಬಂಧು' ಪನ್ಪಿನ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಬಿ. ಮಾದವ ಕುಲಾಲ್ ಪನ್ತಿಲೆಕ - ಪೀಳಿಗೆಡ್ದ್ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜತ್ತೊಂದು ಪೋದು ಬಲಪ್ಪುಂಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಕಾಲೊಗು ಮಸ್ತ್ ಬದಲಾವಣೆಲುಲಾ ನಡಪುವ.

ಅಕ್ಷರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತ್‌ದಿಪ್ಪುನ ನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಲು ಪೂರಾ ದೂರದ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಬೆಂಗಳೂರುದಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಪೋತೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ತುಳುಭಾಷೆದ ಪೊರ್ಲುನು ಒರಿಪಾಯೆರೆಗಾದ್ ಪೋಣೆಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ತುಳು ಭಾಷೆನೇ ಮದತ್ ಪೋಪುನಾಡೆಗ್ ಎತ್‌ದೆರ್. ಏತ್ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮೊಲುಲಾ ಉಪ್ಪಡ್ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ದಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಪರ್‌ನ ಪ್ರತಿ ಒರಿಲಾ ವರ್ಸೊಗೊರ ಆಂಡಲಾ ಈ ಪೊರ್ಲ ಮಣ್ಣವಾಸನೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ನೀರ್‌ನ್ ಪರೊಡೆ. ಅವಟೇ ಆಯಗ್ ಮಾತಾ ಸುಖ- ಸೌಖ್ಯೊಲುಲಾ ಉಲ್ಲ.

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಟ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಈ ತುಳುಭಾಷೆ ಪಾತೆರುನ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಏತೋ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚ ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೂರಾ ಸರಾಗವಾದೇ ನಡತೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಕ್ಷರೊ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾಂದಿ ಕಾಲೊಡು ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್, ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಪರತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಸಂಧಿ, ಕಬಿತ, ಉರಲ್, ಉಂದು ಮಾತಾ ಕೃಷಿಟ್ ದಿನೊೀಲ ಪ್ರಯೋಜನ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಕಂಡದ ಕಲೊಟು ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಕೇನುನವು ಬಾರೀ ಅಪರೂಪ. ಕೋಲದಂಚಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಆರಾಧನೆಡ್ ಪಾರ್ದನೊದ ಪೊರ್ಲುನು ಕೇನೊಲಿ. ಕಂಬುಲದಂಚಿನ ಪವಿತ್ರವಾಯಿನ ಗೊಬ್ಬುನು ಕೆಲವೊಂಜಿ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ತೂವೊಲಿ.

ನಾಗಬನೊಟು ಪೇರ್ ಮಯ್ಪುನು, ನಾಗಮಂಡಲ ಉಂದು ಮಾತಾ ಏತೋ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚ ಸಂತಾನದ ಬುಲೆಪುಗು ಬೋಡಾದ್ ಬತ್ತಿನಂಚಿನವು. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುನಂಚಿನ ನಾಗ ದೇವೆರೆಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಸುಗಿಪು ಉಂಡು. ಕವತ್ತಾರ್‌ದಂಚಿನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ನಡಪಿನ ಸಿರಿಯಾರಾಧನೆ ಬಾರೀ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಆಂಚನೇ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೈಮೆ ಗೈಮೆನ್ ಒರಿಪಾವುನಂಚಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಪಜ್ಜೆಗೊಂಜಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್‌ದ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸುಖ ಕೊರ್ಪುನ ಕೆಲಸಲು ಪೂರಾ ಬಾರೀ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಇಂಚ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಉರ್ದು, ಕನ್ನಡ ಪಾತೆರುನ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಸೊಗಸ್‌ದ ಪೂಜೆ, ಪುನಸ್ಕಾರೊಲು ನಡತೊಂದುಲ್ಲ, ಆವೆಕಾದೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾದ್ ಬುಲೆಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ನಮನ ಆಸೆ.

ಪೊರ್ಲುಮೋನೆಗ್

ತೆಲಿಕೆದ ಬೊಳ್ಳಿ ನಲಿಕೆ...
ಮುಟ್ಪಾಲೇನೆ ಕಿರೀಟ
ಆದ್ ಮೆರೆಯಿನ ಸಿರಿತೆಲಿಕೆ...
ಮದಿಪು ನಿಲಿಕೇ ಮೋಕೆದುಡಲ್‌ದ
ಬಾರಿಪೊರ್ಲುದ ಬಂಗಾರ...
ಬೆನ್ನಿಬೇಲೆಗ್ ದುಂಬುಪಿದಡಿ
ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾನ ಒರಿಪಿ ಸಿಂಗಾರ...
ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್ ಪಟ್ಟೆಪೀತಾಂಬರ
ಪೂರ ಪಜ್ಜೆಕುರಲ್‌ದ ನಡುಟು...
ಕೆಸರ್‌ದಿಂಜಿ ಮೈಕುಂಟು...
ಬಾಲೆಲೆಗ್ ನಿರೆಲಾದ್
ಕಣ್ಣ್‌ನಿಲಿಕೇ ಕನಕಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪೆ ಆಲೆ...
ಆ ಅಪ್ಪೆ ಋಣಮುದಪಂದೆ
ಬಾಳ್‌ಗೊಂಜಿ ಅರ್ಥಕೊರ್ದು
ತೂಲೆ...!

• ಜಾಹ್ನವಿ ಆಚಾರ್

● ಕಿನ್ಯ ಕತೆ

ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಗೆ... ಮಾನಿಗೆ

●

ಯಶೋಧರ ಎನ್. ಆಚಾರ್ಯ

ಬಿನ್ನೆರ್... ಗಿನ್ನೆರ್ ಪೂರಾ... ಆಗತ್ತೊಂದು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್... ಆನಿ ಮಾನಿಗಗ್ ತೂತಿನ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಾನಿಗನ ಮೋನೆ ತೆಂಡೆಲ್ದ ಲೆಕ್ಕ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ದಾಯೆಗ್ ಈ ಬದ್‌ಕ್ ಪಣ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಜತ್ತಿನ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಕಾರ ಮುದೆಲ್ ಸೇರ್‌ದ್ಂಡ್. ತನ್‌ಕ್ ಆಯಿನ ಅನ್ಯಾಯನ್ ಕೇಣುನಕ್ಲ್ ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡಾ ಮಾನಿಷಗಾಂಡಾಲಾ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದ್ ಪಣ್‌ತೊಲಿ ಆಲ್‌ಲಾ ಮಣಿತಜಲ್. ಮದಿಮೆ ನಡತ್‌ದೇ ಪೋಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮಾನಿಗನ ನಿರ್ಧಾರ ಒಂಜೆ; ತನ್ನವಾಯಿನ ಸೊತ್ತ್ ತನ್‌ಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ ಪಣ್‌ದಾಂಡಾ... ದಾಯೆಗ್ ಈ ನರಜನ್ಮದ ನರಕ ಬದ್‌ಕ್ ಪಣ್‌ದ್! ಏಪಲಾ ಪರಂದಿನಾಯೆ... ಆನಿ, ಒಂತೆ ಜವಣೆರ್‌ಡ ಕೇಣ್‌ದ್... ಒಂತೆ ಲಕ್ಕಾದ್ ಪಾಡಿಯೇ. ಮೂಕ್ ಮುಟ್ಟ ಪರ್ದ್ ನಾದೊಂದಿತ್ತೆ. ಏರ್ಲಾ ಸಾಯೊಗ್ ಬರ್ಪುಜೆರ್, ಕರಿನಾಯನ ಜೀವ ಕರಿದೇ ಪೋವಡ್‌ಂದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ದಾದ ಗೊತ್ತು... ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದ ಬಿಲೆ? ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತ್... ಮಾನಿಷ ಮದಿಮೆ ಆಯಿನ ಐಣ್ ಘಂಟೆ ಮುಟ್ಟ ಮಾತ್ರ ಈ ಜೀವ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಇಪ್ಪೊಡು! ಬೊಕ್ಕ ದೇವೆರೇ ಇರ್ನ ಸಾದಿ ಇರೆಗ್. ಎನ್ನ ಸಾದಿ ಎಂಕ್ ಪನ್ಪಿನವು ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ ಒರಿವುಂಡ್... ಅಂಚಿ.. ಇಂಚಿ ಕಾಡ್‌ದ ನಡುತ ತಾದಿಡ್ ಬಿರಬಿರನೆ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆ... ಮಾನಿಗೆ. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮದ ಒಡನಾಟದ ನೆಂಪುಲೆನ್ ಕುಡ ನೆನೆತೊಂದು...

ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆ... ಇತ್ತೆ ಲಚ್ಚಿಲ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆ ಮಿತ್ತರ್‌ದ್ ಕಾಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೂಡ್ಲೆ ತಾನ್‌ಲಾ ಮಾನಿಷಲಾ ಕುಲಿದಿನ ಜಾಗೆದ ರಡ್ಡ್ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಮೈಕ್ ತೇತೊಂಡೆ, ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಮೂಸ್‌ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡೋನಿಯರೆ ತಯಾರಾತೆ. ತುತ್ತ್‌ನ ತುತ್ಯೆತೊದ ಒಂಜಿ ಕೊಡಿ ಮರಕ್ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನನೊಂಜಿ ಕೊಡಿ ನೆಲಕ್ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕೈಟ್ ಇತ್ತಿನ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪುಂಡಿಡ್ ಮಾನಿಷನ ಮೋನೆ ತೊಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್... 'ಮಾನಿಷ! ಇಂಚ ದಾಯೆ ಮಲ್ತ? ಪಂಡ್‌ದ್... ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಒಡ್ಡಿನ ಕಣ್ಣನೀರ್‌ಡ್... ಮಣ್ಣ್ ಕಲಡ್‌ದ್ ಮೆದುತ ಮುದ್ದೆ ಆದ್ ಪೋತ್‌ಂಡ್. ಈ ಇಂಚ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಒಂತೆ ಪೇರ್‌ಗ್ ವಿಷ ಪುಂಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ತುವನಾ?... ಈ ನಿನ್ನ ಬದ್‌ಕ್ ಪೊರ್ಲುಡಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆಜ್ಜಿ. ನಿನ್ನ ಒಡನಾಟ ದಾಂತಿನ ಈ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಯಾನ್ ಜೀವ ದೀದ್ ದಾದ ಪ್ರಯೋಜನ? ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜೆ ಪಾತೆರ ಕೆಬಿಕ್ ಹಾಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್... ಸಮಧಾನ ಮಲ್ಪುನಕ್‌ಲ್ ಏರ್ಲಾ ದಾಂತೆ ಪೋಯೆರ್... ಕಾಲ ಮಿತಿ ಮೀರೊಂದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು... ದೈವ ಮಂಜಾವುಗ್ ದೀಪ ಏರೊಡ್ದ್ ದುಂಬು ಈ ಜೀವ ಒರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್... ಕೈಕಾರ್ ನಡುಗೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಬಲ್ಲ್‌ದ ಕುಚ್ಚಿ ಪತೊನೊಡ್ ಪನ್ದ್ ಕೈ ಪಾಡ್‌ನಗ ಅವು ಬಲ್ಲ್ ಅತ್ತ್ ಉಚ್ಚುದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. 'ಭುಸ್' ಪನ್ದ್ ಓಲಾ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ಕಾರಡಿ ತೂಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಈ ಉಚ್ಚು ಕಷ್ಟಕಾಲಡ್ ಎನ್ನ ಬಾಳ್ ಕರಗೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಎಂಕ್ ಭಯ-ವೇದನೆ ಕೊರೊಂದುಂಡಾ ಪಂಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ ದೆಪ್ಪುವೆ... ಬಾನೊಡ್ ವಿಚಿತ್ರವಾದ್ ಅಬ್ಬರದ ಶಬ್ದ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ಅಣಿ ಮಣಿತ ಗಗ್ಗರದ ನಾದದೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕಟ್ ವಾದ್ಯದ ನರ್ತನ ನಾಟ್ಯದಂಚಿನ ಲೀಲೆಲ್ ತೋಜ್‌ಂಡ್. ನಾಲಿಗ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಬಲ್ಲ್ ಪೋದ್ ಉಚ್ಚುದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡ್. ಅಶರೀರವಾಣಿ ಕೇಣೊಂದುಂಡು... 'ಮಾನಿಗ ನಿನ್ನ ಜೀವಾತ್ಮ ಕುಡೊಂಜಿ ಜನ್ಮಗ್ ಈಯಾದೇ ಬರ್ಪುಜಿ... ನಿನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾದ್ ಎಂಕುಲ್ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬಿಯಾ... ನನ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ನಿಕ್ಕ್ ಬುಡ್ತಿನಾ...' ಪನ್ನಗ ಬಾನದೊಟ್ಟುಗ್ ಮಿಂಚಿದ ಕಿಡಿತಂಚ ಆಯಗ್ ತೋಜ್‌ಂಡ್.'

ಮೌನೇಶೆ.... ಮಾನಿಷನ ಪ್ರೀತಿದ ಸೊತ್ತು ಆಯೆ. ಆಯೇಲಾ ಆತ್ ಮಲ್ಲ ವಜ್ರ ವೈಢೂರ್ಯದಂಚಿನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆದ ಜೀವನ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಅತ್ತ್; ಹುಟ್ಟು-ಕಲಾವಿದೆಲಾ ಅತ್ತ್. ಮೋನೆಡೊಂತೆ ಪೊರ್ಲುಲಾ ದಾಂತಿನಾಯೆ. ಬರವು-ಸರವುದ ಗಂಧಗಾಳಿನ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊಂದಿನಾಯೆ ಆಯೆ ಅತ್ತ್. ಅಂಚಂದ್... ಆಯೆ ಹಳ್ಳಿದ ಒರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ. ಆಯಡ ಮನಸ್ಸ್ ನಿಲಿಕೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಲ್ಪುನ ಮೋಕೆದ ಭಂಡಾರಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಕ್ರೂರಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜಿಯೆಡಲಾ ಪಾತೆರೊಡು ಆಯಡ ನಯ-ವಿನಯ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿನಾಯನ್ ಮಾನಿಷ ಎಂಚ ಮೆಚ್ಚಿಯಲಾ ಪನ್ಪಿನವು ಮಾತರೆಗ್ಲಾ ಪರಮ ಆಚಿರೊ!

ಅಂತೂ ಮಾನಿಗನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮೋಸ ಮಲ್ತಿನಾಲ್ ಮಾನಿಷ ಪನ್ದ್ ಊರು-ಕೇರಿ ಪೂರ ಪನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾನಿಷ ಅವೆನ್ ಒಂಜೆನ್ಲಾ ತರೆಕ್ ಪಾಡೊಂಜಲ್. 'ತನ್ನ ಅಚಲ ನಿರ್ಧಾರ ಏರೆಗ್ಲಾ ಬದಲ್ ಮಲ್ಪೆರಾವಂದಿನ ಉಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆದ ವಿಷಯ'ಂದ್ ಪಂಡಳ್.

ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಮೌನೇಶನ ನಾಲೈನ್ ಕಥೆಕುಲ್ನ ಕೃತಿಕುಲ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಡ್ ಮೌನೇಶಗ್ ತಮ್ಮನ-ಗಿಮ್ಮನ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಆ ಪರ್ದೇಶಿ ಮಾನಿಗನ್ ಮದಿಮೆ ಆತುಂಡುಂದಾಂಡ ಈ ಮಾತ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಡ್ ಆಯಗ್ ತಿಕ್ಕುದುವಾ... ಅತ್ತಾಂದೆ ಆಯಡ ಈ ನವರಸ ಕಲೆತ ಜೀವನೊಲು ತಿಕ್ಕುದುವಾ? ಪಂಡ್‌ದ್

ಆಲ್ ತನ್‌ಕ್ ತಾನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಳ್.

ಜೀವನೊಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ರಡ್ಡೆನ್ಲ ಪೂಜಿದ್ ತಿಂದಿನ ಮಾನಿಗೆ ನನಲಾ ಈ ಭೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಏತ್ ದಿನ ಇಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಆಯಗ್ ಆಯೆನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಉಂದು ಮಾತ ಆಯರೆ ಕಾರಣ ಆಯನ ಅಮ್ಮೆರಾಯಿನ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆ. ಆಯೆ ಸಾನದ-ಗುಂಡದ ಬಾಕಿಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್... ಕಾಂಡೆಗೊರ ಬಯ್ಯಗೊರ ದೀಪೊನ್ ಪೊತ್ತಾದ್, ನಂದಾದೀಪೊನ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ತೂಪಿನಾಯೆ. ಆಂಡ... ಆಯನ್ಲಾ ಕೇಣಿಯರೆ... ಅವ್ವೆ ಕೇರಿಡ್ ಮಾನಿಷನ ಅಮ್ಮೆ ಮಾದೇವೆ ಗುರಿಕಾರೆ ಆದಿತ್ತೆ.

ಮಹಾಲಿಂಗೆಲಾ... ಮಾದೇವೆಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಇತ್ತೆರ್. ಊರುಗ್ ದೈವ ಮುನಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆ ದೈವದ ಚಾಕಿರಿನ್ ಒಂಚೂರ್ಲಾ ತಪ್ಪಂದೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಂಚನೇ ಈ ಕೆಲಸೊಗ್ ತನ್ನ ಮಗೆ ಮಾನಿಗನ ಸಾಯೊನ್ಲಾ ದೆತೊಂದಿತ್ತೆ. ಸಾನದ ದೀಪೊ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಗೆ ಮಾನಿಗನ ಸ್ಥಿತಿ? ಆ ದೀಪೊ ಇತ್ತೆ ತೆಕ್ಕುಂಡಾ... ಬೊಕ್ಕ ತೆಕ್ಕುಂಡಾ ಪಂಡ್ದ್. ಎಣ್ಣೆ ಇತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ ಆ ದೀಪೊದ ಗತಿ ಅಧೋಗತಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್! ಆಂಡಲಾ ಮಾನಿಗೆ ಮಲ್ತಿನ ತಪ್ಪಾಂಡಲಾ ದಾದ...? ಉರ್ಕರ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಜವ್ವನೊದ ಪೆರ್ಮದ ಪೊರ್ತುತ ಉಂದ್... ಇರ್‌ವೆರ್ನ ಭಾವನೆಲ್ ಸೇರುನಲ್ಪ ಮಾನಿಗಗ್ ಮಾನಿಷಾನ ಮಿತ್ತ್ ಪ್ರೀತಿ ಉರ್ಕರಿನ ತಪ್ಪಾ..? ಆಂಡ.. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಸಮಾಜ ಅಕ್ಲೆನ್ ಪ್ರೇಮಿಲ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅವ್ವೆ ಸಮಾಜದ ದಿಕ್ಕ್ ತಪ್ಪಾವೆರೆ ಮಾನಿಷ ಗೊಬ್ಬಿನ ನಾಟಕನಾ ಉಂದು..? ಪಂಡ್ದ್ ಮುಗ್ದ ಮಾನಿಗಗ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು. ಮಾನಿಗನ ದುಃಖ ನನಲಾ ತಗ್ಗ್‌ದಿಜಿ.

ಆನಿ ಅವ್ವೆ ಕೇರಿಡ್ ದಾದವ ಒಂಜಿ ತಮ್ಮನೊಗು ಪೋಯಿನ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆ... ಒಂತೆ ಪರಿಯೆ.. ಆಯೆ ತಾನ್ ನಂಬುದಿತ್ತಿನ ದೈವೊಗ್ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯೆ... ಆತೆಕ್ಕೆ ಆಯನ ಚರಿತ್ರೆ ಮುಗಿತ್ತಿಜಿ... ಪರ್ತಿನ ಅಮಲ್‌ಡ್... ಮಹಾಲಿಂಗೆ ಒರಿಯನ ಕೊಲೆ ಸಂಚಿಕಾರೊಗ್ಲಾ ಕಾರಣ ಆಯೆ. ಉಂದು ಆಯಿನನೇ ನ್ಯಾಯ ಕೇಣುನ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್‌ಲ್ ರಾತ್ರೆ ಸುಮಾರ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಘಂಟೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ... ಆ ಕೇರಿದಲ್ಪ ಜಮೆಯೆರ್. ಕೇರಿದ ಜನಕ್ಲು ಸೇರಿನಲ್ಪನೇ.. ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಗ್ ಬೆಲ್ಟ್‌ಡ್ ಬೇತೆ, ದಂಟೆಡ್ ಬೇತೆ ನಾಯಿಗ್ ದರ್ತಿಲೆಕ್ಕ ದರ್ತೆರ್... ಮಾನಿಗೆ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್ಲೆನ ಕಾರ್‌ದಲ್ಪ ಪುರೆಲೊಂದು ಪಂಡೆ 'ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ನೆಟ್ಟ್ ದಾಲ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ... ಆರೆಗ್ ಕ್ಷಮೆ ಕೊರ್ಲೆ ಆರೆನ್ ದಣಿ ಪಾವೊರ್ಚಿ...' ಬುಲಿತ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡಲಾ... ಕಟುಕೆರ್‌ನಂಚಿನ ಅಕ್‌ಲ್ ಕೇಣ್‌ಜೆರ್. ಆಯನ್ ಜೀಪುಗು ಒಯಿತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕತ್ತಲೆದ ನಾಲ್‌ಗೋಡೆ ನಡುತ ಕರ್ಪಿಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಇಂಚ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಜೈಲ್ ಸೇರ್‌ದ್ ದಿನ ಪದಿನೈನ್ ಕರಿಂಡ್. ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಲ್ದಿನ ದ್ರೋಹ ಪ್ರಚಾರ ಆದ್ ಗುರಿಕಾರೆ ತರೆದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಲ್ಪುನ ಚಾಕಿರಿ-ಮಾನಿದ ಬಾಲೆ ಮಾನಿಗನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಮಾಣಿಗಗ್ ಆನಿಯೇ ಕನಟ್ ಬತ್ತಿನ ದೈವ... 'ಈ ಇರೆ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪಣಿಯಾರ ಪಾಡಿಯಡಲಾ ಯಾನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುವೆ. ಎನ್ನ ಚಾಕರಿದ ಬೇಲೆನ್ ಬುಡಡಾ'ಂದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಮಾಯ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಮಾನಿಗೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲಿಯೆ. ಗುರಿಕಾರೆ ಮಾದೇವೆ ಕೈತಲ್ಡ್ ಉಂತುದೆ! ಊರುಗು ಊರೇ ಬಿರೆಲ್ ತೋಜಾದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್... ದೈವಡ ಪಾತೆರ್ದ್ 'ನಂಬಿನ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ನರಮಾನಿನ ಒಪ್ಪ-ತಪ್ಪಾಂದ್ ಎನ್ನಂದೆ, ಸರಿ ಸಮಾನೊಡ್... ತೂವೊಂದು ಒಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೆಣ್ಣೆ ಒಂಜಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸುಣ್ಣಾಂದ್ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪಡ್ ದೈವಾಂದ್' ಪಂಡ್ದ್ 'ಊರುಗು ಲೋಕೊಗ್

ಬುದ್ದಿ ಪನ್ಪಿನ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿನ ಬುದ್ದಿ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗೆ... ಎನ್ನ ಗುರಿಕಾರ ಪಟ್ಟೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಜನ ಎನನ್ ದಂಟ್‌ದ್, ಊರ್‌ಡ್ ಕೇರಿಡ್ ತರೆ ದೆರ್ಪಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆತ್ತಾ ಮಾನಿಗಾ... ನನ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರೊನ್ ಎಂಚ ನಂಬೊಲಿ...?' ಪಂಡ್ದ್ ಗುಂಡೊಡ್ದು ಜತ್ತ್ ಪಿದಡಿಯೆ ಗುರಿಕಾರೆ. ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ಮಾನಿಗೆ ಪಂಡೆ 'ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಸಂಸಾರ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿನಂಚಿ ತೂವಂದೆ, ಸತ್ಯದಂಚಿ ತೂದಾಂಡಲಾ ನಡತೊಂದು ಬಲೆ ಗುರಿಕಾರ್ಲೆ' ಪಂಡ್ದ್. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೇವೆ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಮಾನಿಗೆ ಗುಂಡದ ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅಗಪುನ ಪೊರ್ತಾಂಡ್.

ಆನಿ ಬಯ್ಯಗ್ ಆಯಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕೈಪೆ ಸುದ್ದಿಯೇ ಅವು ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಗೆ ಮಾನಿಗಗ್... ಮಾನಿಷ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಳ್ ಪಂಡ್ದ್. ಮನದಾನಿ ನಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೊಂಬುಗು ಸೈತಿ ಪೋತಿ ಪುಣತ ಲೆಕ್ಕ ಆಯಿನ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಹಾಲಿಂಗನ್ ಇಲ್ಲದ ಜಗಲಿದ ದಂಡೆಗ್ ಒರಗಾದ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್‌ಲ್.

ಮಾನಿಗನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣನೀರ್ ಒಡ್ಡೊಂದುಂಡು. ಒವ್ವಾ ಒಂಜಿ ಹಾಳ್ ಪೊರ್ತುಡು. ಆಯಿನ ಎಲ್ಯ ತಪ್ಪುಗು ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಘನ ಘೋರ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ದು ಬೇಣ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಜೀವೊಗು ಬೆನಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆರತ್ತಾ ಪಂಡ್ದ್ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಲಕ್ಕಾಯೆ... ಇಲ್ಲ್ ಸೇರಾಯೆ... ಆಂಡ ಗುರಿಕಾರನ ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್... ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಆವಡ್ ಅತ್ತ್ ಎಂಕ್ ಪುಟ್ಟಿನವೇ ಆವಡ್... ತಪ್ಪು ಮಲ್ದಿನಾಯನ್ ಈ ಕೇರಿಗ್ ಪಿರ ಸೇರ್‌ಸಾವುನಲಾ ತಪ್ಪುಂದ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪೋದಿತ್ತೆ.

ಬಯ್ಯಗ್ ಊರ್ ಸೇರ್‌ನ ಜನೊಕ್ಲು ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಊರ್‌ಡ್... ಉಂತರೆ ನಿಲೆ... ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ್. 'ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದ್‌ಲಾ... ಈ ಕೇರಿಗ್ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಕಾರ್‌ದೀತಿಜೆರ್.... ಅತ್ತಾಂದೆ ಕರ್ಪಿಲ್ಡ್ ನುಪ್ಪು ತಿಂದ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿನಕುಲುಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನೊಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿಯೇ ಇಂಚ ಮಲ್ದೆ ಪನ್ನಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಗ್ ನೆಟ್ಟ್ ದಿಂಜ ಪಾಠ ಕಲ್ಪರೆ ಉಂಡು. ಇನಿ ಕಂತಿ ಪೊರ್ತು ಮೂಡೊಡ್ದಾಂಡ ಈ ಊರು ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪಿದಾಡೋಡು' ಪಂಡೆರ್. ಈತಾನಗ... ಮಾನಿಗೆ ಮಾತೆರ್‌ಡಲಾ ಅಂಗಲಾಚಿಯೆ... 'ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿಯಂದಿನ ಯಾನ್ ವಾ... ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋದ್ ಬದ್‌ಕೊಲಿ' ಪಂಡ್ದ್ ಪನ್ನಗ, ಆ ಊರ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ್. 'ನಿನ್ನಂಚಿ ಅತ್ತಾಂದೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆ ಮಹಾಲಿಂಗನಂಚಿ ತೂದ್ ಕಡೆತ... ಒಂಜಿ ಪಾತರೆ ಪನ್ಪೆ...'ಂದ್ ಗುರಿಕಾರೆ ಪಂಡೆ... 'ಮಾನಿಗ, ನಿನ್ನಲಾ ಎನ್ನ ಮಗಳ್ ಮಾನಿಷನಳಾ ಪ್ರೀತಿದ ಗೊಬ್ಬು ಇನಿಕ್ ಮುಗಿಂಡ್. ಈ ಕ್ಷಣೊಡ್ದೆ ಈ ಅಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್ ಜತ್‌ದ್‌ಲಾ ತೂವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ; ಅಂಚಾಂಡ ಈ ಊರುಡು ನಿಕುಲ್ ಉಂತೊಲಿ.'

ಊರ್ದ ಆಜ್ಞೆನ್ ಕೊರ್ದು... ಜನ ಪೂರಾ ತೆಲಾವೊಂದ್ ಪೋಯೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಕೆಬಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಕೈ ದೆತ್ತಿನ ಮಾನಿಗಗ್ ಅಕ್ಕಸನೇ ಬಿರಿದ್, ತೂತ ಗೆಂಡೊಲು ಒರಡ್ದೊರ... ಬೂರಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್... ಭೂಮಿಯೇ ಬಿಚ್ಚಿದ್... ತೂತ ಧಗೆಕುಲ್ ಆಯನ್ ಪೊತ್ತಾವುನಲೆಕ್ಕಾದ್ ತೂತ ಉಂಡೆಲ್... ಆಯನ್ ಸುತ್ತ ತಿರ್ಗಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಮಾನಿಗನ್ ಕಳೆವೊನ್ನಿನ ಮಾನಿಷಗ್ ದೂರ ಸಂಬಂಧದಾಯೆ... ಹೆಡ್ಡೆ ಆಯಿನ ಮೌನೇಶನೊಟ್ಟಿಗೆ ಮದಿಮೆಗ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಾನಿಷ... ತನ್ನ ಪುಟ್ಟಾಯಿನ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮಡ.. ಕೈ ನಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೇಂಡಲ್... 'ಯಾನ್ ಪ್ರೀತಿ ಮಲ್ತಿನ ಮಾನಿಗನೊಟ್ಟುಗು ಬದ್‌ಕರೆ ಬುಡ್ಲೆ' ಪನ್ನಗ... ಗುರಿಕಾರೆ ಮಾದೇವೆ 'ನಿಕ್ಕ್ ಆಯಡಪ್ಪನೇ ಬದ್‌ಕೊಡಾಂಡ... ನಿನ್ನ ಜೀವ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಎಂಕ್ಲು... ಎಂಕಲ್ನ ಪಾಲ್‌ಗ್... ಈ ಇಜ್ಜಾ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಇನಿಯೇ ಸಾವು

ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿನನ್ ಆಯಡಪ್ಪ ಕಡಪುಡುವ... ಆಯೆನ ಅಮ್ಮನವೇ ನೆತ್ತೆರ್ದ ಗುಣ ಆಯಡುಪ್ಪುನಗ ನನಲಾ ನಿಕ್ಕ್ ಆಯನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮೋಕೆ ಪೋತುಜಾ?'... ಪನ್ನಗ ಮಾನಿಷನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಪನಿ ಧಾರೆದ ಲೆಕ್ಕ ಅರಿಯೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಗುಂಡದ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮಾನಿಷ.. ತನ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಉರ್ಕರೊಂದಿತ್ತಿನ ದುಕ್ಕೊನು ಮನಸಾರೆ ಪಂಡಳ್. 'ಓ ದೈವೊನೇ ಎಡ್ಡೆ ಬಾಳ್ವೆನ್ ಒದಗಾದ್ ಕೋರ್ಪಾರ್‌ಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ದಿತ್ತೆ. ಅಯಿಕ್‌ಲಾ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಿಯ... ಹೆಡ್ಡೆ-ಹೆಳವನ್ ಕಟ್ಟೊಂದು... ಎನನ್ ಕಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗುವೆಲ್ ಪಾಡಿಯನಾ' ಪಂಡ್ದ್ ಒರದೋರ ದುಃಖಿ-ದುಃಖಿದ್ ಬುಳಿತ್ತಳ್. ಒಣಸ್‌ಲಾ ಸೇರಂದಿನ ಮಾನಿಷ.. ದುಃಖೊಡೇ ಇತ್ತಳ್... ನನ ಒಂತೆ ಕನ್ನ್ ಅಡ್ಡ ಮಲ್ಪುಗಾಂದ್ ಪನ್ನಗ... 'ಮೈನಿಲ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆದ.. ಬೊಲ್ಪುಡು ನೆಗತ್ ತೋಜುನ ನರಮಾನಿನ ಸರೀರ. ಮೋನೆ ಮಾತ್ರ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪಂಜಿದ ರೂಪು! ಕೆಕ್ಕ್‌ಲ್‌ಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಗೆ ಬಗೆತ ಮಾಲೆ... ಕೇಪಳ ಪೂ... ಕಾರ್‌ಡ್ ಗಗ್ಗರ; ದಂಗ್‌ಡ್ ಉರ್ಕು, ತೂ ಉರ್ಕರುನಂಚಿನ ಜೀಟಿಗೆ ಪತೊಂದು... ವಿಕಾರೊಡ್ಲ... ನಯ ವಿನಯೊದ... ದೈವೊದ ವಾಕ್ಯ ಆಂಡ್.. 'ಇನಿಕ್ ಆಯೆ ಹೆಡ್ಡೆ ಆದಿಪ್ಪು... ಎಂಚ ಎನ್ನ ಸಿರಿತ ಕೊಡಿಯಾಯಿನ ಈ ಆಯನ್ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಡ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಬೆರಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಆಪೆ.. ಅಂಚನೇ ಆಯನ ಹೆಡ್ಡತನನ್ ವಾರ ಏಳ್ ಪೋವೊಡ್ದನೇ ದೂರ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಆಯನ್... ಕಲಾವಿದೆ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್... ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮೆರೆಪಾವೆ... ಎನ್ನ ಸತ್ಯೆನ್ಲಾ ಭಕ್ತಿನ್ಲಾ ದೀವೊಣ್ಲ' ನಿದ್ರೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಿನ ಮಾನಿಷ. ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಗುರಿಕಾರೆ ಮಾದೇವಡಪ್ಪ... ಮದಿಮೆಗ್ ಒತ್ತೊನ್ವಲ್... ಊರ್ ಸೇರ್ದ್ ಮೌನೇಶನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಆಳೆನ ಮದ್ಮೆಗ್ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ದೈವೊದ ಆಟದ ಲೆಕ್ಕ ಮೌನೊಡಿತ್ತಿನ ಮೌನೇಶನ ಮನಸ್ಸ್ ಅರಳ್‌ಂಡ್. ಒರಡ್ದೊರ ಬುದ್ಧಿ ಬುಳೆದ್ ಆಯೆ ಒರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿ ಆವಂದೆ ಲೋಕ ವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯಿ ಬರವುಗಾರೆ ಆಪೆ. ಆಯನೇ ಮಾನಿಷ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಮದಿಮೆ ಆಯಳ್.

ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಮಾನಿಗನ ಸ್ಥಿತಿ ಪನ್ನಗ.. ವಿಷತ ಕೂಲಿದಾಂತಿನ ಉಚ್ಚುದಲೆಕ್ಕ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಪಂಚೊಡ್ದು ತಾನ್ ಭಾರಿ ದೂರ ಆವೊಂದುಲ್ಲೆ.. ವಿಧಿ ಬರೆಯಿನ ಕಥೆಕ್ ಕಡೆತ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಆವೊಡುಂದು... ಬಲ್ಲ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ನ್ ಪಾಡ್ದೆನಾ... ಇಜ್ಜಾ... ಆತಾನಗನೇ... ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ ಸ್ವರ...! ಛೇ... ಈ ಕಾಡ ನಡುಟ್.. ಪೊರ್ತು ಮುಗಿತ್‌ದ್ ರಾತ್ರೆ... ಸೇರ್‌ನಗ ಉಂದ್ ಏರ್?' 'ಯಾನ್... ಮೌನೇಶನ ಮೆಗ್ದಿ.. ಮಾಧುರ್ಯ! ಮಾನಿಗ ನಿನ್ನ ಅಮಸರದ ನಿರ್ಧಾರೊನು ಪಿರಗೆತೊನ್ಲ... ಬಲಾ ಮಾನಿಗಾ... ಯಾನ್ ನಿನ್ನ ಬರಡ್ ಭೂಮಿದಂಚಿ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದೆ. ಉಂದುವೆ ಶುರು... ಉಂದುವೇ ಕಡೆ... ನನ ಇಂಚಿನ ಬೇಲೆಗ್ ಕೈ ಪಾಡಡ... ಬದ್‌ಕ್ ನಂಕಾದ್ ಕಾತೊಂದುಂಡು' ಪಂಡ್ದ್ ಮಾಧುರ್ಯ ಆಯನ್ ಲೆತ್ತಳ್. 'ಯಾನೇ ಮೆಚ್ಚಿದ್... ಯಾನೀರೆನ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿ ಯಾವೊಡುಂದುಲ್ಲೆ. ಬಲೆ ಮಾನಿಗಾ'ಂದ್ ಪನ್ನಗ ಉಂದು ನಿಜನಾ ಕಣನಾ... ಎಸಂದಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್, ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಮಗೆ ಮಾನಿಗಗ್ ಇಂಚ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಪಟ್ಟ. ಮುಕ್ಕಾಲ್ಟಿಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್... ಊರ್‌ಡ್ ಕುಡವೊಂಜಿ ಲೇಸ್‌ಗ್ ತಯಾರಾಂಡ್!!...

ಪುಂಡುವೇಸೊ

ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ

ಇಂಚನೇ ಉಪ್ಪುನಗ ಈ ಕೇಂಡ;
ನಮ ಮದಿಮೆ ಆಪಿನೆ ಏಪ?

ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಆಂಡ್
ಈ ಪಾತೆರೊಗು
ಎಂಕ್ ದಿಗಿಲಾಂಡ್
ಎಲ್ಲೆ ಎಲ್ಲಂಜಿ ಸುರುವಾಪುಂಡು ಆಟ
ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಪುರ್ಸೊತ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ
ಈವೊಡು ಪೊಸ ಪರ್ಸಂಗೊ
ಆಟ್ಟಳಿಗೆ ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ
ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ
ರಕ್ಕಸತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧೊಡು
ಯಾನೇ ನಿರ್ಸಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟಾವುನ ಬಿರ್ಸೆ!

ರಾತ್ರೆಯಿಡೀ ಗೊಬ್ಬುದು ಬನ್ನಗ
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂತ್ತ ಪುದೆ
ಯಾನ್ ಬಿರುಪಗರಿ ಮೂಲೆಗ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್
ಚಳಿ ಕಾಯೊಂದು ಕುಲ್ಲಿಯೆ
ಎಂಕುಲು ಪೋಯಿನಲ್ಪನೇ
ಪೇಂಟೆ ಲಕ್ಕಾವುನ ಸೆಟ್ರೆನಕುಲು!

ಮುಟ್ಟೊಡು ಓಲೋ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಕಿಲೆಪು
ಕುದ್ಕೆಲೆನ ಬಾಂಕಂದೊಟ್ಟುಗೇ ಕೊರೆಪ್ಪುನ ನಾಯಿ
ಪಾರ್ದ್ ಬೆರಿಪತ್ತಿನ ಸಬ್ದೊ
ಇತ್ತೆ ಬೋಂಟೆ ಮಲ್ಪಿಯರ ಬಲ್ಲಿಗೆ!

ಈ ದಾಲಾ ಪೋಡ್ಯಡ
ಈ ಆರ್ದಲ ಈ ವೇಸೊ ಈ ಬಣ್ಣ ಈ ದುನ್ನೊ
ರಾತ್ರೆಗ್ ಮಾತ್ರ...
ಯಾನ್ ರಕ್ಕಸೆ ಅತ್ತ್
ಬಜೀ ನರಮಾನಿ...
ಎಲ್ಲೆ ಯಾನೇ ರಾಮೆ
ಈಯೇ ಸೀತೆ
ರಾಮಗ್‌ಲ ಸೀತೆಗ್‌ಲ ಎಲ್ಲೆನೇ ಮದಿಮೆ!

ಸ್ಯಾದ್ವಾದದ ನಿರೆಲ್‌ದಡಿಟ್ ಒಂಜಿ ಚಿಂತನೆ

• ಯಂ.ಎ. ಶೆಟ್ಟಿ

ಡಾ. ಭಾರಿಲ್ಲಾ ಪುದರ್ದ ವಿದ್ವಾಸೆರೊರಿ ಬೇತೆ ಧರ್ಮದ ದೋಸ್ತಿನೊಟ್ಟಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್ಗ್ 'ಡಾ. ಭಾರಿಲ್ಲೆರೆ, ನಿಕ್ಲೆನ ಬೇತೆ ಮಾತ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಲು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆಪೊ. ಆಂಡ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ವಿಸಯೊ ಬನ್ನಗ ಮಾತ್ರ ಒಂಜೇ ಉಸುಲುಡು ಒರೊ 'ಇಜ್ಜಿ' ಪಂಡಿ ಬೆರಿಕೆ 'ಉಂಡು' ಪನ್ಪರ್. 'ಆಂಡ್' ಪನ್ನ ಬೆರಿಕೇ 'ಅತ್ತ್' ಪನ್ಪರ್. ಈ ನಮೂನೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಗಾಲ್‌ಮೇಲ್ ಮಲ್ಪುನನೇ ನಿಕ್ಲೆನ ಉದ್ದೇಶನ?' ಒರೊ ಬೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿ ಡಾ. ಭಾರಿಲ್ಲ ಮೆಲಾನೆ ಕೊರಿ ಜವಾಬ್‌ಲ ಆತೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಈ ಸವಾಲ್‌ನ್ ಎಂಕ್ ದಾಯೆ ಪಾಡುವರ್? ಮಸ್ತ್ ಗುಣಧರ್ಮ ಇಪ್ಪುನ ಆ ಸ್ತುಡೇ ಕೇನ್ಲೆ.'

ಒಂಜಿ ಆನೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ ಮುಟ್ಟುದು ತೂಯಿನ ಏಳ್ ಜನ ಕುರುಡೆರ್ ಆನೆ ಎಂಚ ಉಂಡುಂದು ಏಳ್ ನಮೂನೆದ ಉತ್ತರ ಕೊರಿಯೆರ್‌ಗೆ. ಪಂ. ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹ್ರೂ ಪಂತೆರ್ Truth in related to ones own standpoint ಐನ್‌ಸ್ಟಾಯಿನೆರೆ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದನ್ ಸರಿಯಾತ್ ಪಿಂದೊಂದುನಕ್‌ಲು ಈ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ ನೂದು ಜನೊಕ್ಕುಲು ಮಾತ್ರಗೆ. ಅಂಚೆನೆ ಸ್ಯಾದ್ವಾದನ್ ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಆವಂದಿನಕ್‌ಲು ಆಯಿನ್ 'ಸಂಶಯವಾದಂದ್' ಗೇಲಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿನಲಾ ಉಂಡು. ಏನ್ ಪನ್ಪುನ ಸರಿಯಾಂಡಲಾ ನನೊರಿ ಪನ್ಪುನೆಟ್ಲಾ ಸತ್ಯಾಂಶ ಉಪ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿ ಮನೋವಿಶಾಲತೆಗ್ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಾವುಂಡ್.

ನಮನ ಜೀವನೊಡು ಸ್ಯಾದ್ವಾದದ ಗರ್ಜಿ ಉಂಡಾ? ಖಂಡಿತ ಉಂಡು. ಮೆಗ್ಯೆಪಲಯೆ ಆತಿಪ್ಪಡ್, ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಆತಿಪ್ಪಡ್. ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಸಮಾನತೆದಡಿಟ್ ಇಪ್ಪೊಡಾಯಿ ರಡ್ಡ್ ತಂಡಲಾತಿಪ್ಪಡ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಧಕ್ಕೆ ಬರ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆ ಎದ್‌ರಾನಗ ಲಡಾಯಿ ಆಪುನ ಸಹಜ. ನೆಟ್ಟ್ ಏರಾಂಡಲೊರಿ ತಾನ್ ಮಿತ್ತ್‌ಂದ್ ತೆಜಪ್ಪಾಯರ ಪೋನಗ ಲಡಾಯಿ ಆಪುಂಡು. ಉದಾರ್ನೆಗ್ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧ ಭರತ ಬಾಹುಬಲಿಲೆಡ್ಲಾ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ಆತಿತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ಕಡೇಕ್ ಬಾಹುಬಲಿನ ತ್ಯಾಗಡ್ಡಾತ್ರ, ಆಪಿ ಮಲ್ಲ ಅನಾಹುತ ತತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ರಾಮ, ಭರತೆರೆ ಮದ್ಯೊಡ್ಲಾ ಸಂಘರ್ಷದ ವಾತಾವರಣ ಉಂಡಾತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ತ್ಯಾಗ ಮಯಿಲಾಯಿ ನೆಡ್ಡಾವರ ಲಡಾಯೇ ಆಯಿಜಿ.

ಆಂಡ ಇನಿದಾನೆ ಆವೊಂದುಂಡು? ಕಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದ ಬನ್ನಗಲ ನಮೊ ನೆನೆತ್ತೊನುನೆ ವಕೀಲೆರೆನ್! ಬಡತ್ತುನೆ ಕೊರ್ಟುದ ಮುಟ್ಟುನು! ಇಂಚಿನೆಕ್ಕ್ ಮಾತ ಪರಿಹಾರ ನಾಡರೆ ಸ್ಯಾದ್ವಾದದಟಿಟ್ಟ್ ಸಾದ್ಯ ಇದ್ಯಾ? ಜೀವನ ಇಡೀ ಕೋರ್ಟುಲೆಡ್ ನಿಗರುನ ಏತೋ ಖಟ್ಲೆಲೆಗ್ ಮಂಗಳಪನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇದ್ಯಾ?

ಅಹಿಂಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ಜೈನಧರ್ಮ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊರಿ ಮಲ್ಲ ಕೊರಿಗೆಲು. ಅಹಿಂಸೆನ್ ಆಯಿದೊ ಮಲ್ತೊಂದು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾರತ ದೇಶೊನು ಪರಕೀಯರೆಡ್ದ್ ಪಿರದೆತೊಂಡೆರ್. ನೆತ್ತ ಪ್ರೇಜನೊ ಇನಿ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಜೈನೆರೆ ಅಹಿಂಸೆಂದ್ ಗೇಲಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತ್‌ನಕುಲ್ಲಾ ಮೂಂಕುದ ಮಿತ್ತ್ ಕೈದೀಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್.

ಅಹಿಂಸೆ ಪನ್ಪುನ ಬಜಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿ ಸತ್ಯಂದ್ ಇನಿ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ಗೊತ್ತಾತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೆ ಸ್ಯಾದ್ವಾದಲ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿ ಸತ್ಯಂದ್ ಮಾನವ ಕುಲೊಕ್ಕು ತೆರಿಪ್ಪಾಪಿ ಗರ್ಜಿ ಇತ್ತೆ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು. ಜವನೆರ್ ಸ್ಯಾದ್ವಾದನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ನಮನೆಡೆಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆಗ್ ಮಂಗಳ ಪನೆರೆ ಬೋಡಾಯಿ ಕಾರ್ಯ ಸೂತ್ರನ್ ರಚಿಸಾದ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಬಗೆಟ್ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಇನಿತ್ತ ಜವನೆರ್ ದುಂಬುದಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಓಶೋ ರಜನೀಶ್, ತರುಣ ಸಾಗರಜೀ ಇಂಚಿನಕುಲು ಒತ್ತೊಂದೆರ್. ಅಂಚಾಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಮಲ್ಪರಾವಂದಿ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಒಂಜೆನ್ ಮಲ್ಪರ ಸಲಾದ್ ನಮ ನಮದ್ಯೊಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಆಶಾಭಾವನೆನ್ ನಮೊ ಖಂಡಿತವಾದ್ ದೀವೊನೊಲಿ.

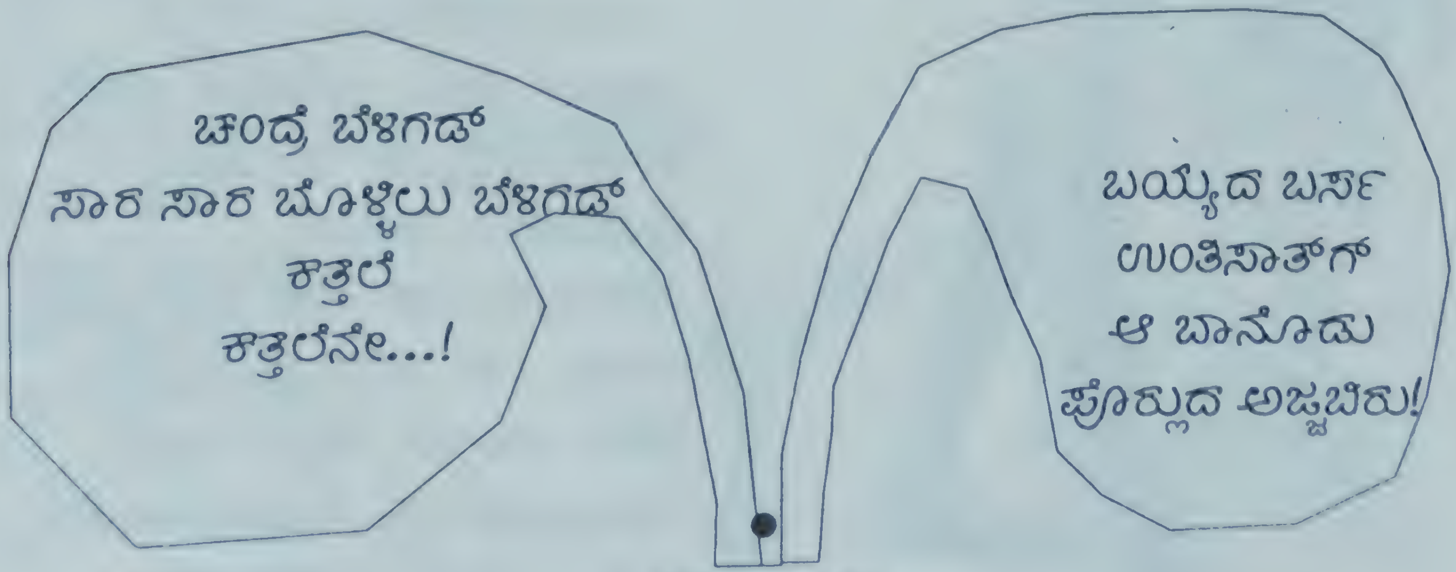

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ದಿನ

ಕೆ.ಆರ್. ವಿಜಯಗೌರಿ
ಪಕ್ಕಳ

ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದ ಕರ್ಗಂಡ ತೆಡಿಲ್ ಮೆಂಚ್‌ದ ಅಬ್ಬರ
ಉಡಲ್‌ದ ಮೈನುಲಿಪುಗು ಬೀಜಿದ್ ಸುಯಿಲ್
ಬಿರ್ಸ್‌ದ ಬರ್ಸ‌ದ ಉಡಲ ಬೇನೆಗ್ ಉರ್ಕರಿ ಕಣನೀರ್
ಮುಸ್ಕುದ ಸಂತೋಸು ಗೆಲ್ಮೆನೆದ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ
ಕತ್ತಲಪ್ಪೆನ ಉಡಲ್‌ಜಾರಿನ ಕೆಂಪುದ ಕುರ್ಲೆ
ನಿನ್ನ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ತೆಕ್ಕಿ ತೋರಣ!
ರೆಂಕೆ ಚಂಡಿಯಾಯಿ ಪಕ್ಕಿಲೆ ಚಿಲಿಪಿಲಿ
ತಾರೆ ಬಾರೆ ಕಂಗ್ ಸೆಡಿನೀರ್ ನಿನ್ನ ದಿಟ್ಟಿ
ಪುದೆಲ್‌ದ ಕೇದಗೆ ಮುಗುರ್ ಸಂಪಗೆದಾರತಿ
ರಾಯರೆಗಾವಂದಿ ಕಿನ್ನಿಪಕ್ಕಿ ನಿನ್ನ ಐಸಿರಿ ತೂವೊಂದುಂಡು
ಏರೆ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ಏರೆ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಬುಲೆವುಂಡು
ಇರ್ಲ್ ಬೊಲ್ಪುದ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಂಡು
ಜೂವ ಕೋಟಿಗ್ ಉಸುಲಾದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್
ಪಜಿರ್ ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಭೂಮಿ ನಲಿತ್ಂಡ್
ಕಡಲ್‌ದಬ್ಬರೊಡು ಒಂಜಿ ಶಬ್ದಾಂತಿ ಸಿಲೆ ಉಂಡು
ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆದ ಜಾಜಿ ಪಾರಿಜಾತೊದ
ಕಿನ್ಯಕಮ್ಮೆನ ನಿನ್ನ ಕಾತೊಂದುಂಡು,
ಏಳಂಕಣೊದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪಡ್ನೈಡ್ ತೂಂಕೊಂದುಂಡು
ಕಡಲಪ್ಪೆ ಕೈಬೀಜಿದ್ ತರ್ಕೊಂದಲ್
ಶಬ್ದಾಂತಿನ ಪೊಡಿಗೆಜ್ಜೆದ ದುನಿಪು ಸುಯಿಲ್
ಬೀಜೊಂದುಂಡು ಮಾತ ಮೆಯಿಕ್
ಸಬಿ ಪಟ್ಟೊಂದು ಕಾರ್ತೆಲ್‌ದ ಕನನ್.

ಕೂಡ್ - ಕಟ್ಟ್

ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಆರ್. ಪ್ರಭು

'ಕೂಡ್-ಕಟ್ಟ್' ಪನ್ಪಿ ವಿಷಯೊಡ್ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ್ ರೀತಿ- ನೀತಿ ಇಜ್ಜಾ ರೀತಿ-ರಿವಾಜ್ ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ, ಜಾತಿಡ್ ಉಲ್ಲೈದ ವಿಷಯೊಟ್ಲಾ, ಧರ್ಮಡ್ ಉಲ್ಲೈದ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊನು - ಎಂಚ ನಡಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಣ್ಪುಂಡು.

ಇನಿತ ದಿನೊಡು 'ಜಾತಿ' ಪನ್ಪುನ ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಣ್ಪೆರಾಂಡಲಾ 'ಜಾತಿ' ಪನ್ಪುನ ವಿಷಯೊನು ಎಂಕ್ಲು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ವಿಷಯ ಬನ್ನಗಾ ಅವ್ವನೇ ನೆನಪು ಮಲ್ಪುವಾ ದಾಯೆಗ್ ಪಣ್ಣಗ ಆ ಜಾತಿಡ್ ಐತನೇ ಆಯಿಂಚಿನ ಕ್ರಮ (descipline or rules) ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ. ''ಒರಿಯಗ್ ಆಯನ ಜಾತಿಡ್ ಮಸ್ತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆ ಜಾತಿದ ಸಂವಿಧಾನೊದ ಪ್ರಕಾರ ತಿಕ್ಕುನ ಲಾಭ ಉಂಡು. ನಮ ಪುಟ್ಪನಗ ಮಾತೆರ್‌ಲೆಕ್ಕ ಜಾತಿ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪುಟ್ಟುವಾ. ಪುಟ್ಟಿಬಕ್ಕ ಆ ಬಾಲೆದ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಜಾತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು; ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭೊಲೆಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ಜಾತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು - ಆಯಾಯ ಕೂಟೊದ ಕಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ. ಪ್ರತೀ ಧರ್ಮೊಡು ಜಾತಿತ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡು. ಅವು ಕಸಬು (vocation) ಪ್ರಕಾರ ದುಂಬುದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಉದಾರ್ನೆಗ್-ಮಡ್ಡೆಲೆರ್ ಶತ-ಶತಮಾನೊದ ದುಂಬುದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಅಕ್ಲು ಆ ಸಮಯೊಡು ಪತ್ತಿನ ಕಸುಬುಡ್ದು (vocation/profession) ಮಡಿವಾಳೆರ್ ಆಯೆನೆಡ್ದಾವರ ಅಕ್ಲೆನ್ ಮಡ್ಯಲನಕ್ಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಆಯೆ ಹೊಟೇಲ್ ದೀವೊಂದು ಉಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಆಯನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಡ್ರೈವರ್ ಆದ್ ಉಪ್ಪು. ಆಂಡಲಾ ಕುಂಟು ಅರ್ದುನ ಕಸುಬುನು ಆಯೆ ಏಪೊಗುಲಾ ಶುರು

ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಅವು ಆಯನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು. ಆ ಕಸಬುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಯನ ನೆತ್ತೆರಡ್ ಯಾಪೊಗುಲಾ ಉಂಡು. ಬಿರಾನೆರೆ ಜೋಕ್ಲು ಏಪಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪೊಲಿ; ಆರ್ 'ಅರ್ಚಕೆರ್ನ ಬೇಲೆ' ಇಜ್ಜಾಂಡ ವೇದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪಠಣ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಯಾಪೊಗುಲಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಸಮಾಜೊಡು ಆರೆಗ್ ಬೇತೆ ಜಾತಿಡ್ದ್ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆರೆನ ಕಸಬುಡು ಮದ್ಮೆ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆ, ಗಣ ಹೋಮ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾತಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದಾಯೆಗ್? ಆರ್ ಜಾತಿಡ್ ಬ್ರಾಣೆರ್. ಅವ್ವೇ ಒರಿಯೆ ಮರಕಲೆ ಜಾತಿದಾಯೆ ಎಡ್ಡೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾತಾ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಉಚ್ಚಾರ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ - ಅಕ್ಲೆ ಜಾತಿದ ಜನಕ್ಲು ಮಾತ್ರ ಆರೆಗ್ ಅರ್ಚಕೆರ್ನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಂಡಲಾ ಆ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಮಾನ್ಯ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪ್ರತೀ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಆಯೆನಾಯೆನ ಜಾತಿಡ್ ಕೆಲವು ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕುಲು ಉಳ್ಳ.

ಜಾತಿಡ್ - ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್‌ದ ತೊಂದರೆಲು

ಜಾತಿ ಜಾತಿಡ್ ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್‌ದ ಭೇದೊಲು ಉಳ್ಳ. ಈ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮಾತಾ ದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಂಡು. ನರಮಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನೆಡ್ದ್ ಬಕ್ಕ ಅವು ನಿರೆಲ್ದಲೆಕ್ಕ ಪಿರಾವುಡೇ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಜಾತಿದ ಉಲ್ಲೈ ಮಿತ್ತ್-ತಿರ್ತ್ ಭೇದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಯನ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಉದ್ಯೋಗಡ್, ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್, ಆಯನ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಜಾತಿದ ಭೇದೊಡು, ಆಯನನೇ ಉದ್ಯೋಗೊಡು - ಇಂಚಮಾತಾ ಹಲವು ಕಾರಣೊಡು ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್‌ದ ಭೇದ ಭಾವೊ ಬರೊಂದೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ನೆಟ್ ಜಾತಿದ ಭೇದ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪೊದು, ಸಂಬಂದ ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಜಾತಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಪುಂಡು. ಒಂಜೇ ಜಾತಿದ ಉಲ್ಲೈ ಶ್ರೀಮಂತೆರ್ ಬಡವೆರ್ ಪನ್ಪುನ ಭೇದೊಡು ತಿರ್ತ್-ಮಿತ್ತ್‌ದ ವಿಷಯ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಧರ್ಮದ ಭೇದೊಲು

ಎಂಚ ಜಾತಿದ ಉಲ್ಲೈ ಭೇದ ಉಂಡೊ ಅಂಚನೆ ಧರ್ಮದ ಉಲ್ಲೈದ ಭೇದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಂಡನಿ ಇಜ್ಜಾ ಬೊಡೆದಿ ಬೇತೆ ಧರ್ಮದಕ್ಲು ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಮದ್ಮೆ, ಸಾವು ಇಂಚಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಘಟನೆಟ್ ಇಜ್ಜಾ ಕೂಡು ಕಟ್ಟೊಡ್ ಭೇದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕ್ರೈಸ್ತ, ಹಿಂದು, ಜೈನ, ಇಸ್ಲಾಂ ಇಂಚ ಧರ್ಮದಕ್ಲೆನ ಅಂತರ್ ಧರ್ಮದ ಉಲ್ಲೈ ಜೆಂಜ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರ್ಪುಂಡು. ಒರಿನರಮಾನ್ಯಗ್ ಆಯನ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮೊಡು ಜೆಂಜ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬೊಕ್ಕ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವ್ವೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧರ್ಮದ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊದು ಐಟ್ ಇಜ್ಜಾ ನನೊಂಜೆಟ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒರೊಟೇ ಬೋಡಾಯಿನೆಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ.

ಸಮಾಜದ ರೀತಿ-ನೀತಿಲು

ಓ ದೇಶೊಗ್ ಪೋಂಡಲಾ ಜಾತಿದ ಭೇದೊಲು ವೃತ್ತಿ ನಿಯತ್‌ಟ್, ಯುಗ ಯುಗೊಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಇಂದೇ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಇಂದೇ ವೃತ್ತಿದಕ್ಲು, ಇಂಚಿನ ಕಸಬುದಕ್ಲು ಅಂದ್ ಪುದಾರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವೆರೆ ಪುದಾರ್ದ ಒಟ್ಟುಗು ಜಾತಿನ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಉದಾ: ಪೂಜಾರಿ, ಕುಲಾಲ್, ಶೇರಿಗಾರ, ಸಮಗಾರ, ಪಂಬದ, ಕೊಟ್ಟಾರಿ, ಮಡಿವಾಳ, ಆಚಾರಿ, ಶೆಟ್ಟಿ ಗೊಲ್ಲ ಇಂಚಮಾತಾ. ಅಂಚನೆ ಕಸಬುಡು - ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್, ಮರಕಲ, ಭಟ್, ಇಂಚಮಾತಾ

ಪುದಾರ್‌ಲು ಉಳ್ಳ. ಪ್ರತೀ ಜಾತಿಟ್ ಬಕ್ಕ ಧರ್ಮೊಡು ಅಕ್ಲೆನನೇ ಆಯಿಂಚಿ ಕೂಡ್ ಕಟ್ಲೆ ಉಂಡು. ಇಂದೆನೇ ರೀತಿ-ರಿವಾಜಿ ಇಜ್ಜಾ ನಡಪುನ ಕ್ರಮ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಣೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಜಾತಿಟ್ ಬಕ್ಕಾ ಒಂಜಿ ಧರ್ಮೊಡು ಜಾಗೆ ಜಾಗೆದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಕೂಡು-ಕಟ್ಲೆ ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಶಿಸ್ತ್ (rules & regulations) ಕೊರ್ದು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬರಾಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕಾಪುಂಡು. ಈ ಕೂಡ್-ಕಟ್ಲೆನ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಅನುಭವೊಟ್ ಬೊಕ್ಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರೊಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಇಂದೆಟ್ ಸಮಾಜೊಡು ಒಂಜಿ ಒಮ್ಮನಸ್‌ಲಾ ಶಿಸ್ತ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್‌ಲಾ ಆಧಾರ ಪಡೆಯೊಂದು ಇಡೀ ಸಮಾಜೊಡೇ ಮಾತಾ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮೊದ ಜನತೆನ್ ಒಂಜೇ ಗಂಟಟ್‌ಡ್ (knot) ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಾಡುಂಡು. ಅಂಚ ಆ ಪುದಾರ್ 'ಕೂಡು-ಕಟ್ಟ್'ಂದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ●

ಮೆಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ

● ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ

1. ಬಟ್ಟಲ್ ತಮೇಲುನೇಟ ಉನ್ಪು ಪಾಡ್ತವೊಂದು ಅರ್ದೊಡೇ ಬುಡ್ದು ಲಕ್ಕುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಉನ್ಪುದ ಮೋನೆನೇ ತೂವಂದೆ ಬಡವುಡು ಬಂಜಿ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
2. ಪೇರ್ ತೆಲ್ಪಾತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ದೂರುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಪೇರ್‌ದ ಮೋನೆನೇ ತೂವ್ವಂದಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
3. ಸವಾರಿಗ್ ವಾಹನೊಗು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇಜ್ಜತ್ತಾಂದ್ ತರೆ ಕಿಂರ್ದುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಬಸ್ಸುತ ತಿಕೆಟ್‌ಗ್ಲಾ ದುಡ್ಡುದಾಂತೆ ನಡತೊಂದು ಪೋಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
4. ಪೊಸ ಕುಂಟರಿವೆಗ್ ಇಸ್ತ್ರಿ ಪಾಡ್ದಿಜಿಂದ್ ದೂರುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಪರ್ಕಟೆ ಕುಂಟರಿವೆನೇ ದಿನನಿಚ್ಚ ಪಾಡೊಂದುಪ್ಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
5. ಮರ್ಯಲೊಡು ಇಲ್ಲ್ ತೋರೊಂದುಂಡುಂದ್ ಮುರ್ಯೊನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಇಲ್ಲ್‌ದಾಂತೇ, ಪಾದ ತಾದಿ, ಅಂಗಡಿ ಜಗಳಿಲೆಡ್ ಮರ್ಯಲ ಕರಿತೊಂದುಪ್ಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
6. ಸಾರ ಸಾರ ದುಡ್ಡು ದೊರ್ತ್‌ದ್ ಬೆಡಿ ಮರ್ದ್, ದುರ್ಸು, ಪಟಾಕಿಲೆನ್ ಬೊಂಇ ಮನ್ಪುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಅವೆನ್ ಆಸೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವ್ವೊಂದುಪ್ಪುನ ನಿರೆತ ಬಡತ್ತ್‌ದ ಜೋಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
7. ಇಲ್ಲದ ನಳ್ಳಿಡ್ ನೀರ್ ಬರ್ಪುಜಿಂದ್ ಇಲಾಕೆಗ್ ಸಾಪ ಕೊರ್ಪುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಸುಡುಗಾಡ್‌ಡ್ ಪನಿ ನೀರ್‌ಗಾದ್ ಮೈಲ್‌ಗಟ್ಲೆ ಬಲಿ ಬರ್ಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
8. ಪಗೆಮಾನ್ಯೆರ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಲಡಯಿ ಪೆಟ್ಟ್ಂದ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ತುದೆತ ಲೆಕ್ಕ ಪರಪವುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಆಸ್ಪತ್ರೆಲೆಡ್, ಪೊರ್ತುಗು ಸರ್ಯಾದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಜೂವ್ವ ಬುಡೊಂದುಪ್ಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
9. ಊಂಚಿ ಇದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾದ್‌ಜೆಂದ್ ಅಪ್ಪಮ್ಮೆರೆನ್ ದೂರುನೆಕ್ ದುಂಬು...
   ಸಾಲೆದ ಮುಟ್ಟುಕಲ್‌ನೇ ತೂಯೆರಾವಂದಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ.
10. ಇಲ್ಲಡ್ ಟಿ.ವಿ. ಇಜ್ಜಿ-ಫ್ರಿಜ್ಜ್ ಇಜ್ಜಿ ಅವ್ವಿಜ್ಜಿ-ಉಂದಿಜ್ಜಿಂದ್ ಮುರ್ಯೊನೆಕ್ ದುಂಬು....
    ಕರ ಬಿಸಲೆಲಾ ದಾಂತೆ ಬದ್ಕ್ ಸಾಗವೊಂದುಪ್ಪುನಕ್ಲೆನೊರ ನೆಂತೊನ್ಲೆ... ●

ಕಿನ್ಯ ಕತೆ

ಪೊರ್ತುರ್ಲೆ ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್

• ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಪ್ರಳ್ಯಕಾಂಡೆದ ತಂಪು ನಿದ್ರೆಡಿತ್ತಿನ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಭಟ್ರೆಗ್ ಬುಡೆದಿ ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕೆ ಗಾಬರಿಡ್ ಲೆಪ್ಪುನ ದನಿಕ್ಕ್ ಒರೊನೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಆಂಡ್. 'ನಮನ ಶಾಮಲಾ ಓಲ್ಲಾ ತೋಜುಜ್ಯಾಳತ್ತೆ...' ಆರೆನ ದನಿಟ್ಟ್ ದುಃಖೊಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಇಜ್ಜಂದೆ ಓಡೆ ಪೋಪಳ್? ಪರೀಕ್ಷೆ ಪನ್ಪೇದಾಳ್. ಓಲಾಂಡಲ ಓದೊಂದಿಪ್ಪೆಳ್' ಭಟ್ರ್ ಸಮಾಧಾನ ಪಂಡೊಂದ್ ಲಕ್ಕಿಯೇರ್. 'ಇಜ್ಜಿ ಮಾರಾಯ್ರೆ. ಇಡೀ ಇಲ್ಲ್ ನಾಡಿಯೆ. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕೂಡ ಇಜ್ಜಳ್. ಅವ್ವತ್ತಾಂದೆ ಕಪಾಟ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತೊಂದುಂಡು. ಪದ್ದೊಯಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಖಾಲಿಯಾದ್ ನೆಲಟ್ಟೇ ಉಂಡು. ಆಳೆನ ಪೊಸತ್ ಸೀರೆಳ್, ಬ್ಯಾಗ್, ಜೋಡು ಒಂಜಿಲಾ ತೋಜುಜ್ಜಿ. ಚಾವಡಿದ ಬಾಕಿಲ್ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಸಂಕೋಲೆ ತಿಕ್ಕಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಾಮಲಾ ಇಲ್ಲಳೇ ಇಜ್ಜಳ್. ಓಲಾಂಡಲಾ ಪನಂದೇ ಪೋತಾಳ್‌ಂದೇ ತೋಜುಂಡು' ಬುಡೆದಿ ಪಂಡೆರ್. ಭಟ್ರ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಇಡೀ ಇಲ್ಲಳ್ ನಾಡಿಯೆರ್. ಒಂಜಿ ಚೀಟ್ ಕೂಡ ಬರೆತ್ತ್ ದೀಡಾಂದೆ ದುಂಬುನಾನಿ ತೆರಿಪಾವಂದೆ ಮೋಲು ಓಡೆ ಪೋಯಳ್? ಒತ್ತೈರ್ ಮಗಳ್ ಪನ್ಪಿ ಮೋಕೆಡ್ ಸಾಂಕ್‌ದೇರ್. ಯಾನ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಪೆ ಪನ್ನಾಗ ಸಾಲ ಸೋಲಾಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡಂದೆ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಖರ್ಚಿಲಾ ಮಾಂತ್ತೇರ್. ಪ್ರತಿದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ತೂಂಡಲಾ ಪೊಣ್ಣು ಬಲಿತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಸುದ್ದಿ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಆರ್ ಅಯಿನ್ ಬುಡೆದಿಗ್ ತೋಜ್ಪಾದ್ ಪಣುವೇರ್, 'ಪೊಣ್ಣುಳೆಗ್ ಸೊರ್ಕತ್ತಾ? ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಏತೊಂಜಿ ಬಂಜ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಂಕುವೇರ್. ಉಂದು ಒಂಜಯಿನ್‌ಲಾ ಗ್ರಹಿಪಾಂದೆ ಏರೆ ಬೆರಿನೋ ಪತ್ತುವೇರತ್ತ. ಇಂಚ ಬಲಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಜೀವನಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಜ್ಜಿ. ಪೆದಿನಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಊರ್ಡ್ದ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋಪುಂಡು.'

ಈ ಪಾತೆರಗ್ ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕ ತೆಲಿತ್ತ್‌ದ್, 'ನಂಕ್‌ಲಾ ಒರ್ತಿ ಮಗಳ್ ಉಳ್ಳಾಳ್ ಮಾರಾಯರೇ. ಬೇಕ ಒಂಜಿ ಪೊದು ನಾಡ್ದ್

ವಾಲಗ ಉರಿಪ್ಪಾವುನನೇ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತೆ' ಪಂಡ್‌ಂಡ ಭಟ್ರ್ ಐನ್ ಖಂಡನೆ ಮಾಣ್ಪೆದೇರ್. 'ಯಾನ್ ಸಾಂಕಿನ ಮಗಳ್. ಇಂಚಿನ ಬುದ್ದಿ ಆಳೆಗ್ ಬರಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡತ್ತ? ಬಜೀ ಪುಟ್ಟಾಂಡ ಯಾವಂದ್. ಎಡ್ಡೆ ಬುದ್ದಿಲಾ ಕೊರೊಡು. ಆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಯಾನ್ ಕೊರ್ತೆ' ಪನ್ಪೆದೇರ್. ಮುಲ್ಪನೇ ಓಲಂಡಲಾ ಪೋತಿಪ್ಪಾಳ್, ಇತ್ತೆ ಬರುವಳ್‌ಂದ್‌ದೇ ಸಾದಿ ತೂವೊಂದೇ ಇತ್ತೇರ್.

ಒಂತೆ ಪೊರ್ತಾನಗ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪುನ ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬತ್ತೇರ್. 'ಈರ್ ಓಡೆಗ್ ಪೋಯಿನೆ? ಕೈಕಂಜಿ ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಅರೆದ್ದೊಂದುಲ್ಲೊ. ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪೆಜಿಯಂದೆ ಮೂಜಿ ದಿನ ಆಂಡ್. ಇನಿ ಬರಿಯೆರ ಆಪುಜೆಂದಾಂಡ ಈರೆನ ಕಿಡಾವು ಅಬ್ಬುನಾಂಡಲಾ ಕಡಪ್ಪುಡುತ್ತೊಳಿಯತ್ತೆ?' ಭಟ್ರ್ ಕೇಂಡೆರ್.

ಕಿಡಾವು ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ದೆತ್ತಿ ಕೂಡ್ಲೇ ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿ ತರೆಮಂಡೆ ಹಾಕೊಂದು ಬುಲ್ಪಿಯರನೇ ಸುರು ಮಾಣ್ತೇರ್. 'ಆಣ್ ಪಣಂದೆ ಬಲಿತ್ತ್‌ದೆ ಧನಿಕ್ಕುಳೆ. ರಾತ್ರೆ ಒಂಜೇ ಪೊರ್ತುಗು ಜೆಯಿದಿನೆ. ಸುಮಾರು ರಾತ್ರೆ ಮುಟ್ಟ ಆಯನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಡ್ ಎಂಚಿನೈನೋ ದಡಬಡ ಮಾಣ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಯಾನ್ ದಾನೇಂದ್ ತೂಯಿಜ್ಜಿ. ಬೊಲ್ಪುಗು ತೂನಾಗ ಆಯನ ಅಂಗಿಕುಂಟು, ಯಾನ್ ಮುಲ್ಪಾಡ್ದ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಪೋದು ದೀತಿನ ದುಡ್ಡು ಒಂಜಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಊರಿಡೀ ನಾಡ್‌ಂಡಲಾ ಕಿಡಾವುನ ಪತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಚಾದ ಅಂಗಡಿದ ಕಮ್ತೇರ್ ಪಂಡೇರ್ ಆಯೆ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ಬೊಂಬೈ ಬಸ್ಸ್‌ಗೆ ಬಡತ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಬೆರಿಯೆ ಏರೋ ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನ ನೆನಪುಂದ್‌ದ್. ಇಂಬೈ ಓಡೆಗ್ ಮರಕಟ್ಟಿಯೆ? ಎಂಕ್‌ಲಾ ಉಸಾರಿಜ್ಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಬ್ಯಾರ್ದಿನ ಸಂಗತಿ ಈರೆಗ್ ಗೊಂತುಂಡತ್ತ? ಪಜೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ವರ್ಸ ಕರಿಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಬನ್ನಗ ತಡ ಆಂಡ್ ಧನಿ' ಕತೆ ಪಂಡೇರ್.

'ಈರ್ನ ಮಗೆಲಾ ತೋಜುಜ್ಜೈನ? ಎನ್ನ ಮಗಳೆನವುಲಾ ಅವ್ವೇ ಕತೆ' ಭಟ್ರ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಕೈ ದೀಡಿಯೆರ್. ಇಡೀ ಊರ್‌ಗ್ ಸೂತ ಲೆಕ್ಕ ಸುದ್ದಿ ಪರತ್ತೊಣುದೇ ಪೋದು ಆರೆನ ಇಲ್ಲದ ಎದುರುಡು ಜನತ್ತ ಸಂತೆ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ತರೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಪಾತೆರಿಯೆರ್ ಮಾಂತೆರ್ಲಾ. 'ಬ್ಯಾರಿನ ಮಗೆ ತೋಜುಜ್ಜೈ. ಈರೆನ ಮಗಳೆನ್ ತೋಜುಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಬಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬಡತ್ತ್‌ನೈನ್ ಕಮ್ತೇರ್ ತೂತೇರ್. ಬೆತ್ತಡಿ ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣ್ ಇತ್ತಳ್. ಉಂದೆತ್ತ ಅರ್ಥ ದಾದ? ರಡ್ಡ್ ಜನಲಾ ಜತೆಯಾದ್ ಪೋತೆರ್. ದುಂಬಗ್ ಈರೆನ ಪುಳ್ಳಿನ್ ತಟ್ಟೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇತ್ತೆನೇ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲುಲೆ' ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಶಾಂಭಟ್ರ್ ತೆಲಿತ್ತೇರ್.

'ಎಂಚಿನ ಪನ್ಪರ್ ಶಾಂಭಟ್ರೇ? ಎನ ಮಗಳ್ ಅಂಚಿನಾಳತ್ತ್. ಆಳೆಗ್ ಏತ್ ಕಷ್ಟೊಡು ಕಲ್ಪಾವೊಂದು ಉಲ್ಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಆಳೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನವು ಅತ್ತ್. ಆಳ್ ಇಂಚಿನ ಹಾಳ್ ಕೆಲಸ ಮಾಣ್ಪಾಯಳ್' ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕ ಅಡ್ಡ ಪಾತೆರಿಯೆರ್. ಶಾಂಭಟ್ರ್ ಮನಿಪಾಂದೆ ಕುಲ್ಲುಜ್ಯೇರ್. 'ಈರ್ನ ಮಗಳ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಪುತ್ತೊಳಿಯೇ ಆದುಪ್ಪು. ಆಂಡ ಇಂಬೈ...? ಅಯನ್ ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಜಪ್ಪು ಉನ್ಪು ಬಲಸೊಂದಿತ್ತರ್. ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಉಂದೆನ್ ತೂದಾನಗ ಯಾನ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಇನಿ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲ್ಲೆ ಇಂಬೈ ಮುಕ್ಲೆಕುಬಳ್‌ಗ್ ಬಡತ್ತಿಯರ ಉಂಡುಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್‌ದಿತ್ತೆ. ಅವು ಇನಿಕ್ಕ್ ನಿಜ ಆಂಡ್ ತೂಲೇ' ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಕಿಡಾವುನ ಅಪ್ಪೆ ಪದಿನಾಜಿ ಪೆದ್‌ದಿತ್ತೇರ್. ಆಂಡ ಪದಿನೈನ್ ಜೋಕುಳ್ಲಾ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ನಾಲೈನ್ ದಿನೊಟ್ಟ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚ್‌ದಿತ್ತೊ. ಆರೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ಡ್ ವಿಷ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜೋಕುಳು ಗಡಿಪ್ಪುಜ್ಜೊ ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿನ ಅಜ್ಜೆ ಕೇರಳಡ್ದ್ ಈ ಊರುಗ್ ತುತ್ತಿಯೆರ ಕುಂಟು, ಉಣೆರ ನುಪ್ಪಿಜ್ಯಾಂದೆ ಬತ್ತ್‌ನಾರ್. ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಭಟ್ರೆನ ಅಜ್ಜೆ ಆರೆನ ಮಿತ್ತ್ ನಂಬಿಕೆ ದೀಡ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಿಯರ ಇಲ್ಲ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಖಾಯಂ ಬೇಲೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಜ್ಜೆ ಸೈನಾಗ

ಆರೆನ ಮಗೆ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸದ ಬಾಲೆ. 'ಉಂದ ಮಗ, ಈ ಭಟ್ರ್ ದೇವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ. ಈ ಆಡೆಗತ್ತಾಂದೆ ಬೇತೆ ಓಡೆಗ್‌ಲಾ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋವೆರ ಬಲ್ಲಿ. ನಂಕ್ ಜೂವ ಕೊರ್ನ ನರಮಾನಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ಎನಿಯರ ಬಲ್ಲಿ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿಯೇರ್‌ಗೆ.

ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಲಾ ಮಗಕ್ಕ್ ಪಂಡ್‌ನ ಉಂದೇ ಪಾತೆರ. ಇಬ್ರಾಯಿಲಾ ತನ್ನ ಮಗೆ ನಾಲನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪೆ ಪನ್ನಾಗ ಒತ್ತುಜ್ಯೇರ್. 'ಭಟ್ರೆ ತೋಟದ ಬೇಲೆ ಎನಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಈಯೇ ಮಾಣೊಡು. ಅಂಚಾದ್ ಓದುನ ಬೊಡ್ಚಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸದ ಆಣನೇ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಟ್ಟಿಗ್ ತರೆ ಕೊರ್ಪಾಯೆರ್. ಕಿಡಾವು ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ತ್ಂಡ ಬದ್ಕುದುವಾಯೆ. ಆ ಸರ್ತಿ ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕ, 'ಬಾಲೆನ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಳು ಕುಲ್ಲುಲೆ ಬ್ಯಾರ್ದಿ; ಈ ಸರ್ತಿ ಈರ್ ಮಿರೆ ಕೊರೊಡ್ಚಿ. ಎಂಕ್‌ಲಾ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ ಆಂಡಲಾ ಪೇರ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಈರೆ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಕೊರ್ಪೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಬದ್ಕಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಅಂಚಾದ್ ಕಿಡಾವು ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲಾಳ್, ವಣಸ್ ಮಣ್ತೆನವು ಕಡಮೆ. ಭಟ್ರೆ ಇಲ್ಲದ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ್ ಕಾವೆಲಿಗೆ ದೀಡ್‌ದ್ ದೋಸೆ ಚುಂಯಿ ಪನ್ನಾಗನೇ 'ಅಮ್ಮ ಎಂಕ್ ಬಡವು. ದೋಸೆ ಕೊರ್ಲೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೈ ನೀಡೊಂದ್ ಬರುವೆ. ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕಗ್ ಕೋಪ ಬರಂದ್. ಇಲ್ಲಳ್ ಎಂಚಿನ ತಿಂಡಿ ಮಾಣ್ತ್ಂಡಲಾ ಉಂದು ಕಿಡಾವುಗು ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾರೆದಿರೆಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರುವೆರ್. ಆಯನ ಪರ್ಕೊಟೆ ಅಂಗಿ ಚಡ್ಡಿ ತೂಂಡ ಪೊಸತ್ತ್ ತರ್ಪುಡ್ದ್ ಕೊರುವೆರ್. ಇಲ್ಲದ ಮಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳೆಯಿನ ಕಿಡಾವುಗು ಭೇದಭಾವ ಇಜ್ಜಂದೆ ಬಳಸ್‌ನೆ ಅಂದ್. ಆಯೆಲಾ ಶಾಮಲಡ ಸಲಿಗೆಡ್ ಇತ್ತಿನವು ಸುಳ್ಳತ್ತ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಳುಡ್ ರಜೆ ಇತ್ತಿನಾನಿ, 'ಪೊರ್ತು ಪೋಪುಜ್ಜಿ ಕಿಡಾವು. ಬಲ ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುಗ' ಪಂಡ್ದ್ ಆಯನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಎದುರುಡು ಕುಲ್ಲಾವೊಂದು ಗೊಬ್ಬುನೆ, ಆಯೆ ಗೊಬ್ಬುಡು ಮೋಸ ಮಾಣ್ತೇಂದ್ ಸಲಿಗೆಡ್ ಆಯನ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಗುದ್ದುನೆ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ್ದ್ ಭಟ್ರ್ ಎನಿಜ್ಯೇರ್. ಓಲೇ ಅರ್ಪುದ ಪಂದ್ರ್, ಪುಳಿಕುಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕ್ಂಡಲಾ ಆಯೆ 'ಎಲ್ಯಕ್ಕೆಗ್ ಮೋಕೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕನರುವೆ. 'ಏರೆಗ್ ಬೋಡಿಯಾ ನಿನ್ನ ಪುಳಿ ಕುಕ್ಕು?' ಪಂಡ್‌ದ್ ತಮಾಸೆ ಮಾಣ್ತೊಂದೇ ಶಾಮಲಾ ಕುಕ್ಕುನು ಪತ್ತೊಂದು ಬಲಿತ್ತೊಂದಿತ್ತಳ್.

ಅಕ್ಲೆ ಸಲಿಗೆ ಈಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬರುಂದ್‌ದ್ ಕನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್‌ಲಾ ಭಟ್ರ್ ಎನ್ನಿನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಆಂಡ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲದ ಗೂಡುಳೆನ ಬಾಕಿಲ್‌ನಾ ಒರೊನೇ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಕ್ಕಿಳ್ ರಾದ್ ಪೋದಿತ್ತೊ.

ಸೇರ್‌ನಕ್ಲ್ ಭಟ್ರೆನ್ ಮನಿಪ್ಪಾಂದೆ ಕುಲ್ಯರ ಬುಡ್‌ಜ್ಯೇರ್. ಅಕ್ಲೆನ್ ತರೆಟ್ಟ್ ತುಂಬುನ ಪಾಪೊದ ಫಲೊನು ತಿನ್ಲೇಂದ್ ಹಂಗಿಸಾಯೆರ್. ಪೊಲೀಸ್‌ಗ್ ದೂರು ಪೋಂಡು. 'ಎನ ಮಗಳೆನ್ ಕಿಡಾವು ಹಾರಿಸಾವೋಂದು ಪೋತೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಭಟ್ರ್ ದೂರು ಕೊರಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಲೀಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಪರಬ ಇಬ್ರಾಯಿನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದು ಪಂದ್ರ್ ಆಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಗುದ್ದ್ ಪಾಡಿಯೇರ್. 'ಮಗೆ ಓಡೆಪೋಯಿನೇಂದ್‌ದ್ ಸತ್ಯ ಪನ್ಲ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಕೇಂಡೇರ್. 'ದೇವೆರೆ ನಾಜೆ ನಿಕ್ಲೆ ಕಂಟೇಲ್‌ದಾಜೆ ಎಂಕ್ ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ಅವು ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಎನ್ನ ಮಗೆ ಆವಡ್, ಯಾನಾವಡ್ ಬೇತೆ ಎನ್ನಯೊ' ಎಂದ್‌ದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬೇನೆ ತಡೆವಂದೆ ಬುಲ್ತುದು ಪಂಡೆರ್. ಇಲ್ಲಳ್ ಕಾಯಿಲೆಡ್ ಪಜೆ ಪತ್ತಿನ ಬುಡೆದಿ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬ್ಯಾರಿನ್ ಬುಡಂದೆ ಕೇಸ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಏರೆನವೊ ಜಾಮೀನ್‌ಡ್ ಬುಡ್ಪಾನಗ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ನಡತ್ತ್ ಬರಿಯರ ಕಾರ್ಡ್ ಬಲ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ.

'ಎಂಕ್ ಒರಿಯೇ ಮಗೆ ಇಪ್ಪುನೆಂದಾಂಡಲ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಣ್ತೆನಾಯೆ ಬರ್ಕತ್ ಆವಯೆ. ಉಂಡಿ ಇಲ್ಲಗ್ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆಯಿನಾಯೆ ಹಾಳಾದ್ ಪೋವೆ' ಏರ್ ಕೇಂಡಲಾ ಬ್ಯಾರಿನ ಉತ್ತರ ಒಂಜ್ಯೇ. ಈ ಪಾತೆರನ್ ನಂಬುನಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಒರಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. 'ಆಯಾಗ್ ಪಾತೆರಿಯರ

ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರೊಡ?' ಎಂಲುದಾಂತಿನ ನಾಲಗೆ ಎಂಚಲಾ ಪುರೆಳುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಸುಮಾರ್ ಜನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಳ್ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಇಂಚಾಂಡ ಮರ್ಯಾದಿಡ್ ಕಾಲೇಸ ದೆಪ್ಪುನೆ ಎಂಚ?' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜ್ಯೇ ಪಾತೆರ ಮಾಂತೆರೆನವುಲಾ.

ಉಂದೊಂಜ್ಯೇ ಘಟನೆ ಪೇರ್ದ ಬಾಜನೊಗು ಪುಳಿ ಪುಂಟ್‌ದ್ ಕೊಜಪ್ಪು ಮಾಣ್ತ್ಂಡ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ನಾಲೈನ್ ಜನ ಜವನೇರ್ ಇಬ್ರಾಯಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತೇರ್ 'ನಿನ ಲೆಕಂದಿ ದ್ರೋಹಿಳು ಊರುಡು ಇಪ್ಪರ ಬಲ್ಲಿ. ಇತ್ತೆನೇ ಇಲ್ಲ್ ಖಾಲಿ ಮನ್ಪುಲ' ಪಂಡೆರ್. ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಲೋಕ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಲೀಸ್‌ದಕ್ಲೆನ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ಡಾವರ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತಿಯರಲಾ ಆವಂದೆ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋತಿಜ್ಯೆರ್. ಬ್ಯಾರ್ದಿನ ಮರ್ದ್‌ಗ್, ಅರಿಕ್ಕ್ ದುಡ್ಡಿಜ್ಜಾಂದೆ ನರಕ್ಕ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಧಿರೀಲ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನ ಮರಿಯಾಲ. 'ಇತ್ತೆನೇ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ಲ' ಪಂಡ ಓಡೆಗ್ ಪೋವೊಡು? ಬತ್ತಿನಕ್ಲ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕೆಬಿ ಕೊರ್ಪುನ ಸ್ಥಿತಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿಜ್ಯೆರ್. ನಿಲ ಪತ್ತಿನ ಬ್ಯಾರ್ದಿನ್ ಒಯಿತ್ತೊಂದೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಇಲ್ಲಳಿತ್ತಿನ ಕರ ಕೈಲ್ ಒಂಜ್ಯೊಂಜ್ಯೇ ಒಯಿತ್ ದಕ್ಯೆರ್. ವಾ ಬೊಬ್ಬೆ ಬೇಡಿಕೆಗ್‌ಲಾ ಕರಗಾಂದೆ ಇಲ್ಲದ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲ ಬೀಗ ಜಡಿದ್ ಪೋಯೆರ್.

ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿನ ಮಗನ ಕಾರಣೊಡ್ದಾವರ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಆರೆನ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಡ ಊರ್‌ಡ್ ಏರ್ಲಾ ವಾ ವ್ಯವಹಾರಲ ಮನ್ಪಿಯರೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ನಿರ್ಣಯ ಆಂಡ್. ಅಕ್ಲ್ ಮೀನ್‌ದ ಪುಡಾಯಿ ತುಂಬೊಂದು ನನ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ತಿರ್ಗಿಯರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬಜ್ಜೆಯಿದ ಬೇರದ ಆಜಿ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಏರ್‌ಲಾ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಕೊರಿಯರ ಇಜ್ಜಿ. ಕಂತ್ರಾಟು ಮಮ್ಮದೆಗ್ ತೋಟದ ಮಣ್ಣ್ ಪತ್ತ್‌ನ ಕಂತ್ರಾಟ್ ಕೊರಿನಕ್ಲ್ ಕೈ ಮಗ್ತೇರ್. ಬರ್ಸಗ್ ನಿನೆದ್ ಖಾಯಿಲೆದ ಬುಡೆದಿನ್ ತರ್ಕ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತಿನ ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಆರೆನ ಜಾತಿದಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಬಾಡಯಿಗ್ ಮಣ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಂಡ್‌ಲಾ ಬ್ಯಾರಿನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ 'ಎನ್ನ ಮಗೆ ಉನ್ಪುನ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗ್ ಪೊಯ್ಯೆ ಬಿರಾಯೆ ಅತ್ತ' ಪನ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರ ಪುಜಂಕೊಂದೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ದಾವರ ಆರೆಗ್ ಬೆನಿಯರ ತೀರಂದೆ ಪೋಂಡು. ನನೊಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆ ಎಂಚ, ಒಣಸೆಂಚ ತೂಯಿನಾರ್ ಆರ್ ಅತ್ತ್. ಭಟ್ರೆ ಇಲ್ಲದ ಚಪ್ಪೆ ಕೊದ್ದೆಲ್, ಪುಳಿ ಆಳೆ ತಿಂದ್‌ದೇ ಬುಳೆತ್ತಿನ ಜೂವ ಆರೆನ. ಬ್ಯಾರ್ದಿ ಡೆಂಜಿದ, ತೋಡುದ ತರುತ್ತ ಕಜಿಪ್ಪ್ ಮಾಣ್ತ್ಂಡ ಮುಸುಂಟು ಅಂಚಿ ತಿರ್ಗಾದ್, 'ಅಯಿನಂಚಿ ದೂರ ದಕ್ಕ್. ಈ ಕಜಿಪ್ಪು ಮಾನ್ಪಿಯರ ಬ್ರಾಣೆರೆಡ ಕಲ್ಪೊಡು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್ಸ್ ಜಂಜ್‌ದ್ ಪುಗರುವೆರ್.

ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಭಟ್ರೆಗ್‌ಲಾ ಬ್ಯಾರಿನ ಮಿತ್ತ್ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ. 'ಇಡೀ ಇಲ್ಲ್‌ನ್' ಬೋಡಾಂಡ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿನ್ ಬ್ಯಾರಿನ ಸ್ವಾಧೀನ ಬುಡ್ದು ಪೋವೊಳಿ. ಅಂಚಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕೆ. ಒಂಜಿ ಪೈಸೆ ಮುಟ್ಟಾಯೆರ್' ಪನ್ಪೆದೇರ್. ಒರ ಭಟ್ರೆನ ತಿರ್ತ ತೋಟದಕ್ಲ್ ಗಡಿತ್ತ ತಕರಾರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಭಟ್ರೆಗ್ ಕಡ್ಪಿಯೆರೆ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪಾಗ ಉಂದೇ ಇಬ್ರಾಯಿ ಅಡ್ಡ ಉಂತುದ್ ಕತ್ತಿದ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಗಲೆಗ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಳು ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ ಸಾವು-ಬದ್ಕ್‌ದ ಜತೆಕ್ಕ್ ನಡಿತ್ತಿನ ಲಡಾಯಿಡ್ ಕಡೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಗೆಂದ್‌ದ್ ಬತ್ತೇರ್. ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಜಂಜ್‌ದ್, 'ಇಬ್ರಾಯಿ, ಈರ್ ಎನ್ನ ಕರಿಮಣಿ ಒರಿಪ್ಪಾದ್ ಕೊರಿಯರ್. ಎನ್ನ ಜನ್ಮೊಡು ಇರೆನ ಉಪಕಾರನ್ ಮರಪ್ಪಯೆ' ಪನ್ನಗ ಭಟ್ರ್‌ಲಾ ಬುಲ್ತ್‌ದ್, 'ಈರ್ ಜಾತಿಡ್ ಬ್ಯಾರೀಂದ್ ಎನ್ನಿಯಾಯೆ. ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟುನ ಮೆಗಿಯಡ್ದ್‌ಲಾ ಈರ್ ಎಂಕ್ ಹೆಚ್ಚ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬ್ಯಾರಿನ್ ತರ್ಕ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಒರಲಾ ಆರ್ ಇಬ್ರಾಯಿನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬೇನೆ ಮನ್ತಿನಾರತ್ತ್. ಇಲ್ಲಳ್ ಎಂಚಿನ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರುವೆರ್. ಕುಟುಂಬದಾಯನ ಲೆಕ್ಕನೇ ಪ್ರೀತಿಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಇಬ್ರಾಯಿಗ್ ಎಂಚಿನ ಮಗೆ ಪುಟ್ಯೆಯೆ? ಸ್ವಂತ ಮಗೆಂದೇ ತೆರಿನ್ಯೆಕ್ ದ್ರೋಹ ಮಣ್ತೆ. ಹಾಳಾದ್ ಪೋವಾಡ್‌ಂದ್‌ದ್ ಶಾಪ ಕೊರುವೆರ್ ಭಟ್ರ್.

ಪೊಲೀಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಮಸ್ತ್ ನಾಡಿಯೆರ್. ಆಂಡ ಭಟ್ರೆನ ಮಗಳೆನ ಪತ್ತೆ ಆಯಿಜಿ. ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿ ಮಗನ ಆಸೆ ಬುಡುದಿತ್ತೆರ್. 'ಪದಿನೈನ್ ಜೋಕುಳೆನ್ ಮಣ್ಣ್ ಮಣ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ. ಉಂದೊಂಜಿ ದಾಯೆಗ್ ಒರಿಂಡೊ. ಕಣ್ಣೆದುರುಗಿತ್ತ್‌ಂಡ ಉಂದೆನ್ಲಾ ಮಣ್ಣ್ ಮಣ್ತ್‌ದ್ ಬುಡ್ತುವೆಂದೇ ಪನೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಮಗನ ನೆನೆಪುಡೇ ಪಜೆ ಪತ್ತ್‌ನ ಬ್ಯಾರ್ದಿ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿಯೆರ್. ತನ್ನ ಒರಿಯನ ಬಂಜಿದ ಸಲಾದ್ ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬಜ್ಜೆಯಿದ ಸಾವ್ಕಾರ್ರೆನ ಕೋಕ ಪಿರೆಸ್‌ದ್ ಎಂಚನೋ ದಿನ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.'

★★★

ಏತೋ ಕಾಲ ಕರಿಂಡ್. ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಭಟ್ರ್‌ಲಾ ಹಾಸಿಗೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಣ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಪುಲ್ಯಕ್ಕೇಲ್‌ಗ್ ಪಾರೋತಿಯಕ್ಕ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪಾಗ ತಡ್ಯಡ್ ಏರೋ ಪೊಂಜೊವು ಕುಂಟು ಪುದೆತ್ತೊಂದು ಕುಲ್ಲಿನವು ತೋಜ್‌ಂಡ್. 'ಏರ್?' ಆರ್ ಕೇಂಡೇರ್. 'ಯಾನಪ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿನ ದನಿಟ್ಟೇ ಶ್ಯಾಮಲಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತಿಯೇರ್. ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ಪಾಗ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಜವಂದಿ ಆದಿತ್ತಿನ ಆಳ್ ಬಜೀ ಎಲುಲಾ, ಚರ್ಮಲಾ ಮಾತ್ರ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ದಾಳ್. ಕಿಡಾವುನ ಸಂಗತಿ ಕೇನ್ನಾಗ ಆಳೆಗ್ ಗೊಂತೇ ಇಜ್ಜಿ. ಭಟ್ರೆನ ಸಂಗಡಿ ಮಗೆ ರಾಘವೆ ರಿಕ್ಷಾ ಬುಡೊಂದು ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಆಳೆನ್ ಎಂಚ ಮರ್ಲ್ ಮಾಣ್ತ್‌ದೆನೋ. ಆಯನ ಪಾತೆರ ನಂಬುದ್ ಇಲ್ಲಳ್ದ್ ದುಡ್ಡು ಪದ್ದೊಯಿ ಪತ್ತೊಂದು ಆಯನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಳ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಯಳ್‌ಗೆ. ಅಲ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರ್‌ಗೆ. ಆಳ್ ಕನತ್ತಿನ ಸೊತ್ತು ಪೂರ ಖಾಲಿ ಮಾಣ್ತ್‌ದ್ ಮೋಳೆನ್ ಕೆಂಪು ದೀಪೊದ ಜಾಗ್‌ಗ್ ಮಾರ್ದ್ ಆಯೆ ಪದ್ರಾಡ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಶ್ಯಾಮಲಾ ನರಕ ವಾಸ ಮಾಣ್ತಳ್. ಗುಣ ಆವಂದಿ ಕಾಯಿಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ 'ಅಖೇರಿದ ಕಾಲಗ್ ನಿಕ್ಲೆ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡೇ ಸೈಪೆಂದ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತೆ' ಪನ್ಪುನ ಕತೆ ಪಂಡಳ್ ಆಳ್. ಅವ್ವೇ ಸಮಯೊಡು ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾಕಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರೆಗ್ ಬರವು ಇಜ್ಜಿ. ಪೋಸ್ಟ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಓದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್. 'ಈರೆನ ಮಗೆ ಬರೆಯಿನ ಕಾಕಜಿ ಉಂದು. ಏರೆನವೋ ಪಾತೆರ ನಂಬುದ್ ಫಾರಿನ್ನ್‌ಗ್ ಪೋಯೆಗೆ. ಆಂಡ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ದಾಂತಿ ಕಾರಣ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ದ್ ನಾಲ್ ವರ್ಷ ಜೈಲ್‌ಡಿತ್ತೆಗೆ. ನನ ಒಂತೆ ದಿನೊಟ್ಟು ಬುಡುಗಡೆಯಾದ್ ಬರ್ಪೆಗೆ. 'ಎಂಕ್ ಕಾಸ್ ಮನ್ಪುನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಬತ್ತಿ ಕಾರಣ ನುಪ್ಪು ಕೊರಿನ ಧನಿಕ್ಕ್ ಪನಂದೆ ಊರು ಬುಡಿಯೆ. ನಿಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ತೆರಿಪ್ಪಾವಂದೆ ಪೋಯಿನ ಪಾಪೊಗು ದೇವೆರ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಈರ್ ಇತ್ತೆನೇ ಧನಿಕ್ಲೆಡ ಈ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಪು ನಟ್ಪೊನ್ಲೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಯಾನ್ ಆರೆನ ತೋಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಣ್ತೊಂದು ಅಲ್ಪನೇ ಇಪ್ಪುವೇ ಅತ್ತಾಂದೆ ಓಡೆಗ್‌ಲಾ ಪೋವಾಯೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಂತ ವಿಷಯದ ಒಟ್ಟುಗು ಆಯೆ ಜೈಲ್‌ಡ್ ಅನುಭವಿತ್ತಿನ ಶಿಕ್ಷೆನ್ ಕೂಡ ಇಂಚಂಚಂದ್‌ದೇ ಬರೆದಿತ್ತೆ. 'ಶಾಮಲಕ್ಕ ಎಂಚ ಉಳ್ಳೆರ್? ಆರೆಗ್ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ? ಮದ್ಮೆ ಆಂಡ? ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಎಂಚ ಉಲ್ಲೇರ್?' ಇಂಚಲಾ ಕೇಣ್‌ದಿತ್ತೆ. ಪೋಸ್ಟ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಓದೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಇಬ್ರಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿ ಉಂತಿನಾಡೆಗೇ ಮರಗಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಪೇರ್ ಪೋದ್ ಕೊಜಪ್ಪಾಂಡ್. ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಗಂಜಿ ತೆಲಿ ಆಜ್ದ್ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡ್. 'ಪೊರ್ತು ಕಂತ್‌ದ್ ಕತ್ತಲೆಲಾ ಆಂಡ್. ಪಳ್ಳಿಡ್ದ್ ಬಾಂಗ್ ಕೇನೊಂದುಂಡು. ಪೋದು ನಮಾಜ್ ಮಾನ್ಪುವೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ದೊಣ್ಣೆ ಕುಟ್ಟೊಂದು ಪೋವೊಂದೇ ಇತ್ತೇರ್.

ಓಲು ಪೋಯರ್ ಇನಿ ಬಿರ್ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ

●

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಟೀಲ್

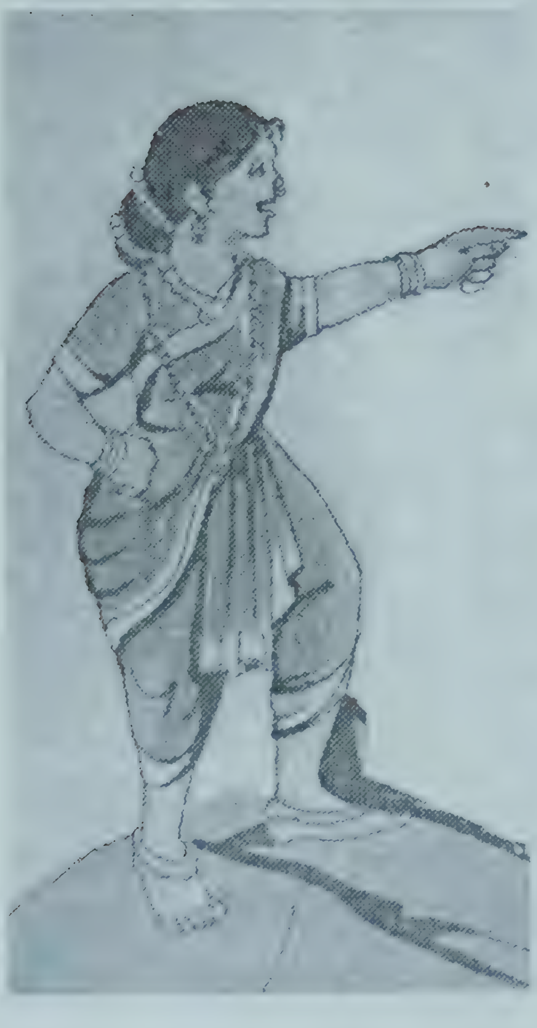

ಓಲು ಪೋಯರ್ ಇನಿ ಬಿರ್ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ
ಅಕ್ಕಸೊಗು ಪುದರ್ ಪಾರಾದಿನ ಬಿರ್ಸೆದಿಲೆ
ಪದ್ರಾಡ್ ಮರಂಗೆದ ರಂಗ್ ಸೀರೆಡ್
ಕಚ್ಚೆ ಕಟ್‌ದ್ ಐತೊಡಿತ್ತಿನ ಮದಿಮಾಲೆಲೆ,
ಓಲು ಪೋಯರ್?

ಆನಿ ನೀರ್ ಜೆಂಜಾದ್ ಸಿರಿಗಿಂಡೆಡ್
ಪೂತೊಳಸಿದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್
ಅಜ್ಜೆ ದೀತಿ ಸಿಂಗರದ ನಿನ್ನ ಪೊರ್ಲು
ತುಂಬೆ ಪೂತ ತೆಲಿಕೆಡೆ ಜಟ್ಟಿ ಜವನೆರೆನ,
ಕಣ್ಣಮೆಂಚಿ ರಟ್ಟಿನನೆ ತಿರ್ಲ್
ಓಂಡು ಇನಿ ಆ ನಲಿಕೆ? ತೆಲಿಕೆಡಿತ್ತಿ ಕೊಲಿಕೆ?

ಕಂಚಿ-ಕದುಡಿತ ತಾಳದಂಚ ಪಾತೆರೊಲು
ಪೂವುದಂಚಿನ ಐಸ್ರೊಲು
ಇಂಚಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪೊಂಜೊವುಲೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆಲು
ಓಂಡು ಇನಿ ಬುಲೆ ಉರ್ಕರುನ ಕಂಡೊಲು?
ಉಮೇದ್ ಉದಿಪುನ ಕಾಜಿಗಿಲ್ಕ್‌ದ ಕೈಕುಲು?

ಕರ್ಲ್ ಕತ್ತೆರುಂಡು ಇನಿ
ಅಪ್ಪೆ ಮಟ್ಟೆಲ್ದ ಪರೆಲ್‌ಡ್
ಸಿರಿಕುರಲ್ ಪೊಣ್ಣಾನಗ
ಬುಲೆಯಿನವು ತೊಜಂಕಾನಗ

ಬರವು ಸರವುದ ಲೋಕೊಡು ಇನಿ
ಪೊಣ್ಣು ಮೈಂದಾಯೊಲು
ಕಾಡನೀರ ಮೊಲಂಪುಡು ಕಜನೆಯಾಯೊಲು
ಪನಿದಿಂಜಿದಿ ಗಾಳಿಗ್ ಸುಯಿಲಾಯೊಲು
ಕರವಂದಿ ಕನೊಕು ಮರಕಟ್ಟಿಯೊಲು
ಓಲು ತತ್ತೊಲು ಪೊಣ್ಣು? ಓಲು ತತ್ತೊಲು?

ಕಲ್ಪ ಕೊಂಡಾಟ ಬುಡ್ಣ ಪೊಣ್ಣೆ
ತಮೆಲಂದೆ ಮೋಕೆ, ಸೊರ್ಕಂದೆ ಬಲಕೆ
ಸೊಚ್ಚ ಮನಸ್‌ಡ್ ಪತ್ತಜ್ಜೆ ದೀದ್‌ಬಲ।
ಪಚ್ಚೆ ಕೊರಲ್‌ದ ಪುರ್ಪೊ ಆಲ
ಲೆಪ್ಪು ಉಂಡು ನಿಕ್ಕ್ ಮುಲ್ಪ। ಕುಡೊರ ಬಲ ಪೊಣ್ಣೆ।
ಮಾನ-ತಮ್ಮನ ಗೆತೊನ್ಲ।

●

ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥೊಗೊಂಜಿ ಕಾಯೊಕಲ್ಪೊ

• ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೊಡೇ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ದ ಕೆರೆ ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥೊ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಇರ್ದೆ-ಬೈಲಾಡಿ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಸೀರೆ ಸುದೆತ ಬರಿಟುಂಡು. ಪುರಾಣೊ-ಇತಿಹಾಸೊ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನ ಈ ಕೆರೆಟ್ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ ಸಮೇತೆರಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೀದ್ ಪೋತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವೆರ್, ಸೀತಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಹನುಮಂತ, ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗ್ಲೆ ಒಟ್ಟುಗೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೀದ್ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಪೋತೆರ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬುಗೆ ಉಂಡು. ಪ್ರತೀ ವರ್ಸೊ ಮಹಾಲಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಅಂಚನೆ ತೀರ್ಥ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆದಾನಿ ಊರು-ಪರವೂರ್ದ ಭಕ್ತಾದಿಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೀರ್ಥೊ ಮೀದ್ ಪೋಪೆರ್. ನೆನ್ನ ಮೂಡಾಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಇರ್ದೆ- ಬೈಲಾಡಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ದೇವೆರೆಗ್ ಜಾತ್ರೆ-ಉತ್ಸವಾದಿ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಗಂಗಾಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತೀರ್ಥೊನು ದೇವೆರೆಗ್ ಅಭಿಷೇಕೊ ಮಲ್ಪುನ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲಾ ಉಂಡು.

ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥ ಕೆರೆತ ನೀರ್ ಪವಿತ್ರೊ... ಅಂಚನೆ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣೊಲ್ಲಾ ಪಡೆದುಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಮೀದ್ ಪೋಂಡ ಮಾಂತಾ ಪಾಪೊ-ಕರ್ಮೊಲು ದೂರಾಪುಂಡು, ರೋಗೊರುಜಿನೊಲ ಮಾಯ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಂಬುಗೆ ಇನಿ ಬಲವಾದುಂಡು. "**ಗಜ್ಜಿಗ್ ಅಜ್ಜಿನ ಮರ್ದಾಂಡ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳು... ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥೊಡಾಂಡ ಮೂಜಿ ಮುರುಂಗು...**" ಪನ್ಪಿ ತುಳುಗಾದೆ ಮಾಂತೆರೆ ನಾಲಾಯಿಡುಂಡು.

1949ಡ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಡಾ। ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆನ 'ಕರುಳಿನ ಕರೆ' ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಬೇಂದ್ರ್‌ತೀರ್ಥೊದ ವರ್ಣನೆ ಉಂಡು. 1882ಡ್ 'ಟಿ. ಓಲ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂ' ಪನ್ಪಿನ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿ ಬರೆಯಿನ "ಥರ್ಮಲ್ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ನೆತ್ತ ನೀರ್ದ ಉಷ್ಣತೆ 99^0 ಡ್ದ್ 106^0 ಫ್ಯಾರನ್‌ಹೀಟ್ ಉಂಡೂಂದು ದಾಖಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮುಲ್ಪ ಗಂಟೆಗ್ 1365 ಲೀಟರ್‌ಡ್ದ್ - 4640 ಲೀಟರ್ ಮುಟ್ಟ ನೀರ್ ಉರ್ಕಾರುಂಡು.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಕೆಡ್ದ್ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಿನ ಈ ಕರೆ ಇನಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಪುನ ರೀತಿಡ್ ಆತ್‌ಜಿ. ನೆನ್ನ ಸಲುವಾದ್ ಕರಿನ ನವಂಬರ್ 30, 2010ಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸಭೆ ನಡತ್‌ಂಡ್. ನನ ದುಂಬುಗು ಈ ಕೆರೆತ ಪಾವಿತ್ರ್ಯೊನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನ ನೆಲೆಟ್ ಒಂಜಿ ತೀರ್ಥೊಕುಂಡಿಕೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಂಜಿ ಕೆರೆ, ಮೀಪುನ ಕೊಟ್ಯ, ಶೌಚಾಲಯ, ಸೀರೆ ಸುದೆತ ನೀರ್ ಕೆರೆಕ್ ಬರಾಂದಿಲೆಕ ಎತ್ತರ ತಡೆಗೋಡೆ, ಸುದೆಟ್ ಒಂಜಿ ದೋಣಿ ವಿಹಾರೊ, ಕೆರೆತ ಬರಿಟೆ ಪೋರ್ಲುದ ಪೂತೋಟ, ಕಾರಂಜಿ, ಅಂಚನೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಸಂಬಂದೊ ಕಲ್ಪಿಸಾವುನ ಒಂಜಿ ತೂಗು ಸೇತುವೆ, ಬಸ್, ವಾಹನ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ... ಇಂಚನೆ ಮಸ್ತ್ ಮೂಲಭೂತೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆ ಬಗ್ಗೆ ನೀಲನಕ್ಷೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ನಿರ್ಣಯೊ ಆಂಡ್. ಈ ಕೆರೆತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಸಮಿತಿನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಸರಕಾರೊಗು ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಾವುನ ನಿರ್ಧಾರೊ ಆಂಡ್. ಬರ್ಪುನ ಕಾಲ ಮಾನೊಡು ಬೆಂದ್ರ್ ತೀರ್ಥೊದ ಕೆರೆ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲ್ಲಿಗೆಡ್ ಮೆರೆವಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನ್‌ಗೊ. ●

ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ಪುವಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ

ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು

ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ಪುವಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ
ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ಏತಿತ್ತ್ಂಡಲ
ಜಕ್ಕ ಜವ್ವಂದಿ ಪೊಂಜೊವುಲು
ಬೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಪಿಲಕ್ಕ

ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ಪುವಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ
ತರೆಟ್ ಮುಟ್ಟಾಳೆ ಕೈಟ್ ಕೊಟ್ಟು
ಮಟ ಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತು
ಕಟ್ಟ ಪುಣಿತ ಬರಿಟ್ ನೇಸರ್ದ ನಡುಟ್

ಬೊಣ್ಯ ಮುರ್ಕುದಿ ಕಣಕೊಡಿ ದಿಕ್ಕೆಲ್
ಉರ್ತ್ ಉರ್ತ್‌ದ್ ಉರ್ಪೆಲ್ ಗಂಜಿ
ಕೊತ ಕೊತ ಕುದಿಪಿ ಉರ್ಪೆಲ್ ಗಂಜಿ
ಬಿಸಲೆಡ್ ಲ್ಯಾಪಿ ಮೀನ್ದ ತುಂಡುಲು

ಕೈ ಪತ್‌ದ್ ಕೈನೇ ಕಾಪುನಾಯೆ
ಒಪ್ಪ ಪುಟ್‌ದ್ ಪಗೆ ಕಾದುನಾಯೆ
ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್‌ದ್ ಬಂಜಿಗೆ ಹಾಕುನಾಯೆ
ಪರ ಪಗರ್ ದಾಂತಿ ಹಡೆಬೆಟ್ಟೆಲ್ನ ನಡುಟ್

ಕಂಬೊಗೊರಗ್‌ದೆ ಪಂದ್ ಕೊರಗಜ್ಜೆ
ಪರ್ದ್ ಮೂಂಕ್ ಮುಟ್ಟ ತೋಜಂದ್ ಪೆಜ್ಜೆ
ಮೈ ಒರ್ಬಡಿ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಸಾಲ
ಬಂಜಿ ಜೆಂಜುವ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಮೇಲ?

ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ಪುವಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ
ತಿಗಲೆದ ಸೂನ್ ಉರ್ತ್‌ದ್ ತೆಕ್ಕಾದ್
ಕಷ್ಟ ನರಮಾನಿಗತ್ತಂದೆ ಮರಕಾ ಮಗ?
ಅಂಚಿತ್ತಿ ಸೀತೆಗೇ ತತ್ತ್ಂಡ ಭಂಗ?
ಇನಿಲ
ಮುಟ್ಟಿ ತೆಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್ ಬಾಲೆದಲಕಾನೆ
ಮಟ್ಟೆಲ್ದ್ ಸೂ ಗೆಂಡ ದೆಂಗಾವೊಂದು
ಮಟ ಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತು
ಕಟ್ಟ ಪುಣಿತ ಬರಿಟ್ ಚಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್

ಈ ಸಂಚಿದ ಲೇಖಕೆರೆ ಪತ್ತೆ

ನೆಕ್ಕಿದಪುಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ
1151, "ಕುಂಭ", 22nd ಕ್ರಾಸ್, 2nd ಸೆಕ್ಟರ್
H.S.R. ಲೇಔಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 034.

ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೈ ಹರೇಕಳ
"Shetty Caterers"
158 - Dari Compound,
C.S.T. Road, Opp. Nityanand Hotel,
Santacruz (E)

ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು,
ಸರಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಡಿ.ಎಡ್. ಕಾಲೇಜು,
ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು.

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ
81, ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ,
2ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ರಾಜು ಕಾಲೋನಿ, ಯಮಲೂರು,
ಮಾರ್ತಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ಶೋಭಾ ಬಗಂಬಿಲ
ಕೋಟೆಕಾರ್ ಗ್ರಾಮ, ಅಂಚೆ : ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಗರ
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು.

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕೆನರಾ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು
ಮಂಗಳೂರು - 575 003.

ರಘುನಾಥ ಎಂ. ವರ್ಕಾಡಿ
ಮಂದ್ರಾಯಬೈಲ್, ಕಲ್ಕಾರ್,
ವರ್ಕಾಡಿ ಪೋಸ್ಟ್, ಮಂಜೇಶ್ವರ,
ಕಾಸರಗೋಡು - 671 321

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಜಿ. ಕುರ್ಯ
7-14ಬಿ, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯ,
ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು ಮೈದಾನದ ಹಿಂದೆ,
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ನಗರ, ಸಗ್ರಿ, ಉಡುಪಿ-576102

ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಎಸ್. ಜೋಶಿ
'ಸುಜ್ಞಾನ', ನೆಹರು ನಗರ,
ಪುತ್ತೂರು, ದ.ಕ. - 574 203.

ಯಶೋಧರ ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯ ಮುಂಡ್ಕೂರು
ಅರದಾಲು ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸದ ಮನೆ
ಅಂಚೆ : ಮುಂಡ್ಕೂರು, ಕಾರ್ಕಳ 576 121
ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಜಾಹ್ನವಿ ಆಚಾರ್
ಚೌಕ ನರಿಂಗಾನ ಅಂಚೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು
ದ.ಕ. - 575 018.

ಪದ್ಮಾವತಿ ಯನ್.
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೊಣಾಜೆ

ಡಾ. ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ
'ಭೂಮಿಗೀತ', ಕುಂಜತ್ತಬೈಲ್
ಮಂಗಳೂರು -575 015

ಯಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
'ರತ್ನತ್ರಯ'
ಕಾಪ್ರಿಗುಡ್ಡ, ಮಂಗಳೂರು -1.

ವಿಜಯಗೌರಿ ಪಕ್ಕಳ ಕೆ.ಆರ್.
ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕಿ
'ವಿದ್ಯಾ', ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ರಸ್ತೆ,
ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಆರ್. ಪ್ರಭು
ಲೇಖಕರು, ಮಂಗಳೂರು

ಜಪ್ಪು ಪದ್ಮನಾಭ ಗಟ್ಟಿ
ಪಿ.ಎಲ್. ಕಂಪೌಂಡು,
ಮೋರ್ಗನ್ಸ್‌ಗೇಟ್,
ಜಪ್ಪು, ಮಂಗಳೂರು - 575 001.

ಪ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
ತೆಂಕಕಾರಂದೂರು ಅಂಚೆ
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು (ದ.ಕ.)

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಟೀಲ್
ಶಿಕ್ಷಕಿ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ
ಪೆರ್ಮನ್ನೂರು, ಮಂಗಳೂರು ದ.ಕ.

ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
'ನಿತಿನಾ' ನುಳಿಯಾಲು
ಅಂಚೆ : ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ
(ವಯಾ) ಪಾಣಾಜೆ, ಪುತ್ತೂರು ದ.ಕ.

ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು
ಛಾಯಾನೆಟ್, ಬುಡ್ನಾರು ರಸ್ತೆ,
ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ - 02

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
'ನೆಲೆ', ಬೆದ್ರಾಳ, ನರಿಮೊಗರು, ಪುತ್ತೂರು - 574 312

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್
ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗ,
ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ

ಯೋಗೀಶ್ ಕಾಂಚನ್
ಕಾಂಚನ್ ನಿವಾಸ,
ಪೋಸ್ಟ್ ಮೀನಕಳಿಯ, ಮಂಗಳೂರು - 575 010

ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ
ಡೆಚ್ಚಾರು ಮನೆ, ಪುದುವೆಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ,
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು

ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ
'ವಿದ್ಯಾ', ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ ರಸ್ತೆ,
ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
'ನವದುರ್ಗಾ', ಅಂಚೆ ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ - 576 102

ಸರಪಾಡಿ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ
ಸರಪಾಡಿ, ಅಂಚೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರುಕೃಪಾ ಮನೆ, ಪಡುಪೆರಾರ ಅಂಚೆ
ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್, ಬಜಪೆ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು

ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ
ಸಿ-1, ತಳಅಂತಸ್ತು, ಜಲ್‌ಕೀರ್ತಿ, ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್
ಹೌಸಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಲಿಮಿಟೆಡ್
ಜಯರಾಜ ನಗರ, ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಳಿ,
ಎಲ್.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೊರಿವಿಲಿ (ಪ) ಮುಂಬಯಿ - 400 091

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ
ಸಂ-81, ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ
ರಾಜು ಕಾಲೊನಿ, ಎಮಲೂರು,
ಅಂಚೆ ಮಾರತ್ತ ಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ
ಮಂಜೂಷ, ಹ್ಯೊಗೆಬೈಲು, ಅಂಚೆ ಅಶೋಕನಗರ,
ಮಂಗಳೂರು - 575 006

ಪ್ರೇಮಲತ ರಾವ್
W/o ರಂಗನಾಥ ರಾವ್
ಅಂಚೆ : ಬೋಳುವಾರು
ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.

ವಿಲಾಸ್ ಕುಮಾರ್ ನಿಟ್ಟೆ
ಪತ್ರಕರ್ತರು
ವಿಜಯಕರ್ನಾಟಕ
ನಿಟ್ಟೆ, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು, ಉಡುಪಿ

ಮಂಗಳಾ ವೆಂ. ನಾಯಕ್
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/-; ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ / ಕಬಿತೆ / ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ / ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡುದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

ಗುರುಪುರ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆ ಯಶವಂತಿ ಆಳ್ವ 'ಸಿಂಗಾರ ತುಳು ಸಂಘ' ಉದಿಪನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರ್ಯೆರ್

ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಡತಿನ 'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ವಿಚಾರಕೂಟೊದ ಮುಗಿತಲೊ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಸುರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಯೆರ್. ಶಾಸಕೆರ್ ನೆ.ಲ. ನರೇಂದ್ರಬಾಬು ಬೊಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಒಟ್ಟು ಗಿತ್ತೆರ್.

ತೊಕ್ಕೊಟ್ಟುಡು 'ತುಳುವೈಭವೊ - ಪೊಂಜೊವೆಂಕುಲು' - ಜಾನಪದ ಮಿನದನ

Reg. with RNI No. Kartuloo 14/10/200-TC

ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ 'ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ - ಮದಿಪು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಭವ' - ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರೆಡ್ದ್ ಉದಿಪನ

ಬೆಂಗಳೂರು 'ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊ'ಡು ತಾರಾಯಿ ಕುಟ್ಟುನ ಪಂತೊ ನಡತ್ಂಡ್

ಅಸೈಗೋಳಿಡ್ ನಡತಿನ 'ಏಣ್ಮಾನೇ ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವೊ'ಡು ಸಾಹಿತಿ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಾಜಸೇವಕಿ ಸಿ. ಒಲಿಂಡಾ ಪಿರೇರಾ ಮುಕ್ಲೆಗ್ ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರೊನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆತ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ನಾಯಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯೆರ್ ಪಟ್ಯೆರ್